

XƏZƏR XƏBƏR KHAZAR REVIEW

№ 464
SENTYABR 2026

AYLIQ DƏRGİ
ISSN 2218-2772
khazar-review.khazar.org

YENİ DƏRS İLİ BAŞLADI

Xəzər Universitetində 2026-2027-ci tədris ilinin başlanması tədbirləri ötən illərdən fərqli olaraq, bu dəfə üç gün oldu - 14, 15 və 16 sentyabr günlərində.

Yeni tədris ilinin başlanması münasibətilə "Xəzər"də ilk təntənəli açılış mərasimi sentyabrın 14-də keçirildi. Mərasimdə universitet rəhbərliyi, fakültə dekanları, departament rəhbərləri, əməkdaşlar, universitetə yeni qəbul olunmuş tələbələr və onların valideynləri iştirak edirdilər.

(Davamı 6-cı səh-də)

NEW ACADEMIC YEAR BEGINS

The first ceremonial opening event marking the start of the new academic year was held at Khazar University on September 14. The ceremony was attended by the university's leadership, faculty deans, department heads, staff members, newly admitted students, and their parents.

(To be continued p.6)

This year, unlike in previous years, the events marking the start of the 2026-2027 academic year at Khazar University lasted three days - September 14, 15, and 16.

İÇİNDƏKİLƏR

Yeni dərslər ilini başladı.....	2-14
Xəzər Universiteti "Sustainability Impact Ratings 2026" reytingində 301-400 aralığına yüksəlib ...	16
Beynəlxalq Türk Akademiyasının Prezidenti Prof. Dr. Şahin Mustafayev Xəzər Universitetində...	17
"BP Azərbaycan"ın vitse-prezidenti ilə görüş.....	18
Károli Gáspár Universiteti ilə əməkdaşlıq genişləndirilir.....	19
Prof.Akad. Hamlet İsaخانlı "KOYA 10" çərçivəsində Bakı şəhərinin tarixinə dair məruzə ilə çıxış edib.....	20
"KOYA 10" Bakı sessiyasında "Ayrıldığım şəhər, döndüyüm şəhər" mövzusunda təqdimat	21
"Koya" Dizaynerləri Bakının Ürəyi Nizami Küçəsində (Tarqovı Meydanı)... ..	22
Əməkdaşlığın yeni perspektivləri	28
<i>Rəziyə İsayeva. Xəyaldan daha gözəl</i>	
və ya Xəzər Universiteti kollektivinin Kəlbəcər səfəri.....	30
AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun xəbərləri.....	38
<i>İsmixan Yusubov. Hamlet İsaخانlının "Dəli Ceyran"larına atılan oxların yayları haqqında</i>	40
İnnovasiyalar Mərkəzi ilə əməkdaşlıq görüşü	48
Xəzər Universiteti "Təhsil-təlim-məşğulluq-sənaye: tərəfdaşlıq konfransı"nda	49
Azərbaycan Dəmir Yolları ilə əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.....	50
Bayramlı Group şirkəti ilə əməkdaşlıq imkanları	51
Xəzər Universitetinin nümayəndə heyəti Mədəni və Yaradıcı Sənayelərin İnkişaf Mərkəzində	52
Xəzər Universitetinin tələbələri "IT Skillsprint" proqramını uğurla başa vurub	56
FAO nümayəndə heyəti Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsində	58
Müəllim İntensiv yay kursunda.....	59
Bilkənd Universitetinin professorunun Xəzər Universitetində seminarı.....	61
Departament müdiri Çində beynəlxalq elmi əməkdaşlıq çərçivəsində tədqiqatda.....	62
Xəzər Universitetinin nümayəndələri "Türk Dünyası Həftəsi"ndə	66
Erasmus çərçivəsində silsilə seminarlar	67
Departament müdiri Ankarada beynəlxalq yay məktəbində	68
30-cu Beynəlxalq Dədə Qorqud Simpoziumu.....	70
III Türk Dünyası Yay Forumunda	72
"Xəzər"nin nümayəndə heyətinin Türkiyədə işgüzar görüşləri	74
Üz qabığında: Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.Akad. Hamlet İsaخانlı və universitetin rektoru Dr. Rəziyə İsayeva 600- dən yuxarı balla yeni tələbə adını qazanmış Nuray Muradlı və Gülər Həməyeva ilə (mətn 6- cı səh – də)	

1995-ci ilin
yanvarından nəşr olunur

Təsisçi:
Xəzər Universiteti

Baş redaktor:
Hamlet İsaخانlı

Baş redaktor müavini:
Telman Nəzərli

Foto:
Multimedia Mərkəzi

**Xəzər
Universiteti**

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küçəsi 41

Tel.: (+994 12) 323 93 13
(+994 12) 421 10 93
Mob.: (+994 50) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Redaksiya heyəti:

Alla Axundova
Əlirza Balayev
İsa Həbibbəyli
İsaخان İsaخانlı
İsmixan Yusubov
Qəzənfər Paşayev
Knyaz Aslan

**İngilis dilinə tərcümə
və redaktə:**
Elmira Cahangirli

Kompüter tərtibatçısı:
Günəl Əkbərova

CONTENTS

New Academic Year Begins	2-14
Khazar University Rises to 301–400 Band in Sustainability Impact Ratings 2026.....	16
President of International Turkic Academy Prof. Dr. Shahin Mustafayev at Khazar University	17
Meeting with Vice President of "BP Azerbaijan"	18
Cooperation with Károli Gáspár University Expands	19
Prof. Acad. Hamlet Isakhanli Delivers Presentation on History of Baku within "KOYA 10"	20
Presentation on "The City I Left, the City I Returned To" at "KOYA 10" Baku Session.....	21
"KOYA" Designers in the Heart of Baku, Nizami Street (Targovi Square).....	22
New Prospects for Cooperation.....	28
<i>Razia Isaeva. More Beautiful Than Dream</i>	
or Kalbajar Visit of Staff of Khazar University	30
News of Institute of ANAS Named after Nizami (in Azerbaijani).....	38
<i>Ismikhan Yusubov. The Bows of Arrows Shot at Hamlet Isakhanli's "Wild Gazelles" (in Azerbaijani).</i>	40
Cooperation Meeting with Innovation Center	48
Khazar University at "Education-Training-Employment-Industry: Partnership Conference"	49
Cooperation Opportunities with Azerbaijan Railways Discussed	50
Cooperation Opportunities with Bayramli Group	51
Delegation of Khazar University at Center for Development of Cultural and Creative Industries.....	52
Khazar University Students Successfully Complete "IT SkillSprint" Program	56
FAO Delegation at Hasvet School of Veterinary Medicine	58
Lecturer at Intensive Summer Course.....	59
Professor from Bilkent University Holds Seminar at Khazar University	61
Head of Department AT Research in China within International Scientific Cooperation	62
Representatives of Khazar University at "Turkic World Week"	66
Series of Seminars within Erasmus Programme	67
Department Head Participates in International Summer School in Ankara	68
30th International Dede Qorqut Symposium	70
III Turkic World Summer Forum	72
Business Meetings of Khazar's Delegation in Türkiye	74
On Cover Photo: <i>Founder of Khazar University and Chairman of Board of Directors and Trustees, Prof. Hamlet Isakhanli and Rector of University, Dr. Razia Isaeva with Nuray Muradli and Guler Hamzayeva Who Admitted to University 600+ Points (Text On P.6)</i>	

It has been published
since January 1995

Founder:
Khazar University

Editor-in-chief:
Hamlet Isakhanli

Associate editor:
Telman Nazarli

Photo:
Multimedia Centre

Khazar
University

Address:
41 Mehseti Str. Baku,
Azerbaijan

Phone: (+994 12) 323 93 13
(+994 12) 421 10 93
Mobile: (+994 50) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Circulation: 3000

Editorial members:

Alfa Akhundova
Alirza Balayev
Gazanfar Pashayev
Isa Habibbayli
Isakhan Isakhanli
Ismikhan Yusubov
Knyaz Aslan

**Translation and
editing into English:**
Elmira Jahangirli

Computer graphics:
Gunel Akbarova

YENİ DƏRS İLİ BAŞLADI

(Əvvəli 2-ci səh-də)

Hamlet İsaخانlı

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səslənməsindən sonra söz Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlıya verildi. Həm yeni dərs ili münasibətilə universitet kollektivini, həm də universitetə yeni qəbul olunan tələbələrə və onların valideynlərini təbrik edən, gələcək təhsil illərində uğurlar arzulayan Hamlet İsaخانlı xüsusi vurğuladı ki, “Xəzər”in keçdiyi möhtəşəm inkişaf yolu, beynəlxalq əlaqələri, həmçinin, bir çox digər vacib amillər, şübhəsiz, bizim universitetin seçilməyində əhəmiyyətli rol oynayıb. H. İsaخانlı əmin olduğunu bildirdi ki, yeni tələbələr mövcud ənənələri layiqincə davam etdirib, böyük məsuliyyətlə çalışacaq, göstərilən etimadı gərəyincə doğruldacaqlar.

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva da çıxışında universitetə yeni qəbul olunan tələbələrə və onların valideynlərini təbrik edərək, hər birinə uğurlu təhsil illəri arzuladı.

Xəzər Universitetində yeniliyin və gələcəyin simvolu kimi daha bir texnoloji addım təqdim olundu. Süni intellekt və robot texnologiyalarının imkanlarını bir araya gətirən robotlar yalnız texnoloji yeniliyi deyil, həm də “Xəzər”in elmə, innovasiyaya və gələcəyin təhsilinə verdiyi önəmi ifadə edir. Gələcəyin texnologiyasını iştirakçılarla tanış etmək üçün robotlar Aslan və Toplan səhnəyə dəvət olundular.

(Davamı 8-ci səh-də)

NEW ACADEMIC YEAR BEGINS

(Continued from page 2)

After the playing of the State Anthem of the Republic of Azerbaijan, the floor was given to Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees. Congratulating both the university community on the new academic year and the newly admitted students and their parents, and wishing them success in the years of education ahead, Hamlet Isakhanli particularly emphasized that Khazar's remarkable path of development, its international ties, and many other important factors had undoubtedly played a significant role in students' choice of the university. H. Isakhanli expressed confidence that the new students would

Another technological step was presented at Khazar University as a symbol of innovation and the future. The robots, which bring together the capabilities of artificial intelligence and robotic technologies, express not only technological innovation but also the importance Khazar places on science, innovation, and the education of the future. The robots Aslan and Toplan were invited onto the stage to introduce participants to the technology of the future.

"Khazar's Waltz," with lyrics by Hamlet Isakhanli and music by Ramiz Mustafayev, was performed, along with a dance number by the university's dance ensemble.

Raziya Isayeva

worthily continue the existing traditions, work with great responsibility, and duly justify the trust placed in them.

Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, also spoke, congratulating the newly admitted students and their parents and wishing each of them successful years of education.

(To be continued p.8)

Fəxrəndə Əfəndiyeva

Sözləri Hamlet İsxanlıya, musiqisi Ramiz Mustafayevə məxsus olan “Xəzərin valsı” və universitetin rəqs ansamblının bir rəqs nömrəsi təqdim edildi.

Yeni tələbələrin akademik həyatında müəllimlərin, dekanların və universitetin bütün əməkdaşlarının dəstəyi mühüm rol oynayır. Xəzər Universitetinin akademik heyəti adından tələbələrə müraciət etmək üçün söz Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Dr. Milana Abbasovaya verildi.

Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin 600 baldan yuxarı bal toplayan tələbələri - Nuray Muradlı, Səməra Cəfərli, Gülər Həmzəyeva, Sara Əliyeva və Elməddin Həsənzadə hədiyyələrin və tələbə biletlərinin təqdim olunması üçün səhnəyə dəvət olundular.

Sonra 44 günlük Vətən müharibəsi şəhidi Emin Əmrahovun “Xəzər”-in tələbəsi adını qazanmış qızı Zərdə Əmrahova iştirakçılara təqdim edildi.

İsxan İsxanlı

Firəngiz Nəsirova

The support of instructors, deans, and all staff of the university plays an important role in the academic life of new students. On behalf of the academic staff of Khazar University, the floor was given to Dr. Milana Abbasova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences, to address the students.

Students of the School of Humanities, Education and Social Sciences who scored above 600 points — Nuray Muradli, Samra Jafarli, Gular Hamzayeva, Sara Aliyeva, and Elmaddin Hasanzade — were invited onto the stage to receive gifts and student ID cards.

Afterward, Zarda Amrahova, daughter of Emin Amrahov, a martyr of the 44-day Patriotic War, who has earned the title of Khazar student, was introduced to the participants.

Sonda birinci kurs tələbələri birlikdə tələbə andı içdilər.

Gün ərzində yeni tədris ilinin açılışına həsr olunmuş tədbirlər davam etdirildi.

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.Akad. Hamlet İsxanlı, "Xəzər"ın rektoru, həmçinin, 1999 - 2002

Ələvsət Əmirbəyli

– ci illər məzunu Dr. Raziyə İsayeva tələbələrə və iştirakçılara xoş arzularını bildirdilər.

Xəzər Universitetinin akademik heyəti adından tələbələrə müraciət etmək üçün söz Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekani Dr. Günel Bahəddinovaya verildi.

(Davamı 10-cu səh-də)

Milana Abbasova

At the end, first-year students together took the student oath.

Throughout the day, events dedicated to the opening of the new academic year continued.

Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, as well as Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar and a 1999–2002 graduate of the university, conveyed their best wishes to the students and participants.

(To be continued p.10)

Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin Kliniki psixologiya ixtisasında təhsil alan, fakültə üzrə ən yüksək ÜOMG- si olan sonuncu kurs tələbəsi Nuranə Mikayılova yeni qəbul olunmuş tələbələrə öz təcrübəsindən danışdı və tövsiyələrini çatdırdı.

Günün çıxışları İqtisadiyyat və biznes yüksək təhsil fakültəsinin birinci kurs tələbələri adından bu il ən yüksək balla Maliyyə menecmenti ixtisasına qəbul olunan Fərid Hacızadənin ürək sözləri ilə yekunlaşdı.

Sentyabrın 15- də və 16- da da yeni tədris ilinin açılış tədbirləri davam etdirildi. Bütün tədbirlərdə Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.Akad. Hamlet İsa-xanlı, "Xəzər"ın rektoru Dr.Raziyə İsayeva, eləcə

İngilab Əhmədov

Günel Bahəddinova

On behalf of the academic staff of Khazar University, the floor was given to Dr. Gunel Bahaddinova, Dean of the Graduate School of Science, Art and Technology, to address the students.

Nurana Mikayilova, a final-year student majoring in Clinical Psychology at the Graduate School of Science, Art and Technology and holder of the highest GPA in the faculty, shared her experience and gave recommendations to the newly admitted students.

The day's speeches concluded with heartfelt remarks from Farid Hajizade, who was admitted this year with the highest score to the Financial Management program, speaking on behalf of the first-year students of the Graduate School of Economics and Business.

The opening events for the new academic year

də fakültə, departament rəhbərləri birinci kurs tələbələrini təbrik edib xoş arzularını bildirdilər və uğurlar arzuladılar.

Bu gün keçirilən tədbirlərdə daha iki şəhid övladı - Vətən uğrunda canını fəda etmiş Ruslan

Rəhimovun oğlu Elmir Rəhimzadə və erməni işğalçılarına qarşı döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmış polkovnik- leytenant Babək Ramaldanovun oğlu Ramaldan Ramaldanov qürur və iftixar hissi ilə iştirakçılara təqdim olundular. Şübhəsiz, Xəzər Universiteti kimi şöhrətli bir təhsil ocağının tələbəsi

(*Davamı 12-ci səh-də*)

continued on September 15 and 16 as well. At all the events, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Dr. Razia Isaeva, Rector of

Dilarə Rəsulova

Khazar, as well as faculty and department heads, congratulated the first-year students, conveyed their best wishes, and wished them success.

At the events held that day, two more children of martyrs - Elmir Rahimzade, son of Ruslan

(*To be continued p.12*)

adını qazanmaları ilə həm Elmir, həm də Ramaldan qəhrəman atalarının ruhlarını şad ediblər.

Maraqlı məqamlardan biri də Xaçmaz rayon Hacılibəy kənd tam orta məktəbinin müəllimi Sveta Ağayevanın mərasimə qatılması oldu. O, “Xəzər”in Riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasına qəbul olunmuş şagirdi Aysel Kərimovanı təbrik etmək üçün gəlmişdi.

Çiçək Əliyeva

Rahimov, who gave his life for the Motherland, and Ramaldan Ramaldanov, son of Lieutenant Colonel Babak Ramaldanov, who rose to the rank of martyr in battles against Armenian occupiers — were introduced to participants with a sense of pride and honor. Undoubtedly, by earning the title of student at such a prestigious institution as Khazar University, both Elmir and Ramaldan have brought pride to the spirits of their heroic fathers.

One of the notable moments was the participation of Sveta Agayeva, a teacher at Hajialibay Village

Tamer Dodurka

Sentyabrın 16-da Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsində keçirilən tədbir də müəyyən özəllikləri ilə seçildi. 617 balla bu fakültəyə daxil olan Xaliq Zeynallının hədiyyəsini, ağ xalətini və tələbə biletini Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva təqdim etdi. Sonra fakültənin tələbələri üçün ağ xalət geyindirmə mərasimi başlandı.

Daha sonra isə Xəzər Universitetinin akademik əməkdaşlarının və dəyərli olan yeni tələbə nəslinə ötürülməsini ifadə edən simvolik "Xəzər yolçuluğu" mərasimi oldu. Yuxarı kurs tələbəsi Yeganə Baha-

(Davamı 14-cü səh-də)

Hidayet Şimşək

Full Secondary School in Khachmaz District, in the ceremony. She had come to congratulate her student, Aysel Karimova, who was admitted to Khazar's Mathematics and Computer Science Teaching program.

The event held at the Hasvet Faculty of Veterinary Medicine on September 16 stood out with certain distinctive features. Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, presented the gift, white coat, and student ID card to Khaliq Zeynalli, who was admitted to this faculty with 617 points. Afterward,

(To be continued p.14)

dırova universitetin simvolunu – xüsusi hazırlanmış “Xəzər” nişanı”nı və “Xəzər”in tarixini daha dərinlən öyrənmək üçün Hamlet İsaخانlının “Xəzərin sorağında” kitabını birinci kurs tələbəsi Xəliq Zeynallıya təqdim etdi.

Bəli, Xəzər Universiteti yeni tədris ilinə böyük məqsədlər, yeni təşəbbüslər və gələcəyə inamla başlayır.

the white coat ceremony began for the faculty's students.

This was followed by the symbolic "Khazar Journey" ceremony, representing the passing on of Khazar University's academic traditions and values to the new generation of students. Upper-year student Yegana Bahadirova presented first-year student Khaliq Zeynalli with the university's symbol — the specially designed "Khazar" badge — and Hamlet Isakhanli's book "In Search of Khazar," so that he could learn more deeply about Khazar's history.

Indeed, Khazar University begins the new academic year with great goals, new initiatives, and confidence in the future.

**ALLA
AXUNDOVA
VƏFAT ETDİ**

Azərbaycanın Dövlət Mükafatı laureatı, Əməkdar İncəsənət xadimi, Xəzər Universitetinin “XəzərXəbər” jurnalının redaksiya heyətinin üzvü, ssenarist, şair, tərcüməçi Alla Axundova vəfat edib.

Alla Axundova 1939-cu ildə Moskva şəhərində anadan olub. 1964-cü ildə Maksim Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunu, 1967-ci ildə isə Ali rejissorluq və ssenaristlər kursunun ssenari bölməsini bitirib.

Alla Axundova 9 bədii, 3 animasiya, o cümlədən, “Şərikli çörək”, “Alma almaya bənzər” kimi böyük şöhrət qazanmış Azərbaycan bədii filmlərinin ssenari müəllifi olub. O, həmçinin, Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndələrinin bir çox əsərini rus dilinə tərcümə edib.

2003-cü ildən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdçüsü idi.

Xəzər Universitetinin kollektivi Alla Axundovanın vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Times Higher Education Sustainability Impact Ratings 2026

XƏZƏR UNIVERSİTETİ
"SUSTAINABILITY IMPACT
RATINGS 2026" REYTINGİNDƏ
301-400 ARALIĞINA
YÜKSƏLİB

KHAZAR UNIVERSITY
RISES TO 301–400
BAND IN
SUSTAINABILITY
IMPACT RATINGS 2026

Nüfuzlu beynəlxalq reyting təşkilatı "Times Higher Education" tərəfindən "Sustainability Impact Ratings 2026" reytinginin nəticələri açıqlanıb. Nəticələrə əsasən, Xəzər Universiteti dünya üzrə qiymətləndirilən 1603 ali təhsil müəssisəsi arasında 301-400 aralığında yer alıb.

Universitetdən *AZƏRTAC*-a bildirilib ki, bu nəticə Xəzər Universitetinin ötən illə müqayisədə əhəmiyyətli irəliləyiş əldə etdiyini göstərir. Belə ki, universitet 2025-ci ildə həmin reytingdə 401-600 aralığında qərarlaşmışdı.

"Reyting ali təhsil müəssisələrinin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə verdiyi töhfəni tədris, tədqiqat, siyasət, idarəetmə və ictimai fəaliyyətlər əsasında qiymətləndirir. Universitet reytingdə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədindən 14-ü üzrə qiymətləndirilib. Ən yüksək nəticə "Keyfiyyətli təhsil" göstəricisi üzrə əldə olunub və universitet bu nəticə üzrə 101-200 aralığında mövqe tutub. Bununla yanaşı, universitet "Sülh, ədalət və güclü institutlar" göstəricisi üzrə dünya miqyasında 22-ci yerdə qərarlaşıb. Xəzər Universitetinin reytingdə mövqeyinin yüksəlməsi onun beynəlxalq nüfuzunun daha da artdığını, dayanıqlı inkişaf, keyfiyyətli təhsil, məsuliyyətli idarəetmə və cəmiyyətə xidmət sahələrində fəaliyyətinin uğurla davam etdiyini təsdiqləyir", - deyə məlumatda qeyd olunur.

The results of the "Sustainability Impact Ratings 2026" have been announced by the prestigious international ranking organization Times Higher Education. According to the results, Khazar University has placed in the 301–400 band among 1,603 higher education institutions evaluated worldwide.

The university informed *AZERTAC* that this result demonstrates a significant advancement by Khazar University compared to the previous year, as the university had been placed in the 401–600 band in the same ranking in 2025.

"The ranking evaluates the contribution of higher education institutions to the Sustainable Development Goals on the basis of teaching, research, policy, governance, and community engagement. The university was assessed across 14 of the United Nations' 17 Sustainable Development Goals. The highest result was achieved in the 'Quality Education' indicator, in which the university placed in the 101–200 band. In addition, the university ranked 22nd worldwide in the 'Peace, Justice and Strong Institutions' indicator. The advancement of Khazar University's position in the ranking confirms the further growth of its international standing and the continued success of its activities in the areas of sustainable development, quality education, responsible governance, and community service," the statement noted.

Şahin Mustafayev, Raziya İsayeva

**BEYNƏLXALQ TÜRK
AKADEMİYASININ
PREZİDENTİ
PROF. DR. ŞAHİN
MUSTAFAİYEV XƏZƏR
UNİVERSİTETİNDƏ**

**PRESIDENT OF
INTERNATIONAL
TURKIC ACADEMY
PROF. DR. SHAHİN
MUSTAFAİYEV AT
KHAZAR UNIVERSITY**

Beynəlxalq Türk Akademiyasının Prezidenti Prof. Dr. Şahin Mustafayev avqustun 20-də Xəzər Universitetində rektor Dr. Raziya İsayeva ilə görüşüb.

Görüş zamanı Türk Akademiyası ilə Xəzər Universiteti arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, birgə elmi və akademik layihələrin həyata keçirilməsi, eləcə də gələcək əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.

Prof. Dr. Şahin Mustafayev Türk dünyasının ortaq dil, ədəbiyyat və mədəni irsinin araşdırılması və tanıtılmasına yönəlmiş elmi tədbirlərin akademik əməkdaşlığın gücləndirilməsinə və ortaq dəyərlərin gələcək nəsillərə ötürülməsinə mühüm töhfə verdiyini vurğulayıb. O, Beynəlxalq Türk Akademiyası olaraq, Xəzər Universiteti ilə əməkdaşlığa böyük önəm verdiklərini qeyd edib.

Görüşün sonunda Prof. Dr. Şahin Mustafayev müəllifi olduğu "Archaeologists-Researchers of the Turkic World" kitabını Xəzər Universitetinin kitabxanasına hədiyyə edib.

Prof. Dr. Shahin Mustafayev, President of the International Turkic Academy, met with Rector Dr. Razia Isaeva at Khazar University on August 20.

During the meeting, the parties discussed expanding cooperation between the Turkic Academy and Khazar University, carrying out joint scientific and academic projects, as well as future opportunities for cooperation.

Prof. Dr. Shahin Mustafayev emphasized that scientific events aimed at researching and promoting the common language, literature, and cultural heritage of the Turkic world make a significant contribution to strengthening academic cooperation and passing on shared values to future generations. He noted that, as the International Turkic Academy, they place great importance on cooperation with Khazar University.

At the end of the meeting, Prof. Dr. Shahin Mustafayev presented a copy of his book "Archaeologists-Researchers of the Turkic World" as a gift to the library of Khazar University.

Raziyə İsayeva, Bəxtiyar Aslanbəyli

“BP AZƏRBAYCAN”IN VİTSE-PREZİDENTİ İLƏ GÖRÜŞ

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva və Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri Dr. Orxan Vəliyev avqustun 31-də BP-nin vitse-prezidenti, Xəzər regionu üzrə regional vitse-prezidenti dosent Bəxtiyar Aslanbəyli ilə görüşmüşlər.

Görüş zamanı “BP Azərbaycan” ilə Xəzər Universiteti arasında mümkün əməkdaşlıq istiqamətləri, birgə layihələrin həyata keçirilməsi və universitetin BP-nin müxtəlif sosial, təhsil və ictimai layihələrində icraçı tərəfdaş (Implementing Partner) kimi iştirakı imkanları müzakirə edilmişdir.

Görüşün sonunda Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva universitet adından BP-nin vitse-prezidenti dosent Bəxtiyar Aslanbəyliyə xatirə hədiyyəsi təqdim etmişdir.

Görüş gələcəkdə “BP Azərbaycan” və Xəzər Universiteti arasında yeni əməkdaşlıq imkanlarının inkişaf etdirilməsi baxımından faydalı fikir mübadiləsi ilə yadda qalmışdır.

MEETING WITH VICE PRESIDENT OF "BP AZERBAIJAN"

On August 31, Rector of Khazar University, Dr. Razia Isayeva, and Head of the Department of Political Science and Philosophy, Dr. Orkhan Valiyev, held a meeting with BP's Vice President and Regional Vice President for the Caspian Region, Associate Professor Bakhtiyar Aslanbayli.

During the meeting, the participants discussed potential areas of cooperation between BP Azerbaijan and Khazar University, the implementation of joint projects, and opportunities for the University to participate as an Implementing Partner in various social, educational, and public projects of BP.

At the conclusion of the meeting, Rector Dr. Razia Isayeva presented a commemorative gift on behalf of Khazar University to BP Vice President, Associate Professor Bakhtiyar Aslanbayli.

The meeting was marked by a fruitful exchange of ideas and served as a valuable opportunity to explore new avenues for developing future cooperation between BP Azerbaijan and Khazar University.

Raziya İsəyeva, László Trócsányi

KÁROLI QÁSPÁR UNIVERSITETİ İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ GENİŞLƏNDİRİLİR

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziya İsəyeva sentyabrın 3-də Macarıstanın Károli Qáspár Universitetinin rektoru Prof. Dr. László Trócsányi ilə görüşüb.

Görüş zamanı iki universitet arasında mövcud əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi, birgə akademik və elmi təşəbbüslərin həyata keçirilməsi, eləcə də yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşün əsas məqamlarından biri Xəzər Universiteti ilə Károli Qáspár Universiteti arasında Anlaşma Memorandumunun (MoU) imzalanması olub. Memorandum iki ali təhsil müəssisəsi arasında akademik və elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsi, birgə layihələrin həyata keçirilməsi, tədqiqat və akademik mübadilə imkanlarının inkişaf etdirilməsi üçün mühüm çərçivə yaradır.

Görüşdə, həmçinin, linqvistika və süni intellekt mövzusunda keçirilməsi nəzərdə tutulan "Dil, ədəbiyyat və dilçilik fəlsəfəsi üzrə 6-cı beynəlxalq konfrans"-a hazırlıq prosesi müzakirə edilib. Tərəflər konfransın təşkilatı və akademik aspektləri, eləcə də gələcəkdə bu istiqamətdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanlarını nəzərdən keçiriblər.

Bununla yanaşı, psixologiya, beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər sahələrində əməkdaşlıq perspektivləri də müzakirə olunub. Tərəflər birgə elmi tədqiqatların aparılması, beynəlxalq konfrans və seminarların təşkili, akademik mübadilə və digər birgə təşəbbüslərin həyata keçirilməsi üçün geniş imkanların olduğunu qeyd ediblər.

COOPERATION WITH KÁROLI GÁSPÁR UNIVERSITY EXPANDS

Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, met with Prof. Dr. László Trócsányi, Rector of Károli Gáspár University of Hungary, on September 3.

During the meeting, a broad exchange of views was held on further developing the existing cooperation between the two universities, carrying out joint academic and scientific initiatives, as well as identifying new directions for cooperation.

One of the main highlights of the meeting was the signing of a Memorandum of Understanding (MoU) between Khazar University and Károli Gáspár University. The memorandum creates an important framework for expanding academic and scientific cooperation between the two higher education institutions, carrying out joint projects, and developing research and academic exchange opportunities.

The meeting also discussed the preparation process for the "6th International Conference on Language, Literature, and Philosophy of Linguistics," planned to be held on the topic of linguistics and artificial intelligence. The parties reviewed the organizational and academic aspects of the conference, as well as opportunities for expanding cooperation in this direction in the future.

Alongside this, prospects for cooperation in the fields of psychology, international relations, and political science were also discussed. The parties noted that there are broad opportunities for conducting joint scientific research, organizing international conferences and seminars, academic exchange, and carrying out other joint initiatives.

PROF.AKAD. HAMLET İSAXANLI “KOYA 10” ÇƏRÇİVƏSİNDƏ BAKI ŞƏHƏRİNİN TARİXİNƏ DAİR MƏRUZƏ İLƏ ÇIXIŞ EDİB

PROF. ACAD. HAMLET ISAKHANLI DELIVERS PRESENTATION ON HISTORY OF BAKU WITHIN "KOYA 10"

Xəzər Universitetində 8-12 sentyabr aralığında keçirilən “KOYA 10” Bakı sessiyası çərçivəsində universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı açılış nitqindən sonra “Keçmişdən günümüzdə Bakı şəhərinin tarixi” mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış edib.

Hamlet İsaخانlı

Məruzədə Bakının tarixi inkişaf mərhələləri, İçəri-şəhər, XIX-XX əsrlərdə şəhərin memarlıq simasının formalaşması, müxtəlif dövrlərdə inşa edilmiş tarixi binalar və müasir Bakının yeni memarlıq nümunələri haqqında ətraflı məlumat verilib.

Hamlet İsaخانlı xüsusilə XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində, neft bumu dövründə Bakıda inşa edilən binaların tarixçəsinə toxunaraq, onların şəhərin inkişafında və memarlıq irsinin formalaşmasında rolundan danışib.

Məruzənin diqqətçəkən məqamlarından biri də Bakının heykəltəraşlıq irsi ilə bağlı olub. Şəhərin müxtəlif məkanlarında yerləşən heykəllər, onların müəllifləri, həsr olunduqları şəxsiyyətlər və yaranma tarixləri haqqında geniş məlumat verilib. Bakının zəngin heykəltəraşlıq mühiti vurğulanaraq, şəhərin eyni zamanda, “heykəllər şəhəri” kimi səciyyələndirilə biləcəyi qeyd edilib.

Tarixi faktlar, memarlıq nümunələri, heykəllər və vizual materiallarla zəngin təqdimat “KOYA 10” iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Məruzə iştirakçılara Bakının yalnız müasir şəhər kimi deyil, müxtəlif tarixi mərhələlərin izlərini özündə yaşadan, memarlıq və heykəltəraşlıq irsi ilə zəngin, keçmişi ilə bu günü birləşdirən çoxqatlı bir şəhər kimi tanımasına imkan yaradıb.

Within the framework of the "KOYA 10" Bakı session, held at Khazar University from September 8-12, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, Founder of the university and Chairman of the Board of Directors and Trustees, delivered an extensive presentation titled "The History of Bakı from the Past to the Present" following his opening speech.

The presentation provided detailed information about the historical stages of Bakı's development, the İcherişheher (Old City), the formation of the city's architectural character in the 19th-20th centuries, historical buildings constructed in various periods, and examples of modern Bakı's new architecture.

Hamlet Isakhanli specifically touched on the history of the buildings constructed in Bakı during the oil boom of the late 19th–early 20th centuries, speaking about their role in the city's development and the formation of its architectural heritage.

One of the notable aspects of the presentation concerned Bakı's sculptural heritage. Extensive information was provided about the statues located in various parts of the city, their creators, the figures to whom they are dedicated, and the dates of their creation. Emphasizing Bakı's rich sculptural environment, it was noted that the city could also be characterized as a "city of statues."

The presentation, rich in historical facts, examples of architecture, statues, and visual materials, was met with great interest by the participants of "KOYA 10."

The presentation gave participants the opportunity to become acquainted with Bakı not merely as a modern city, but as a multilayered city that carries within it traces of various historical periods, is rich in architectural and sculptural heritage, and connects its past with its present.

“KOYA 10” BAKI SESSİYASINDA “AYRILDIĞIM ŞƏHƏR, DÖNDÜYÜM ŞƏHƏR” MÖVZUSUNDA TƏQDİMAT

Xəzər Universitetində 8-12 sentyabr aralığında keçirilən “KOYA 10” Bakı sessiyası çərçivəsində universitetin əməkdaşı, Direktorlar və Qəyyumlar Şurası sədrinin köməkçisi Dilarə Məstəliyevanın “Ayrıldığıım şəhər, döndüyüm şəhər - Bir paytaxtın dəyişən üzü ilə yenidən qarşılaşmaq” mövzusunda təqdimatı olub.

Bakıda doğulub - böyüyən və uzun illər İstanbulda yaşadıqdan sonra doğma şəhərinə qayıdan Dilarə Məstəliyeva təqdimatında Bakının keçmişdən bu günə keçdiyi dəyişikliklərə şəxsi müşahidələri əsasında nəzər salıb.

Təqdimatda şəhərin memarlıq simasının, ictimai məkanlarının və şəhər həyatının transformasiyasından bəhs edilib, “Yeni Bakı köhnə Bakının davamıdır, yoxsa artıq başqa bir şəhərdir?” sualı ətrafında maraqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Təqdimatın xüsusi məqamlarından biri Dilarə Məstəliyevanın uşaqlıq və məktəb illərinin keçdiyi Balaxanı qəsəbəsinin son illərdəki inkişafından bəhs etməsi və “KOYA 10” çərçivəsində iştirakçıların bu qəsəbəyə təşkil olunan ekskursiya zamanı onun tarixi və müasir siması ilə yaxından tanışlıqları olub. Səfər “KOYA” iştirakçıları üçün böyük maraq doğuraraq, onlarda xoş təəssüratlar yaradıb.

Təqdimat iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb. Dilarə Məstəliyevanın “KOYA” çərçivəsində növbəti çıxışının 2026-cı il 2-7 oktyabrda keçiriləcək “KOYA 11” Bakı sessiyasında olması nəzərdə tutulur.

from the past to the present, based on her personal observations.

The presentation discussed the transformation of the city's architectural character, public spaces, and urban life, and an interesting exchange of views was held around the question "Is the new Baku a continuation of the old Baku, or has it already become a different city?"

One of the special aspects of the presentation was Dilarə Mastaliyeva's discussion of the development, in recent years, of the Balakhani settlement, where she spent her childhood and school years, and the fact that "KOYA 10" participants became closely acquainted with the settlement's historical and modern character during an excursion organized to it within the framework of the session. The trip generated great interest among "KOYA" participants and left them with pleasant impressions.

The presentation was met with interest by the participants. Dilarə Mastaliyeva's next presentation within the framework of "KOYA" is planned to take place at the "KOYA 11" Baku session, to be held from October 2-7, 2026.

PRESENTATION ON "THE CITY I LEFT, THE CITY I RETURNED TO" AT "KOYA 10" BAKU SESSION

Within the framework of the "KOYA 10" Baku session, held at Khazar University from September 8-12, a presentation titled "The City I Left, the City I Returned To - Re-encountering the Changing Face of a Capital" was delivered by Dilarə Mastaliyeva, staff member of the university and assistant to the Chairman of the Board of Directors and Trustees.

Born and raised in Baku, and having returned to her native city after living for many years in Istanbul, Dilarə Mastaliyeva examined, in her presentation, the changes Baku has undergone

Dilarə Məstəliyeva

"KOYA" DİZAYNERLƏRİ BAKININ ÜRƏYİ NİZAMİ KÜÇƏSİNDƏ (TARGOVI MEYDANI)...

"Həyat verən şəhərləri birlikdə dizayn edirik" şüarı ilə 2024-cü il sentyabrın 9-da Şəhər və Landşaft Planlaşdırıcısı, Ankara Universitetinin müəllimi Dr. Nejla Kılınçın təsis etdiyi Ufuk Planlama şirkəti

"KOYA" DESIGNERS IN THE HEART OF BAKU, NIZAMI STREET (TARGOVI SQUARE)...

Under the slogan "Designing life-giving cities together," the theme of the 10th session, held in Baku, of the "City Forest Life Workshop" (KOYA) project-carried out by the Ufuk Planlama company, founded

Nejla Kılınç

tinin gerçəkləşdirdiyi "Kent Orman Yaşam Atölyesi" (KOYA) layihəsinin Bakıda keçirilən 10-cu sessiyasının mövzusu "Tarix ilə modernləşmə arasında bir paytaxt təcrübəsi" olmuşdur.

Son illərdə qədim tarixinə və təsirli keçmişinə müasir cizgilər, mavi LED şüşələri ilə gündüzü başqa, gecəsi isə tamam başqa görünüşə malik olan, keçmişdən yalnız bu günə deyil, gələcəyə də uzanan "Al-ov qüllələri", Zaha Hadidin layihələndirdiyi dünyada

on September 9, 2024, by Dr. Nejla Kılınç, urban and landscape planner and lecturer at Ankara University - was "The Experience of a Capital Between History and Modernization."

In recent years, alongside modern touches added to its ancient history and impactful past - the "Flame Towers," which take on an entirely different appearance by day and by night thanks to their blue LED glass and extend not only from the past into the

Raziya Isayeva

bənzəri olmayan Heydər Əliyev Mərkəzi, ticarət, biznes mərkəzləri, Olimpiya Stadionu və idman kompleksləri, “Ağsəhər” kimi möhtəşəm və mənalı nəhəng yaşayış layihələri ilə yanaşı, fəvqəladə gözəlliyə malik ictimai sənət nümunələri, fəvvarələr, heykəllər, yaşıllıq sahələri və parklar əlavə edən Bakının ən canlı, ən hərəkətli, ən rəngarəng bölgəsi, hətta şəhərin ürəyi sayılan Nizami küçəsi, digər adı ilə

present but into the future; the unparalleled Heydar Aliyev Center, designed by Zaha Hadid; shopping centers; business centers; the Olympic Stadium and sports complexes; and grand, meaningful large-scale residential projects such as "Akshahar" — as well as public art pieces, fountains, statues, green areas, and parks of extraordinary beauty, Nizami Street, Baku's most vibrant, most dynamic, most colorful district, also known as Targovi Square and considered the very heart of the city, served as the working venue for the "KOYA 10" Baku session.

Targovı meydanı, “KOYA 10” Bakı sessiyasının iş məkanı olmuşdur.

Dünyada ilk olan “Multidissiplinar Şəhərsalma Atelyesi” “KOYA”, dünyanın nüfuzlu alimlərindən Prof. Dr. Hamlet İsaخانlının təsis etdiyi və bu günə qədər inkişaf etdirdiyi, 6 mindən çox tələbəsi ilə Azərbaycanın ilk özəl universiteti statusunu daşıyan seçkin ali təhsil müəssisəsi Xəzər Universiteti ilə artıq 4-cü dəfə əməkdaşlıq edərək, olduqca diqqətçəkən layihələrə imza atmışdır.

Türkiyənin aparıcı universitetlərindən 14, Xəzər Universitetindən isə 31 olmaqla, 7 müxtəlif ixtisas sahəsindən 45 tələbə sentyabrın 8-də başlayan və
(*Davamı 24-cü səh-də*)

"KOYA," the world's first "Multidisciplinary Urban Planning Studio," founded and developed to this day by Prof. Dr. Hamlet Isakhanli, one of the world's distinguished scholars, has now collaborated for the 4th time with Khazar University — a select institution of higher education that carries the status of Azerbaijan's first private university with more than 6,000 students — producing highly noteworthy projects.

A total of 45 students from 7 different fields of specialty — 14 from leading Turkish universities and 31 from Khazar University — successfully presented, on Saturday, September 12, their projects, each of which drew great admiration, to a jury of specialists in groups, following intensive practical training that began on September 8 and continued from morning until evening each day. They received their certificates at a formal ceremony.

Dr. Nejla Kılınç, founder and organizer of "KOYA,"

(*To be continued p.24*)

səhərdən axşamadək davam edən intensiv praktiki təlimlərdən sonra hazırladıqları, hər biri heyranlıq doğuran layihələrini sentyabrın 12-si, şənbə günü qruplar halında mütəxəssislərdən ibarət münisflər heyətinə böyük uğurla təqdim etmiş və sertifikatlarını təntənəli mərasimlə almışlar.

“KOYA”-nın təsisçisi və təşkilatçısı Dr. Nejlə Kılınc ilə Xəzər Universitetinin Memarlıq departamentinin rəhbəri Nigar Əliyeva bütün proqramı və prosesi — ilkin hazırlıq mərhələsindən başlayaraq, hər günü və hər saati dolu-dolu keçən proqramı — çox sıx əməkdaşlıq şəraitində birlikdə həyata keçirmişlər.

“KOYA 10” Bakı sessiyasında daha bir ilk də yaşanmışdır. Dünyaca məşhur alim, universitet təsisçisi, riyaziyyat və fizika professoru, şair və yazıçı Hamlet İsaخانlı açılış nitqindən sonra “Keçmişdən günümüze Bakı şəhərinin tarixi” mövzusunda mühazirə ilə müəllim və tələbələri şəhər, onun görkəmli şəxsiyyətləri və öz şəxsi tarixçəsi ilə bağlı möhtəşəm anlatımı və vizual materialları müşayiət edən sehrli bir səyahətə çıxarmışdır.

Dr. Nejlə Kılınc Məkan Planlaşdırılması Tarixinin Dünəni, Bu Günü və Sabahı, Şəhər Akupunkturası, Şəhər Meydanları, Landşaftın Şəhər Yaddaşındakı Yeri, Multidissiplinar Baxışın və İşin Əhəmiyyəti və Zəruriliyi, Müasir Şəhərsalmanın Problemləri kimi mövzular ətrafında topladığı özünəməxsus dərslərini beynəlxalq şəhər nümunələri və rəngarəng şəxsi təcrübələri ilə zənginləşdirərək, onları hekayə formasında və vizual materialların müşayiəti ilə təqdim etməklə kifayətlənməmiş, tələbələrə həm sahədə, həm də studiyada praktiki istiqamətləndirmə və tənqidi rəy vermişdir.

Açılış mərasimində iştirak edən Xəzər Universitetinin rektoru Raziyyə İsayeva da universitetlərinin təhsil sahəsində əməkdaşlığa ən açıq ali məktəblərdən

and Nigar Aliyeva, head of Khazar University's Department of Architecture, jointly carried out the entire program and process — starting from the initial preparation stage through each fully packed day and hour of the program — in very close cooperation.

Another first was experienced at the “KOYA 10” Baku session. The world-renowned scholar, university founder, professor of mathematics and physics, poet, and writer Hamlet Isakhanli, following his opening speech, took the lecturers and students on a magical journey with his lecture titled “The History of Baku from the Past to the Present,” accompanied by a magnificent narrative and visual materials about the city, its prominent figures, and his own personal history.

Dr. Nejlə Kılınc, enriching her distinctive lessons gathered around topics such as the Past, Present, and Future of the History of Spatial Planning, Urban Acupuncture, City Squares, the Place of Landscape in Urban Memory, the Importance and Necessity of a Multidisciplinary Approach and Work, and the Problems of Modern Urban Planning with international city examples and her own varied personal experiences, did not limit herself to presenting them in narrative form accompanied by visual materials — she also provided students with practical guidance and critical feedback both in the field and in the studio.

Attending the opening ceremony, Khazar University Rector Raziya Isayeva emphasized that their university is one of the higher education institutions most open to cooperation in the field of education, stating that they were pleased to have taken part in the City Forest Life Workshop on multiple occasions and would continue to support the project.

Aydoğan Kılınc, a communications specialist and

biri olduğunu vurğulayaraq, Kent Orman Yaşam Atölyesinde dəfələrlə iştirak etməkdən məmnunluq duyduqlarını və layihəni dəstəkləməyə davam edəcəklərini bildirmişdir.

“KOYA”-nın ilk günündən etibarən bütün sessiyalarda təlimçi kimi iştirak edən kommunikasiya mütəxəssisi və təcrübəli televiziya xəbər aparıcısı Aydoğan Kılınç da Nizami küçəsində praktiki şəkildə “Fotoqrafiya ilə şəhər analizi və vizual məlumatların hazırlanması” və “İctimaiyyət qarşısında çıxış” dərsləri keçərək, tələbələrə münəfiqlər heyətinə və final gününə hazırlamışdır.

Azərbaycandan olan çox dəyərli mütəxəssislərlə yanaşı, ABŞ, Sinqapur, Almaniya, İtaliya və Avstriyadan mütəxəssis və praktiki fəaliyyət göstərən ekspertlərin də onlayn iştirak etdiyi, seçilmiş mövzunu beynəlxalq nümunələrlə zənginləşdirən və möhkəmləndirən dərslər iştirakçı tələbələr tərəfindən böyük maraqla izlənilmişdir.

Şəhər və Regional Planlaşdırma, Memarlıq, Landşaft Memarlığı, İnşaat Mühəndisliyi, Dizayn və İncəsənət ixtisaslarına əlavə olaraq, “KOYA 10” Bakı sessiyasında ilk dəfə daxil edilən Psixologiya elm sahəsindən 9 tələbə şəhərsalma məsələlərinə fərqli bir baxış gətirmiş, insan ruhunun dərinliklərinə enərək, şəhərə başqa prizmadan baxmağa imkan yaratmışdır. Onlar bununla da ilk dəfə şəhərsalma ilə bu təcrübə vasitəsilə tanış olmuş, digər ixtisas sahələrinin nümayəndələrinə isə şəhərdə yaşayan insanların istək və ehtiyacları ilə bağlı istiqamətverici rol oynamışlar.

“KOYA” yarandığı gündən etibarən Türkiyədən Ufuk Planlama şirkəti ilə Azərbaycandan Xəzər Universitetinin sıx əməkdaşlığı və birgə fəaliyyəti əsasın-

experienced television news anchor who has taken part as a trainer in all of “KOYA”'s sessions since its inception, also gave practical lessons on Nizami Street on “Urban Analysis Through Photography and the Preparation of Visual Information” and “Public Speaking,” preparing the students for the jury and the final day.

Alongside highly valued specialists from Azerbaijan, lessons — which enriched and reinforced the chosen theme with international examples — were followed with great interest by participating students, with specialists and practicing experts from the USA, Singapore, Germany, Italy, and Austria also taking part online.

In addition to the specialties of Urban and Regional Planning, Architecture, Landscape Architecture, Civil Engineering, and Design and Art, 9 students from the field of Psychology — included for the first time in the “KOYA 10” Baku session — brought a different perspective to urban planning issues, delving into the depths of the human spirit and creating an opportunity to view the city through another lens. In doing so, they became acquainted with urban planning for the first time through this experience, while also playing a guiding role for representatives of other specialty fields regarding the wishes and needs of the people living in the city.

Since its founding, “Multidisciplinary Urban Planning Education,” carried out on the basis of close cooperation and joint activity between the Ufuk Planlama company from Türkiye and Khazar University from Azerbaijan, has already become a culture

da həyata keçirilən "Multidisiplinar Şəhərsalma Təhsili" iki seçkin qurum arasında artıq bir mədəniyyətə və ənənəyə çevrilərək, tamamilə yeni bir mərhələyə qədəm qoymuşdur.

Bu yaxın və səmimi münasibətlər sayəsində böyük sürət qazanan "KOYA"-ya hər iki qardaş ölkədən qatılaraq, həm bu özünəməxsus atelyeni, həm də iştirakçılar arasında dərin və sarsılmaz bağların yarandığı isti mühiti təcrübədən keçirmək istəyən tələbələrin sayı durmadan artır. Onların bu haqlı tələblərini qarşılamaq üçün səylərimiz də davam edir.

"KOYA 10" Bakı sessiyasının kontingenti qısa müddətdə dolduğu və yeni müraciətlərə cavab vermək mümkün olmadığı üçün, hələ bu sessiya başlamışdan əvvəl "KOYA 11 Bakı" üçün hazırlıqlara start verilmişdir.

Bu il, 2-7 oktyabrda "KOYA 11 Bakı" yenə Türkiyə və Azərbaycandan olan tələbələrin iştirakı, bu dəfə biznes və iqtisadiyyat ixtisasları üzrə tələbələrin də layihəyə qoşulması ilə Xəzər Universitetinin Neftçilər Kampusunda, məşhur "Mərmər salon"da keçiriləcək.

Kent Orman Yaşam Atölyəsi

"Həyat verən şəhərləri birlikdə dizayn edirik"

Aydoğan Kılınç

and tradition between the two select institutions, and has now entered an entirely new stage.

Thanks to these close and warm relations, "KOYA," which has gained great momentum, continues to see a steadily growing number of students from both brotherly countries wishing to experience both this distinctive studio and the warm environment in which deep, unbreakable bonds form among participants. Our efforts to meet this legitimate demand also continue.

Since the contingent for the "KOYA 10" Baku session filled up in a short period of time and it was not possible to respond to new applications, preparations for "KOYA 11 Baku" began even before this session started.

This year, "KOYA 11 Baku" will be held from October 2-7, again with the participation of students from Türkiye and Azerbaijan, this time also joined by students in business and economics specialties, at Khazar University's Neftchilar Campus, in the famous "Marble Hall."

City Forest Life Workshop

"Designing life-giving cities together"

Aydoghan Kilinch

KOYA TASARIMCILARI, BAKÜ'NÜN KALBI NİZAMİ CADDESİ (TARGOVİ MEYDANI)'NDE...

'Hayat Veren Şehirleri Birlikte Tasarlıyoruz' mottosuyla 9 Eylül 2024'de, Şehir ve Peyzaj Plancısı ve Ankara Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Nejla Kılınç tarafından kurucusu olduğu Ufuk Planlama çatısı altında hayata geçirilen 'Kent Orman Yaşam Atölyesi' KOYA'nın Bakü'deki 10. Oturumunun başlığı 'Tarih ile modernleşme arasında bir başkent deneyimi'ydi.

Son yıllarda, çarpıcı ve estetik dokunuşlarla; kadim tarihine ve etkileyici geçmişine, modern çizgileri ve mavi led camlarıyla gündüzünün başka gecesinin başka olduğu, geçmişten sadece bugüne değil, geleceğe de uzanan 'Alev Kuleleri', Zaha Hadid'in tasarladığı dünyada benzeri olmayan 'Haydar Aliyev Merkezi', AVM'ler, İş Merkezleri, Olimpik Stadyum ve Spor Alanları, Akşehir gibi ihtişamlı ve anlamlı devasa konut projeleri yanında, olağanüstü güzellikteki kamusal sanat yapılarını; çeşmeleri, heykelleri, yeşil alanları, parkları ekleyen Bakü'nün en canlı, en hareketli, en renkli bölgesi ve hatta kalbi olan Nizami Caddesi, diğer adıyla Targovi Meydanı, KOYA 10 Bakü'nün çalışma alanı oldu.

Dünyada bir ilk olan 'Multidisipliner Şehircilik Atölyesi' KOYA, dünyanın saygın bilim insanlarından Prof. Dr. Hamlet İsağanlı'nın kurduğu ve bugünlere getirdiği 5.000'den fazla öğrencisiyle Azerbaycan'ın ilk özel üniversitesi olma özelliğini taşıyan güzide yüksek öğretim kurumu Hazar Üniversitesi ile 4. kez iş birliği yaparak, çok çarpıcı projelere imza attı.

Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinden 14 ve Hazar Üniversitesi'nden 31 olmak üzere, 7 disiplinden 45 öğrenci, 8 Eylül'de başladıkları ve sabahdan akşama kadar süren çok yoğun uygulamalı eğitimlerinin sonrasınca, herbiri hayranlık uyandıran projelerini 12 Eylül Cumartesi günü gruplar halinde uzmanlardan oluşan jüriye büyük bir başarıyla sunarak sertifikalarını törenle aldılar.

KOYA Kurucusu ve Organizatörü Dr. Nejla Kılınç ile Hazar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Başkanı Nigar Aliyeva, her günü ve saati dolu dolu geçen bütün programı ve süreci, ön hazırlıktan başlayarak çok yakın iş birliği içinde birlikte yürüttüler.

KOYA 10 Bakü'de ayrıca, bir ilk de yaşandı. Dünyaca ünlü bilim insanı Üniversite Kurucusu Matematik

ve Fizik Profesörü, Şair ve Yazar Hamlet İsaahanlı, açılış konuşmasının ardından 'Geçmişten Günümüze Bakü Kent Tarihi' başlıklı dersiyle kendisini dinleyen öğretim görevlilerini ve öğrencileri, şehre, önemli kişiliklere ve kendi kişisel tarihine müthiş anlatımıyla görseller eşliğinde büyülmüş bir yolculuk yaptırdı.

Dr. Nejla Kılınç, Mekansal Planlama Tarihinin Dünü Bugünü Yarını, Kentsel Akupunktur, Kent Meydanları, Peyzajın Şehir Hafızasındaki Yeri, Multidisipliner Bakışın ve Çalışmanın Önemi ve Gerekliliği, Güncel Şehircilik Sorunları gibi başlıklarda topladığı özgün derslerini ve uluslararası şehir örnekleriyle ve renkli kişisel deneyimleriyle hikayeleştirerek, görseller eşliğinde anlatmakla kalmayıp, öğrencilere sahada ve stüdyoda da kritik verdi.

Açılışa katılan Hazar Üniversitesi Rektörü Razia İsayeva da, kurumlarının eğitimde iş birliğine en açık üniversite olduğunu vurgulayarak, Kent Orman Yaşam Atölyesi'nde defalarca yer almaktan mutluluk duyduklarını ve projeyi desteklemeye devam edeceklerini söyledi.

KOYA'da ilk günden beri tüm oturumlarda eğitmen olarak yer alan İletişim Uzmanı ve Deneyimli Televizyon Habercisi Aydoğın Kılınç da, Nizami Caddesi'nde uygulamalı olarak; 'Fotoğrafla Kentsel Analiz ve Görsel Veri Üretimi' ile 'Topluluk Önünde Konuşma' dersleri vererek öğrencileri jüriye ve final gününe hazırladı.

Azerbaycan'dan çok değerli uzmanlar yanında ABD, Singapur, Almanya, İtalya ve Avusturya'dan uzman ve uygulamacıların online olarak katıldığı seçilen konuyu pekiştiren birbirinden ilgi çekici uluslararası örneklerle desteklenen dersler, katılımcı öğrenciler tarafından büyük dikkatle talip edildi.

Şehir ve Bölge Planlama, Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, İnşaat Mühendisliği, Tasarım, Sanat disiplinlerinin yanına KOYA 10 Bakü'de ilk kez eklenen bilim dalı Psikolojiden 9 öğrenci, şehirciliğe bir başka gözle, insan ruhunun derinliklerine inerek, bakmayı sağladı. Onlar böylece ilk kez şehircilik ile bu deneyim sayesinde tanışırken, diğer disiplinlere de şehirde yaşayanların istek ve ihtiyaçları konusunda yol gösterici bir rol üstlendi.

KOYA kurulduğundan bu yana, Türkiye'den Ufuk Planlama Şirketi ile Azerbaycan'dan Hazar Üniversitesi'nin yakın çalışma ve iş birliği içinde gerçekleştirilen 'Multidisipliner Şehircilik Eğitimi, iki gözde kurum arasında bir kültür ve bir geleneğe dönüşerek bambaşka bir boyuta ulaştı.

Bu yakın ve sıcak ilişki sayesinde, müthiş bir ivme kazanan KOYA'ya her iki kardeş ülkeden katılarak, hem bu özgün atölyeyi hem de aralarında derin sarsılmaz bağlar kurulan sıcak ortamı deneyimlemek isteyen öğrencilerin sayısı sürekli artıyor. Onların bu haklı taleplerini karşılamak için de çabalarımız devam ediyor.

KOYA 10 Bakü kontenjanı kısa sürede dolup yeni taleplere yetişilemeyince, henüz bu oturum daha başlamadan KOYA 11 Bakü'nün hazırlıkları için start verildi.

Bu yıl, 02-07 Ekim tarihleri arasında KOYA 11 Bakü, yine Türkiye ve Azerbaycan'dan bu kez işletme ve ekonomi disiplininden öğrencilerin de katılımıyla Hazar Üniversitesi'nin Neftçiler Kampüsü'nde, ünlü 'Mermer Salon'da gerçekleştirilecek.

*Kent Orman Yaşam Atölyesi
'Hayat Veren Şehirleri Birlikte Tasarıyoruz'*

Aydoğın Kılınç

ƏMƏKDAŞLIĞIN YENİ PERSPEKTİVLƏRİ

Xəzər Universiteti ilə "PAŞA Holding"ə daxil olan "Agro Dairy" şirkəti və "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi" arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, kənd təsərrüfatı və baytarlıq sahələrində müasir çağırışlara cavab verən

NEW PROSPECTS FOR COOPERATION

A meeting was held on September 17, between Khazar University and "Agro Dairy," a company within "PASHA Holding," and the "Agrarian Advisory Council Public Union," aimed at expanding cooperation and identifying new areas of partnership that address contem-

Raziya Isayeva, Niyazi Əmirbəyov

Mürvət Həsənlı

yeni tərəfdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə sentyabrın 17- də görüş keçirilmişdir.

Görüşdə "Agro Dairy" şirkəti İdarə Heyətinin və "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi"nin sədri Niyazi Əmirbəyov, "Azərbaycan Quş Əti, Yumurta İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyası"nın sədri, "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi"nin nümayəndəsi Mürvət Həsənlı, eləcə də hər iki qurumun əməkdaşları iştirak etmişlər.

Xəzər Universitetini görüşdə rektor Dr. Raziya İsayeva, Hasvet Baytarlıq Təbabəti fakültəsinin dekanı Dr. Çiçək Əliyeva, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Dr. Fəxrəndə Əfəndiyeva, Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Dr. Günel Bahəddinova, həmçinin, Baytarlıq təbabəti departamentinin müdiri Dr. Səbinə Məmmədova təmsil etmişlər.

Tərəflər arasında tələbələrin yalnız nəzəri biliklərlə deyil, eyni zamanda müasir istehsalat və peşə mühiti ilə birbaşa tanışlığını təmin edən təcrübə və staj proqramlarının genişləndirilməsi, karyera imkanlarının artırılması, birgə elmi-tədqiqat

porary challenges in the fields of agriculture and veterinary medicine.

The meeting was attended by Niyazi Amirbayov, Chairman of the Board of "Agro Dairy" and Chairman of the "Agrarian Advisory Council Public Union"; Mervat Hasanli, Chairman of the "Azerbaijan Poultry Meat, Egg Producers and Exporters Association" and representative of the "Agrarian Advisory Council Public Union"; as well as staff members of both organizations.

Khazar University was represented at the meeting by Rector Dr. Razia Isaeva; Dr. Chichak Aliyeva, Dean of the Hasvet Faculty of Veterinary Medicine; Dr. Fakhranda Afandiyeva, Dean of the School of Science and Engineering; Dr. Gunel Bahaddinova, Dean of the Graduate School of Science, Art and Technology; as well as Dr. Sabina Mammadova, Head of the Department of Veterinary Medicine.

The parties discussed expanding internship and practical training programs that provide students not only with theoretical knowledge but also with direct exposure to the modern production and professional environment, increasing career opportunities, deve-

Xaliq Zeynalli

layihələrinin hazırlanması, eləcə də aqrar sektorun ehtiyaclarına uyğun mütəxəssis hazırlığının gücləndirilməsi istiqamətləri müzakirə edilmişdir.

Görüş çərçivəsində Xəzər Universitetinin Hasvet Baytarlıq təbabəti fakültəsinə 617 balla qəbul olunmuş Xaliq Zeynalliya "Agro Dairy" şirkəti tərəfindən kompüter hədiyyə edilmişdir. Bununla yanaşı, tələbənin təhsilini uğurla davam etdirməsi və akademik inkişafının dəstəklənməsi məqsədilə "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi"nin və "Azərbaycan Quş Əti, Yumurta İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyası"nın təqaüd proqramı çərçivəsində dəstək göstəriləcəyi bildirilmişdir.

Görüşün yekununda Xəzər Universiteti ilə "Agro Dairy" şirkəti, həmçinin, Xəzər Universiteti ilə "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi" arasında Əməkdaşlıq Memorandumu imzalanmışdır.

İmzalanan memorandumlar çərçivəsində tərəflər arasında təhsil, elmi-tədqiqat, praktiki hazırlıq, tələbə təcrübəsi, karyera inkişafı və birgə layihələrin həyata keçirilməsi istiqamətlərində əməkdaşlığın genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Yeni tərəfdaşlığın universitet-istehsalat əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə, tələbələrin əmək bazarının real tələblərinə uyğun hazırlanmasına və aqrar sektor üçün yüksəkixtisaslı kadr potensialının formalaşdırılmasına töhfə verməsi gözlənilir.

Xəzər Universiteti ilə "PAŞA Holding"ə daxil olan "Agro Dairy" şirkəti və "Aqrar Məşvərət Şurası İctimai Birliyi" arasında əməkdaşlığın yeni perspektivləri müzakirə olunub.

loping joint research projects, and strengthening the training of specialists in line with the needs of the agrarian sector.

As part of the meeting, a computer was presented as a gift by "Agro Dairy" to Khaliq Zeynalli, who was admitted to Khazar University's Hasvet Faculty of Veterinary Medicine with a score of 617 points. In addition, it was announced that the "Agrarian Advisory Council Public Union" and the "Azerbaijan Poultry Meat, Egg Producers and Exporters Association" would provide support within the framework of a scholarship program in order to help the student successfully continue his education and support his academic development.

At the conclusion of the meeting, a Cooperation Memorandum was signed between Khazar University and "Agro Dairy," as well as between Khazar University and the "Agrarian Advisory Council Public Union."

Under the signed memorandums, the parties envisage expanding cooperation in the areas of education, research, practical training, student internships, career development, and the implementation of joint projects. The new partnership is expected to contribute to strengthening university-industry ties, preparing students in line with the real demands of the labor market, and building a highly qualified personnel potential for the agrarian sector.

New prospects for cooperation between Khazar University and "Agro Dairy," a company within "PASHA Holding," and the "Agrarian Advisory Council Public Union" were discussed.

Raziyə İsayeva

XƏYALDAN DAHA GÖZƏL

və ya

Xəzər Universiteti kollektivinin Kəlbəcər səfəri

Xəzər Universitetinin illər ərzində formalaşmış çoxlu gözəl ənənələri var. Bu ənənələrdən biri də kollektivimizin zaman-zaman şəhərin gündəlik qayğılarından uzaqlaşaraq, birlikdə səfərə çıxmasıdır. Adətən, tədris ilinin sonunda təşkil olunan belə səfərlər uzun və gərgin bir ilin yorğunluğunu geridə qoymaq, görülən işlərə başqa bir prizmadan baxmaq, iş mühitindən kənarda bir-birimizi daha yaxından tanımaq və yeni planlar qurmaq üçün fürsətdir.

"Xəzər" də bizi müxtəlif işlər, dərslər, görüşlər, layihələr və məsuliyyətlər birləşdirir. Səfərlərdə isə bütün bunlar arxa plana keçir. Müəllim, tədqiqatçı, rəhbər və əməkdaş anlayışlarının yerini yol yoldaşlığı tutur. Birlikdə keçirdiyimiz saatlar, yol boyu etdiyimiz söhbətlər, keçmiş səfərlərin xatirələri, paylaşdığımız süfrələr, çəkdirdiyimiz şəkillər və gözəlməz anlardan doğan gülüşlər universitet həyatımızın ən səmimi xatirələrinə çevrilir.

Bu dəfə yolumuz Kəlbəcəərə idi. Səfərimiz gecə başladı. Qarşıda təxminən doqquz saat davam edəcək uzun bir yol vardı. Şəhərin işıqları yavaş-yavaş arxada qaldıqca gecənin səssizliyi bizim də içimizə bir səssizlik hopdururdu. Yolun ilk saatlarında avtobusda söhbətlər, zarafatlar və gülüşlər eşidilirdi. Kimisi əvvəlki illərdəki universitet səfərlərindən danışır, kimisi qarşıda bizi gözləyən mənzərəni təsəvvür etməyə çalışırdı. Saatlar keçdikcə səslər azaldı. Pəncərələrin arxasındakı qaranlıq uzanır, yol kənarındakı işıqlar ara-sıra gecəni yarıb yenidən yox olurdu.

Aran bölgələrindən keçərək, dağlara doğru irəliləyirdik. Gecənin qaranlığında mənzərənin necə dəyişdiyini tam görməsək də, havanın getdikcə sərinləməsindən, döngələrin

artmasından və yolun üzü yoxuşa olmasından dağlara yaxınlaşdığımızı hiss edirdik. Qət etdiyimiz hər kilometr bizi coğrafi olaraq üz tutduğumuz məkana yaxınlaşdırırdı, fikirlərimiz bizi başqa bir dünyaya aparırdı. Dan yeri söküləndə artıq Kiçik Qafqaz dağ silsiləsinin qoynunda idik.

Səhərin ilk işığı üfüqə yayıldıqca Kəlbəcər dağları tədricən qarşımızda görünməyə başladı. Qaranlıqda nəhəng kölgələrə bənzəyən dağlar öz rəngləri, sərt cizgiləri və əzəməti ilə qarşımızda dayandı. Gecə boyu davam edən yuxusuzluq və uzun yolun yorğunluğu bir anın içində unuduldu. Gözlər pəncərələrə dikilmiş, söhbətlər səngimiş, yerini heyranlıq dolu baxışlara vermişdi. Qarşımızda səmaya yüksələn dağlar ecazkar bir mənzərə yaradırdı: 30 ilin həsrətinə bürünmüş mənzərə. Onların füsunkarlığında insanı susmağa vadar edən,

ovsunlayan bir əzəmət vardı. Sıldırım qayalar, dərin dərələr və Sərsəng su anbarı boyunca uzanan dolanbac yollar təbiətin möhtəşəmliyini bütün aydınlığı ilə canlandırırdı. O heyramiz mənzərənin vurğununa çevrildik, ölkəmizin gözəlliklərinə valeh olduq. Hər döngədən sonra yeni bir mənzərə açılırdı: bir tərəfdə səmaya doğru ucalan dağlar, digər tərəfdə isə dərinliklərə

enən yamaclar görünürdü. Tərtər çayı yol boyu sanki bizi müşayiət edirdi, o da bu mənzərəyə öz səsinə, şırıltısını qatırdı. Dağların arasından sürətlə axan çayın zümzüməsi bəzən sakit bir nəğməyə, bəzən isə coşqun bir haraya bənzəyirdi. Suyun şırıltısı, səhərin sərinliyi və dağların səssiz əzəməti bir-birinə qarışaraq, insanın yaddaşında uzun müddət qalacaq bir harmoniya yaradırdı.

Səfər boyu saysız foto çəkirdik, amma gözün gördüyü gözəlliyi heç bir foto əks etdirə bilmir. Foto dağın quruluşunu, çayın istiqamətini və yolun döngələrini göstərə bilər. Lakin içimizə çəkdiyimiz dağ havasının təmizliyini, Tərtər çayının şırıltısının qayalar arasında necə əks-səda verdiyini və səhər çağında keçirdiyimiz hissləri çatdırma bilməz. Kəlbəcər səfəri sadəcə bir şəhərimizin ziyarəti deyildi. Bu, uzun illər haqqında danışdığımız, adını eşitdiyimiz və xəritədə izlədiyimiz cənnət kimi bir məkanla canlı görüş idi.

Kəlbəcərə çatdığımız gün uzun yolun yorğunluğu və yuxusuzluğu içindəydik. Lakin dağların qoynunda keçirdiyimiz ilk saatlardan etibarən yorğunluğumuzun yerini qərribə bir rahatlıq və hüzur aldı. Təbiətin saflığı, havanın təmizliyi və mənzərənin möhtəşəmliyi bizim ruhumuza bir yenilik gətirdi. Bütün gecəni yatmasaq da, həmin günü dolğun və xoş keçirdik: birlikdə gəzdik, doyunca söhbət etdik, bəzən güldük, bəzən də ətrafımızdakı gözəlliyə baxaraq susduq. Kimlərsə arılar sancdı, kimlərsə həşəratlar dişlədi, amma heç nə olmamış kimi, yolumuza davam edib ətrafdakı gözəlliklərdən həzz almağa çalışdıq. Bəlkə də ətrafımızın gözəlliyindən ruhumuza yayılan istilik ağrılarımızı hiss etməməyə kömək edirdi.

Yolüstü Suqovuşana baş şəkib, o möhtəşəm mənzərəni öz gözlərimizlə gördük, uşaq kimi sevinib, suların çağladığı məkanın seyrinə daldıq. Burada sanki hər şeyin öz yaddaşı vardı. Dağlar susurdu, amma onların sükutunda qeyri-adi bir mübhəmlik vardı. Çay axırdı, lakin özü ilə keçmişin izlərini, həsrətini, ağrısını, ümidlərini daşıyırdı. Yol boyunca gördüyümüz hər qaya, hər yamac, hər ağac - bu torpağın qədim tarixinin səssiz şahidləri müdrik bir insan kimi sakitcə bizi dinləyir, yaddaşını təzələyirdi.

... Kəlbəcər - yenidən qovuşduğumuz yurd yeri! Onun adı yaddaş, həsrət, qayıdış,

Aşıq Ramin Qarayevin ifası dağların qoynunda, doğma torpaqlarımızda addımlamaq hissinin qüruruna qarışır, musiqinin ahəngi ruhumuza rahatlıq gətirirdi.

Belə anlarda insan anlayır ki, bəzən ən səmimi fikir mübadiləsi, mühüm ideyalar iclas otaqlarından və rəsmi görüşlərdən kənarda, dağların qoynunda, çayın zümzüməsi altında və ya birlikdə keçilən uzun bir yolun sonunda baş tutur. Təbiətin qoynunda hiss etdiyimiz azadlıq hissi düşüncələrimizi genişləndirir, qarşımızdakı dağlar kimi planlarımız böyüyür, yollar kimi yeni istiqamətlərə uzanırdı. Gündəlik iş həyatında vaxt tapa bilmədiyimiz mövzular haqqında uzun-uzadı danışdıq. Universitetimizin gələcəyi, qarşıda duran layihələr, yeni təşəbbüslər və birlikdə görə biləcəyimiz işlər haqqında çoxlu planlar qurduq.

Belə səfərlərin qəribə bir özəlliyi var. Həmkarlarını fərqli tərəflərdən tanıyırsan. Universitetdə sakit və ciddi görünən birinin adi əhvalatları necə maraqla danışdığını, hər zaman məşğul olan bir əməkdaşın təbiətin qoynunda uşaq kimi sevindiğini görə bilirsən. Gündəlik iş rejimində diqqətdən yayınan insani keyfiyyətlər məhz belə anlarda üzə çıxır. Birgə yol insanları yaxınlaşdırır; çünki həmin yolda hamı eyni məsafədən keçir, eyni səhəri qarşılayır, eyni süfrəni paylaşır və eyni mənzərənin şahidinə çevrilir. Xəzər Universitetinin ən böyük dəyərlərindən biri də məhz bu birlik hissidir. Universitet yalnız auditoriyalardan, ofislərdən, elmi məqalələrdən və rəsmi tədbirlərdən ibarət deyil. O, eyni zamanda insanlar arasında yaranan münasibətlərdən, illər ərzində formalaşan etimaddan və birlikdə yaşanan xatirələrdən ibarətdir. Bəzən bir kollektivin ruhunu uzun yolda paylaşılan adi bir söhbət, gözəl mənzərə qarşısında yaranan heyranlıq və ya birlikdə keçirilən nəغمə dolu bir axşam daha aydın ifadə edir.

Səhəri gün yolumuz bizi yeni ünvanlara apardı. Xudavəng monastırını ziyarət etdik, Ağdərənin Heyvalı kəndinə, Vəngli kəndinə, Xocalıya və Əsgəran qalasına baş çəkdik. Hər bir dayandığımız məkanın öz mənzərəsi, öz sükutu və öz tarixi vardı.

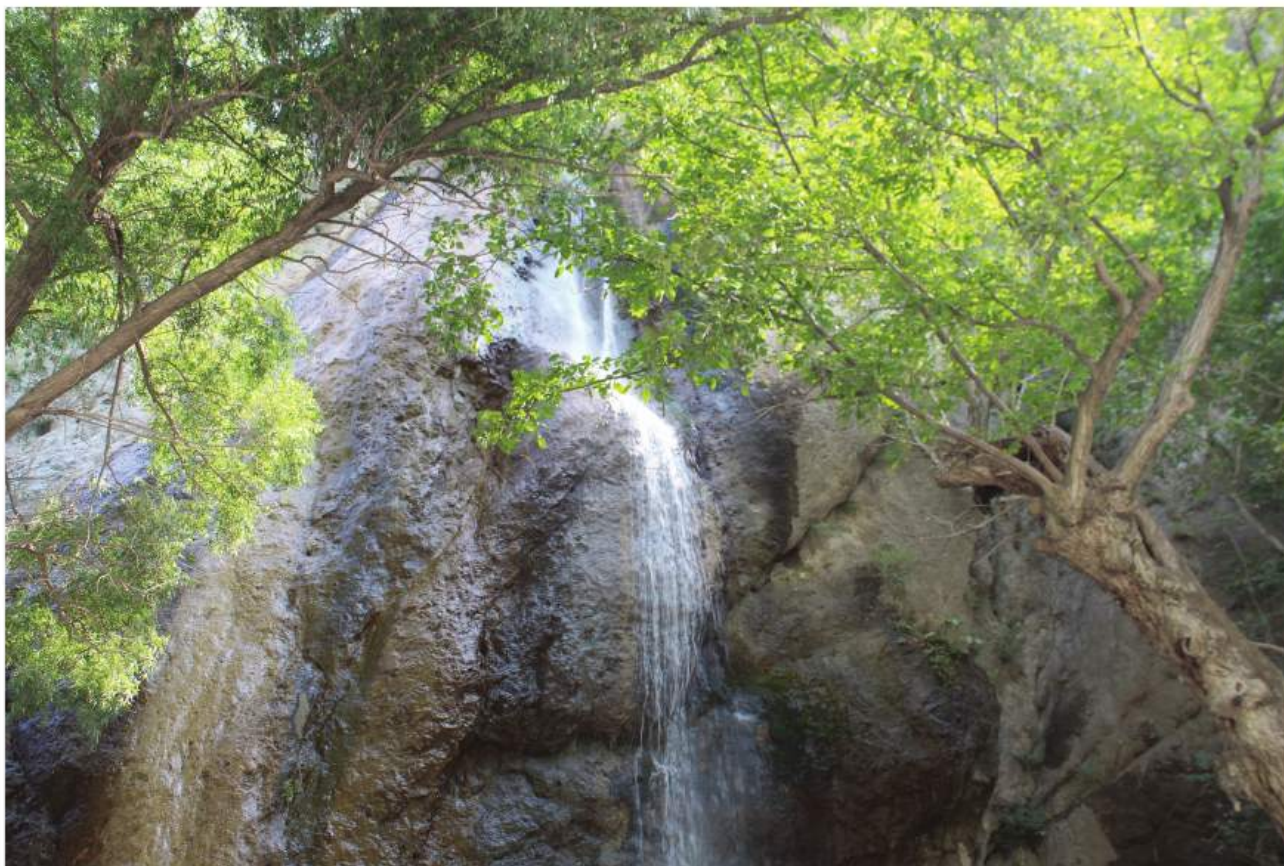
.... Xudavəng monastırının qədim divarlarında uzaq keçmişin nəfəsi hiss olunurdu. Daşların üzərində əsrlərin izi görünür, hər daşın, hər divarın öz hekayəsi vardı və sakitlik onları dinləməyə çağırırdı. Bizə bütün səyahət boyu maraqlı çıxışları, olduğumuz bölgənin zəngin tarixi və memarlıq abidələri haqqında ətraflı məlumatları təqdim edən bələdçimiz Rəsul vətən eşqiylə yanan, ilk dəfə gəldiyi torpaqlarda olduğu üçün xoşbəxtliyini, heyranlığını gizlədə bilməyən bir gənctir. Xudavəng Monastırı haqqında öyrənil-bildiklərini, maraqlı rəvayətləri xüsusi bir şövqlə danışaraq, bizi tarixin dərinliklərinə apardı. Burada tarix yalnız kitablarda oxunan hadisələrdən ibarət deyildi; o, gözüümüzün qarşısında dayanmış, daşlara, divarlara və ətrafdakı təbiətə hopmuşdu.

Vəngli kəndindən, Xocalıdan və Əsgərindən keçdikcə hisslərimiz daha da mürəkkəbləşirdi. Bir tərəfdən doğma torpaqların gözəlliyinə heyran qalır, digər tərəfdən isə bu yerlərin yaşadığı ağrı-acıları düşünərək təsirlənirdik. İçimizdə bir sızıltı vardı. Lakin həmin

sızıltıya rahatlıq, sevinc və qürur qarışmışdı. Çünki artıq bu yollarla sərbəst hərəkət edir, bu torpaqların havasını udur, onların gözəlliyini öz gözlərimizlə seyr edirdik. Əsgəran qalasının qarşısında dayanarkən sanki keçmişlə bu gün bir-birinə qovuşurdu. Bu qədim divarlar yüzillərin hadisələrinə şahidlik etmişdi. Biz isə həmin divarların qarşısında həm tarixin yükünü, həm də bu günün sevincini yaşayırdıq.

Bu səfər boyunca olduğumuz hər bir məkan bizə Azərbaycanımızın nə qədər zəngin, rəngarəng və gözəl olduğunu bir daha göstərdi. Vətənimizi yenidən kəşf etdik, ona heyran olduq! Şəhərin səs-küyü, soyuq divarları, saatlarla iş masaları arxasında oturmaq bizi yurduumuzun gözəlliklərindən ayrı salmışdı. Bu səfər isə bizə onu yenidən vərəq-vərəq açdı. Dağlara, dərələrə, çaylara, qədim abidələrə, yollar boyu açılan mənzərələrə baxdıqca ürəyimizə fərəh hissi dolurdu. Onun hər bölgəsinin fərqli bir gözəlliyi, hər daşının fərqli bir hekayəsi vardı. Gördüklərimiz bizi heyretləndirir, eyni zamanda bu torpağa olan bağlılığımızı daha da artırırdı.

... Bu yerlərdən keçərkən duyduğumuz təzadlı hisslər bir-birinə qarışmışdı. Bizim yaşadığımız təzadlı hisslərin vəhdətindən yaranan, izahı olmayan bir duyğu idi... Bu, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarından keçən igid oğullarımıza qarşı qəlbimizdəki sonsuz minnətdarlıq hissi idi... Bu minnətdarlıq ehtiyacı sadəcə dillə ifadə edilə bilən təşəkkür deyildi. O, gördüyümüz hər mənzərədə, keçdiyimiz hər yolda, içimizə çəkdiyimiz hər dağ havasında səssiz haray kimi yaşayırdı.

Kəlbəcər səfəri bizdə ölkəmizi qarış-qarış gəzmək, onun hər guşəsini tanımaq hissini və hər qarışına olan sevgini gücləndirdi. Havasını içinə çəkmək, çaylarının səsinə dinləmək, dağlarını seyr etmək, yollarında addımlamaq və bu gözəllikləri doya-doya yaşamaq istəyirdik (sakitcə, bəzən isə hayla-küylə digər şəhər və kəndlərə səfərlərimizi planlayırdıq). Əslində isə anlayırdıq ki, insan doğma torpaqdan heç vaxt tam doya bilmir. Hər görüş yeni həsrət, hər səfər yeni qayıdış yaradır.

Geriyə yolumuzun ən yadda qalan məqamlarından biri Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin rəhbəri Dr. Dilbər Zeynalova tərəfindən gözlənilmədən başlanılan şeir-sənət məclisi oldu. Sanki bir qığılıcım yetərli imiş: söhbət bir anda alovlandı, fikir mübadiləsi qızgın müzakirəyə çevrildi.

Professor Hamlet İsaخانlının şerləri səsləndi, onun yeni "Dəli Ceyran" romanı ətrafında müzakirə başladı. Əməkdaşların ünvanladığı cəsarətli və düşündürücü suallara müəllif eyni həyəcan və ehtirasla cavab verir, söhbətləri ilə həm günümüzə, həm də səfərimizə rəng qatırdı. Müzakirə o qədər maraqlı və təsirli oldu ki, bizi heyranlıqla dinləyən sürücümüz özünü saxlaya bilməyib müəllifə sual verdi. Beləcə, uca dağlar qoynunda, dolanbac yollarla şütüyən avtobusumuz bir anda səyyar şeir-sənət məclisinə çevrildi. Bu, məhz "Xəzər" ruhuna yaraşan bir ortam idi: səmimi, azad, yaradıcı və ilham dolu.

.....Əvvəlki illərdəki oxşar səfərlərimizdən də çoxlu xatirələrimiz vardı. Hər bir yolun öz hekayəsi, hər bir məkanın yaddaşımızda öz rəngi qalıb. İllər keçdikcə bəzi detalları unutsaq

da həmin səfərlərdə yaşadığımız hisslər bizimlə qalır. Harada olduğumuzu, kimin hansı sözü söylədiyini və nəyə güldüyümüzü tam xatırlamasaq da, birlikdə olmağın verdiyi doğrılığı unutmaq olmur. .

Kəlbəcər səfəri isə bu xatirələr sırasında xüsusi yer tutdu. Çünki bu dəfə qarşımızda yalnız qeyri-adi təbiət mənzərəsi, möhtəşəm dağları olan bir məkan deyil, böyük mənəvi mənə daşıyan bir yurd yeri vardı. Biz dağları görməyə gəlmişdik, amma onların qarşısında öz yaddaşımızla da üz-üzə qaldıq. Biz bir qədər dincəlmək üçün yola çıxmışdıq, lakin geri qayıdarkən özümüzə istirahətdən daha artıq bir şey aparırdıq: yenilənmiş birlik hissi,

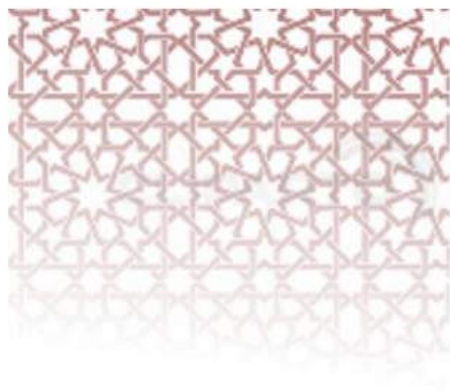

torpağa bağlılıq, minnətdarlıq və paylaşılmış yeni bir xatirə. Bakıya yeni bir enerji ilə qayıdırdıq...

Nəhayət, gecə saatlarında Bakıya çatdıq. Şəhərin işıqları uzaqdan görünməyə başlayanda sanki nağıllar aləmindən gündəlik həyatın reallığına qayıdırdıq. Bir neçə gün ərzində gördüyümüz dağlar, çaylar, qədim abidələr və keçdiyimiz yollar artıq arxada qalmışdı. Lakin onların yaratdığı hisslər hələ uzun zaman bizimlə qalacaq. Qəlbimizdə məmnunluq, rahatlıq, dolğunluq və mənəvi zənginlik vardı. Bu səfər yorğunluğunun içində sanki hər birimiz özümüzə görünməz bir zənginlik gətirirdik: dağların əzəmətini, Tərtər çayının zümzüməsini, nəğmə dolu axşamın sevincini, qədim abidələrin sükutunu və doğma torpaqların ətrini...

Bu günləri, bu yolları və bu duyğuları yaşamağımıza imkan yaradan hər kəsə təşəkkür edirik. Bizə birlikdə olmağın sevincini, ölkəmizin gözəlliklərini yenidən görməyi və azad olunmuş torpaqlarımızda qürurla addımlamağı yaşadanlara minnətdarıq.

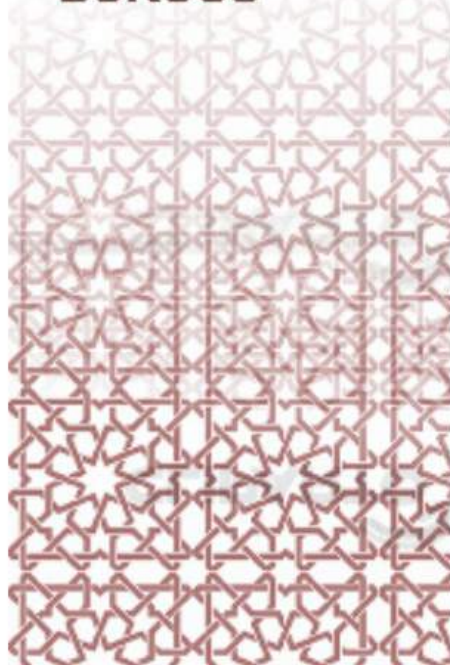
Biz dağlardan uzaqlaşdıq, amma dağlar içimizdə qaldı. Bəlkə də biz də dağların yaddaşında qaldıq...

“XƏZƏR XƏBƏR”İN AMEA NİZAMI

ADINA ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA BÜROSU

ƏDƏBİYYAT İNSTITUTUNDA “AZƏRBAYCAN MƏDƏNİYYƏTİ – 2040” KONSEPSİYASINDA ƏDƏBİYYAT MƏSƏLƏLƏRİNƏ AID MÜZAKİRƏ

Ədəbiyyat İnstitutunda “Azərbaycan Mədəniyyəti-2040” Konsepsiyasında ədəbiyyat məsələlərinə aid müzakirə keçirilib.

Müzakirədə Ədəbiyyat İnstitutunun direktor müavini, filologiya elmləri doktoru dosent Mehman Həsənlı, elmi katib, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru dosent Aygün Bağırılı, AMEA Rəyasət Heyətinin elmi katibi, filologiya elmləri doktoru Sərxan Xavəri, İnsan resursları şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aynur Mahmud, Mədəniyyət Nazirliyinin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı sektorunun müdiri Xəyal Məmmədov, həmin sektorun böyük məsləhətçisi Elşad Əliyev və İnstitutun bir sıra əməkdaşları iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 14 yanvar 2026-cı il tarixli Sərəncamı ilə “Azərbaycan Mədəniyyəti - 2040” Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Konsepsiyası” təsdiq edilib. Tədbirdə həmin konsepsiyanın tələblərinə uyğun olaraq, ədəbiyyatla bağlı müzakirələr aparılıb.

Tədbiri giriş sözü ilə açan İnstitutun direktor müavini Mehman Həsənlı Konsepsiyanın tarixi əhəmiyyətindən danışdı. Mədəniyyət Nazirliyi ilə Ədəbiyyat İnstitutunun birgə layihələrinin hazırlanması və həyata keçirilməsinin Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafı, təbliği baxımından əhəmiyyətli olacağını vurğulayıb.

Mədəniyyət Nazirliyinin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı sektorunun müdiri Xəyal Məmmədov Azərbaycan ədəbiyyatının müasir inkişaf tendensiyalarının öyrənilməsi və dünya ədəbiyyatına inteqrasiyasının “Azərbaycan Mədəniyyəti - 2040” Konsepsiyasının əsas istiqamətlərinə uyğun gəldiyini söyləyib. Bu məsələlərin həyata keçirilməsi üçün ədəbiyyatşünas alimlərlə müzakirənin əhəmiyyətli olacağına, verilən təkliflər əsasında bir sıra layihələrin gerçəkləşəcəyinə ümid etdiyini bildirib.

Müzakirədə iştirakçılar müxtəlif təkliflərlə çıxış ediblər.

VÜQAR ƏHMƏDİN MİR CƏLALIN PUBLİSİSTİKASI HAQQINDA MONOQRAFİYASI

Ədəbiyyat İnstitutunun şöbə müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Vüqar Əhmədinin “Mir Cəlal Paşayevin bədii publisistikası və mətbu fəaliyyəti” adlı monoqrafiyası işıq üzünə görüb (Bakı-2026, “Elm və Təhsil” nəşriyyatı). “Mir Cəlal Paşayevin bədii publisistikası və mətbu fəaliyyəti” monoqrafiyası Ədəbiyyat İnstitutu Elmi Şurasının 6 iyul 2026-cı il tarixli 5 sayılı qərarı ilə çap olunub.

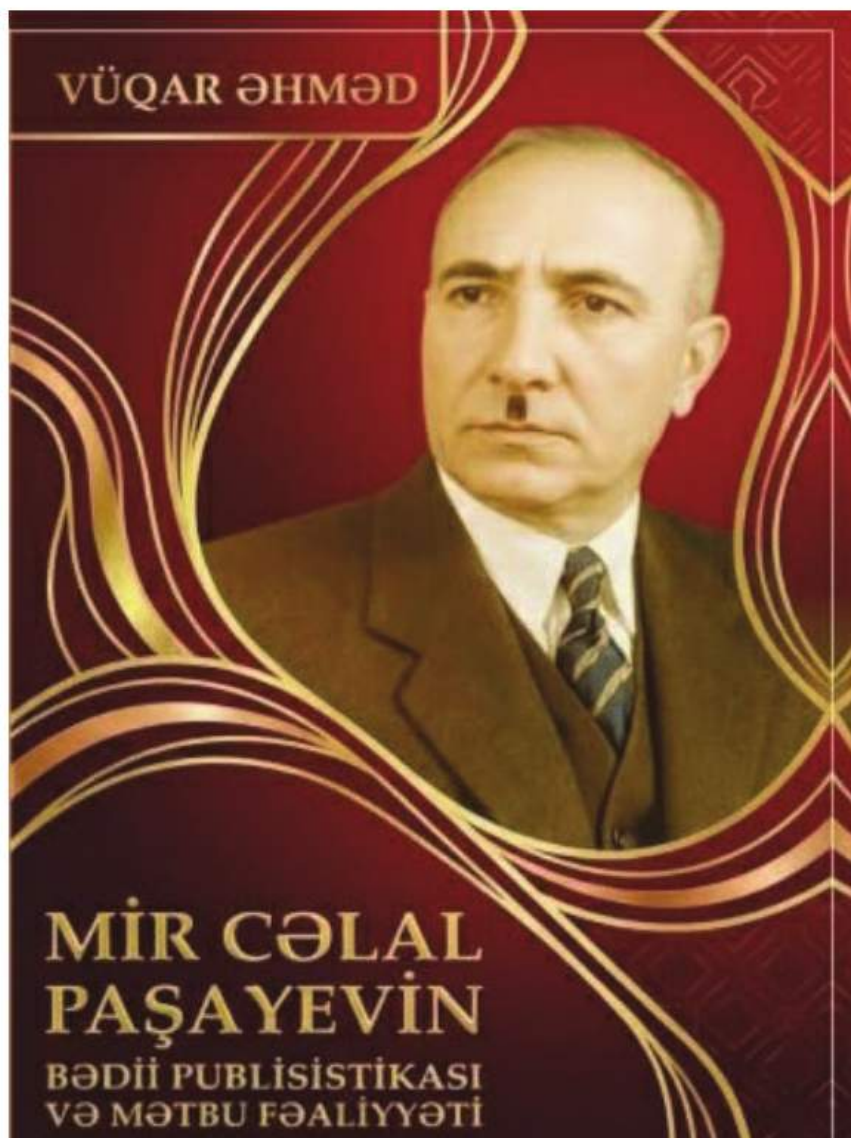
Kitabın elmi redaktoru və ön sözün müəllifi Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsinin baş elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru dosent Gülbəniz Babayeva, rəyçiləri BDU-nun kafedra müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Cahangir Məmmədli, Mətbuat tarixi və publisistika

şöbəsinin baş elmi işçisi, filologiya elmləri doktoru Elçin Mehraliyev, Ədəbiyyat İnstitutunun elmi katibi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru dosent Aygün Bağırılıdır.

Monoqrafiyada XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının, elmi-ictimai fikrinin və milli mətbuat tarixinin görkəmli nümayəndəsi Mir Cəlal Paşayevin publisistik irsi və mətbuat fəaliyyəti ilk dəfə sistemli şəkildə araşdırılır. Ədibin publisistikasının mövzu, ideya, janr və üslub xüsusiyyətləri dövrü mətbuat materialları əsasında təhlil olunur, onun Azərbaycan publisistikasının inkişafı və milli mətbuat tarixindəki yeri elmi baxımdan yüksək qiymətləndirilir.

Tədqiqatda Mir Cəlalın 1920-ci illərin ikinci yarısından etibarən ölkənin aparıcı qəzet və jurnalları ilə əməkdaşlığı, mətbuatın cəmiyyətin mənəvi inkişafındakı roluna dair baxışları işıqlandırılır.

Monoqrafiya filoloqlar, ədəbiyyatşünaslar, jurnalistlər, tədqiqatçılar, ali məktəb müəllimləri, doktorant və magistrantlar, həmçinin, Mir Cəlal irsi və Azərbaycan mətbuat tarixi ilə maraqlanan oxucular, araşdırmaçılar üçün nəzərdə tutulub.

Gülnar Səma

*Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu,
İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi*

İsmixan Yusubov

Riyaziyyatçı alim, yazıçı-publisist

HAMLET İSAXANLININ “DƏLİ CEYRAN”LARINA ATILAN OXLARIN YAYLARI HAQQINDA

Oxu atıb, yayını gizləmək

Belə bir deyim var: “Oxu atıb, yayını gizləmək” və bu deyim adamda yarımçıqlıq assosiasiyası, sözün axıra çatdırılmaması təsəvvürü yaradır ki, bu da yaxşı bir şey hesab olunmur. Söhbət tərifdən də gedə bilər, tənqiddən də. Məsələn burasındadır ki, əgər “atılan ox” bir “hökm” olaraq başa düşülərsə, “yay” o hökmün “səbəbi” və ya “səbəbləri” hesab oluna bilər. Yəqin bu işin ən böyük və mahir ustadı Füzuli babamız olmuşdur, çünki onun səbəbi göstərilməyən hökmü, demək olar ki, yoxdur. Məsələn, “Gər istərsən, Füzuli, izzətin, az et sözü kim, Çox olmaqdan qılıbdır çox əzizi xar söz” beyti dediyimiz sözün təsdiqi sayıla bilər.

Tələbə yoldaşım və dostum Hamlet İsaخانlının “Azərbaycan” jurnalının 2 və 3-4-cü sayılarında (fevral, mart - aprel, 2026) getmiş “Dəli Ceyran” romanını oxuduqdan sonra, bəzi mülahizələrimi (oxlarımlı) mesaj şəklində özünə çatdırmış və bu münasibətlə təqdirini də qazanmışdım. Amma səbəblər, yəni “yay” bu günə qədər “gizli” qalmışdı. Yəqin təbiətdə baş verən bütün hadisələr kimi, bunun da zamana, bir inkubasiya dövrünə ehtiyacı varmış. Bu gün, daha doğrusu, bu 19 may gecəsi, görünən odur ki, artıq “armud yetişmiş” və mən də kompüterin arxasında öz yerimi almışam, gördüyünüz kimi... Deyirəm, əvvəl “oxlardan” başlayaq:

Oxlar

18 aprel 2026-cı il tarixli mesaj (birinci ox)

Əzizim Hamlet, Sənin “Dəli ceyran” adlı romanını hər zaman olduğu kimi, jurnalı alan günü oxudum və bəyəndim. Gözlədim ki, bizim Ceyran xanım (İsmixan müəllimin həyat yoldaşı – Red.) da oxusun, sonra bir mesaj göndərim. O da oxudu və bəyəndi. Əllərinə sağlıq.

Amma bu yazıya ad qoymaqda çətinlik çəkirəm. Sadəcə roman deyib keçmək olmur...

Burada Tahirin Hamlet, Adilin isə Fəxrəddin (Salyanlı tələbə yoldaşımız) olduğunu təxmin etmək çətin deyil əlbəttə. Yəni yazıda müəllifin şəxsiyyəti aydın görünür. Və adamda elə təsəvvür yaranır ki, burada uydurma heç nə yoxdur.

Fəlsəfi və didaktik elementlərlə çox zəngin olduğundan və bu zənginlik əsasən poeziya-musiqi, ümumən ədəbiyyat-incəsənət, həmçinin, tarix-coğrafiya-səyahətlə bağlı olduğu üçün, bunun janrını “intellektuallar üçün sevgi çalarlı fəlsəfi roman” qoymaq olar məncə...

Əsər boyunca səpələnmiş ürəkaçan, gözoxşayan təfərrüatlar mətnin yaddaşa sağlam şəkildə “pərçimlənməsinə” xidmət edir. Bu arada, ölçü də əsasən gözlənilmişdir, deyə bilərik. Müzakirələrin mərkəzində hər zaman Tahir dursa da, Bahara, Elmira və Alınaya geniş meydan verilir və onlardan da oxucunu məmnun edib düşündürən fikirlər səslənir...

Haşiyə çıxmaq məqamları Homer metodu ilə seçildiyi üçün, onları qəbul və həzm etməkdə çətinlik yaranmır. Təbrik edirik, davamı gəlsin inşallah.

(Homer metodu nədir? Müəllif əsas hərəkəti, süjeti ətraflı, genişmiqyaslı lirik-fəlsəfi-elmi müqayisələrlə, kənaraçıxmalarla dayandırır və ya yavaşdır, diqqəti xüsusi hadisədən əbədi olan təbiət ya cəmiyyət hadisəsinə yönəldir. Nəticədə hərtərəfli, universal epik genişlənmə baş verir. -Red.).

Müəllifə yönəltdiyim, amma tarixini unutduğum ikinci mesaj (ikinci ox)

Hamlet, salam! Hər vaxtın xeyir olsun inşallah! Gec yatıb, gec qalxdım və sonra da bazara getdim. Uzun sözün qıçası, səhər çörəyimi indi yedim və Sənə cavab yazım dedim.

Bildiyim qədərincə, hal-hazırda global olaraq, qadın problemləri ön plana çıxarılıb və deyinin kimi məxsusi "qabardılıb". Odur ki, zamanlama baxımından roman tam yerinə düşüb və sonluq da optimist notlarla (Baharın toyu və nəhayət, xəstəxanada da olsa, Alinaya eşqin eları) möhürlənmişdir.

Düşünürəm ki, bu səfər-səyahət (Fransa – Azərbaycan) Elmira üçün də düşərli olar və onun da qapısını ciddi şəkildə çalan olar inşallah. Amma bütün bu məsələlər, bu problemlər, bu qabarma və çəkilmələr romanın intellektual-fəlsəfi və təlim-tərbiyə yönünə kölgə sala bilmir, çünki o da qabardılıb, həm də az deyil... Burada əsas məsələ tənasübün saxlanmasıdır ki, o da saxlanılıb. Xeyirli olsun inşallah!

Əsas və ya tənzipləyici yay

Hamlet İsaxanlının Dəli Ceyranlarına atılan oxların yayları içərisində bir yay var ki, o ya-ya əsas və ya idarəedici yay da deyilə bilər. Çoxlu çarxların yer aldığı mürəkkəb bir mexanizmdə "nazim çarx" nə rol oynaydırsa, bu "əsas yay" da həmin rolu oynayır, o, digər yayları tənzipləmə və hərəkətə keçirmə gücünə malikdir. Bu "nazim yay" və ya "nazim çarx", mən Hamlet müəllimin "Xəzərin sorağında" əsərini oxuyan zaman da vardı və məni o mövzuda yazı yazmağa o, sövq etdi. C. Cabbarlı demişkən, "Kimdir o? Nədir o?". O, mənim o vaxta qədər görmədiyim, eşitmədiyim, bilmədiyim, "nəfəs kəsən" yeni məlumatlar idi.

Və bu maraqlı, nəfəs kəsən məlumatları oxumaqla, eşitməklə, görməklə deyil, ancaq və ancaq yaşamaqla əldə etmək olardı mənə. Bu mənada, Hamlet müəllimi Cek Londonla müqayisə etmək keçir içimizdən. Belə ki, Amerikalı yazıçının macərəlarla dolu "Qızılax-taranlar", "Həyat eşqi", "Boksçu", "Qəzəbli Vəhşi" və "Martin İden" kimi kitablarının möhtəşəm alınmasının bir səbəbi də heç şübhəsiz, bu macərələri özünün yaşaması olmuşdur.

Hamlet müəllimin əsərində haqqında söhbət açılan əsasən üç qadının (Bahar, Elmira, Alina) hər biri kifayət qədər zəngin daxili aləmə malik olduqlarından, əslində söhbət ən azından 10-15 qadın xarakteri ətrafında cərəyan etməli olur. Və mənə buradakı səhnələrin təbii alınmasının əsas səbəbi onların müəllif tərəfindən "yaşanması", əlavə səbəbi isə bu səhnələrin layiqli səviyyədə təqdimatıdır ki, burada da yenə müəllifin "yazmaq səriştəsi" özünü büruzə vermişdir. Geriyə qalanlar isə M.K. Atatürkün "Mövzu bahis Vətəndirsə, gerisi teferrüatdır" qanadlı ifadəsindəki "təferrüatlardır" ancaq.

İlk qığılcım

Sovetin şinelindən çıxmış adamlar "qığılcım" sözünü eşidəndə, ağllarına ilk gələn "Qığılcımdan alov törər!" adlı bir zamanların çox məşhur ibarəsi olur əsasən. Təsədüfi deyildi ki, bolşeviklərin keçən əsrin əvvəlində Praqada mətbu həyatına başlayan qəzetlərinin adı da

“İskra” (“Qığılçım”) olmuşdur. Olur ki, bəzən yazı yazmaq üçün kifayət qədər material – potensial enerji toplanmış olsa da, bu enerjini kinetik enerjiyə – hərəkət enerjisinə çevirmək, işə başlamaq olmur. Toplanmış material (düşüncə və fikirlər) alovlanmır, sadəcə tənbel-tənbel tüstülənir. İşə başlamaq, alovlanmaq üçün bir qığılçıma ehtiyac olur.

Qabaqlar da başıma bu cür işlər gəlmişdi əlbəttə, artıq öyrəncəli olmuşduq. Məsələn üçün, 2001-ci ildə sabiq Prezident Əbülfəz Elçibəyin vəfatının ili münasibətilə bir yazı düşünmüşdüm, amma o yazıda rəhmətliyin adını “Əbülfəz Elçi Bəy” kimi vermək istəyirdim və bundan ehtiyat edirdim, nə deyərlər deyə. Elə bu məqamda Mehriban Vəzirin eyni mövzuya həsr olunmuş yazısının başlığında qarşıma çıxan “Elçi Bəy” ifadəsi bir qığılçım oldu və yazı yazıldı.

Daha iki “qığılçım” haqqında da yazmaq istəyirəm. Atalar üçəcən deyiblər. Onlardan birinin inkubasiya dövrü xeyli uzun – 40 il (1982-2022) sürüb həтта. Dostum, akademik Tofiq Hacıyevin Xəzər dənizində tələf olmuş (1980) gənc oğlu İsmayıldan yadigar qalan kitabı oxuduqdan sonra, onun barəsində bir esse yazmaq istədim və kifayət qədər material da topladım. Amma bu iş uzun müddət olmadı və burada mənim Türkiyədə 19 il (1993-2012) sürən “kənüllü sürgün həyatım” da az rol oynamadı. 2015-ci ildə Tofiq müəllimi də itirdik. Amma onun kiçik oğlu, sevimli tələbəm olmuş Azərlə əlaqələrimiz davam edirdi. Pandemiya dövründə Azər atasının “Seçilmiş əsərləri” (I cild) və “Cəbrayıl şivələri” adlı iki kitabını mənə hədiyyə etdi. Onları oxuyan zaman mənim İsmayıl (və həm də Tofiq müəllim) haqqında bir esse yazmaq istəyim yenidən “pöhrə verdi”, amma bar vermədi, “qığılçımı” əskik idi.

55 illik tələbə yoldaşım və dostum Hamlet müəllim bu kitabları mənə görə görünə və hər zaman olduğu kimi sürətlə vərəqləyib, məzmunundan xəbərdar olan kimi, “Mən də bu kitablardan özüm və Xəzər Universiteti üçün almaq istərdim” dedi. Həmin, Azərlə telefon əlaqəsi yaratdım, onu hadisədən halı etdim və telefonu Hamlet müəllimə verdim. Azər də, “Müəllim, mən o kitabları da, əlavə olaraq mənə də var olan digər kitabları da sevə-sevə Xəzər Universitetinə bağışlayaram” deyincə, Hamlet müəllim, “Biz də “XəzərXəbər” jurnalımızda Tofiq müəllim və onun kitabı haqqında bir yazı verərik və bu yazını bəlkə elə İsmixan müəllim özü yazdı” dedi. Arzusunda olduğum “qığılçım” Hamlet müəllimin bu son sözü oldu.

Növbə gəldi üçüncü, sonuncu qığılçıma. Bu qığılçım, mənim “Ömrümə nur çiləyənlər” kitabımı yazmağa başlamağım üçün lazım idi. Bu yazının – sevdiyim kitablar haqqında kitabın yazılmasının birinci və əsas səbəbkarı xətrini istədiyim, yazılarına dəyər verdiyim Rasim Qaraca olmuşdur. Amma bu işdə bir qığılçım rolunu oynayan üzümə deyilən bir söz oldu. Bir toplantıda tanınmış jurnalist Zamin Hacı dedi ki, “Müəllim, üzünə demək olmasın, soruşaq görək hansı əsgərlikdən gələn cavan özü ilə 120 kq kitab gətirib”. Mən də əlavə etdim ki, bu son iki ilin (o vaxt əsgərlik 3 il idi) “məhsulu” idi. Daha əvvəl, əsgərliyin birinci ilində məzuniyyətə buraxılanda, bir çamadan və bir idman çantası kitab gətirmişdim Vətənə. Bax, bu “ikiqat qığılçım”dan mövcud potensialım alovlandı və yazıya başlamaq bildim nəhayət.

Hamlet İsaخانlının mahiyyət və keyfiyyətə mənim üçün yeni olan “Dəli ceyran” romanı haqqında da bir yazı yazmaq istəyi içində baş qaldırmışdı. Amma haradan və necə başlayacağımı bilmirdim. Bir gün ağıma gəldi ki, məşhur fizik Yuri Kaqanın həyat yoldaşı Tatyana Virtanın “Fiziklər və liriklər” kitabındakı bir epizoddan (olmuş əhvalatdan) başlamaq bilərəm, yəni bu, epizod “qığılçım” rolunu oynaya bilər və oynadı da. Deməli, məsələ belə olmuşdur: bir elmi laboratoriyanın kollektivi hər hansı bir səbəbdən laboratoriya müdürünün evində gec saatlara qədər əylənmişlər və bunlardan bəziləri, yəqin evləri uzaq olduğuna görə, burada gecələmişlər. Səhəri gün hörmətli müdir-alim onun yanında gecələmiş gənc qızı evlərinə aparınca, qızın atası onu (qızını) qəbul etməmiş. Biçarə alim onun üzündən çöldə

qalmış gənc qıza ev kirayə etmiş və uzun bir dönmə ona maddi dəstək vermişdir ki, bu da son nəticədə onların xoşbəxt evliliyinə (yaş fərqi nə baxmayaraq) səbəb olmuşdur. Mən ilk olaraq Hamlet müəllimin əsərindəki qadınların haqqında, bu qadınla müqayisəli şəkildə söz açacağdım ki, keyfiyyət fərqi bəlli olsun.

Romandakı qadınlar

Hamlet müəllimin “dəli ceyranları” (Bahar, Elmira, Alina və Tamilla) tamamilən sərbəst, özünə inamlı, həyatda özünə kifayət qədər layiqli mövqə qazanmış xanımlardır. Yəqin “bu xanımları görənlərin ancaq şapkasını (varsa) çıxarıb, təzim etməsi lazımdır” ifadəsi bu cür xanımlar üçün deyilmişdir. Bu arada mənə, gərək hər şeyi öz arşınımızla ölçməyək. Məsələn, Misal üçün adam, “Ana südü” adlı möhtəşəm latış romanının müəllifi Nora İkstena, “Kabildə bir kitabçı” adlı romanın müəllifi norveçli Osne Seyerştadt, nə bilim, Mariya Skladovskaya Kürri, bizim Nigar Rəfibəyli, heykəltəraş Elmira Hüseynova və ya Mirvarid Dilbazi kimi xanımlar haqqında düşünəndə, qətiyyənlə cinslə əlaqəli bir duyğu yaranmır.

Ölməz Cavid demişkən, bu halda “səma şairi” olmağa məhkumsan. Əlbəttə, əgər əvvəlcədən “qanadın” vardsa. “Kabildə bir kitabçı” əsərinin yetərincə qəşəng olan qadın müəllifi haqqında düşünəndə, adam özündən asılı olmadan fərağat vəziyyəti alır. Mənə uzağa gedib, Nüşabə, Həcər, Tomris və ya gürcülərin Tamarasına, türkün sözü, baş vurmağa ehtiyac yoxdur, ətrafımızda günü bu gün bu cür qadın varlıqları kifayət qədərdir.

Füzuli, “Gözəllik ağıl üçün ayinə, ağıl isə gözəllik üçün ciladır” deyirdi. Burada, təfərrüata varmadan qeyd etmək istəyirəm ki, Hamlet müəllimin “dəli ceyran”ları həm gözəl, həm də yetərincə ağıllıdırlar.

Bir daha janr haqqında

Yenidən əsərin janrı məsələsinə qayıtsaq, buna “fəlsəfi-psixoloji roman”, “fəlsəfi-öyrədici roman”, “intellektual povest” və ya “intellektuallar üçün roman” deyə bilərik. Roman boyu davamlı olaraq istifadə edilən haşiyələr (kənara çıxmalar) - Homer metodu ilə mətni oxucuya “yedirən” müəllif “bir daşla bir neçə quş” vurmuş olur. Bu “quşlar” isə – tarix-coğrafiya, ədəbiyyat-incəsənət, poeziya-musiqi, səyahətlər və s. haqqında verilən bilgilərdir. Bu baxımdan, əsərə “intellektuallar üçün fəlsəfi-psixoloji roman” kimi də baxa bilərik. Hətta deyərdim ki, bunun bir qədər “detektiv” yönü də var.

Məlumdur ki, maraqların başında, “görəsən daha sonra nə olacaq?” sualı gəlir ki, mətni mütləq zamanı bu sual daima məni təqib etmişdir. Mənə bunun özü, romanın detektiv yanrını şərtləndirən bir amildir. Elə yazının bu yönü, haşiyələrdə verilmiş informasiyaları sıxıntı çəkmədən həzm etməyə yardımçı olur. Beləliklə, roman boyu Homerin “təfərrüatlar” və “gözlətmə” metodu tam qüvvəsi ilə istifadə olunmuşdur. Bu arada təfərrüatlar yeni bilgilərin yaddaşa “pərçimlənməsində” də əvəzsiz rol oynayır. Tahir müəllim əlbəttə, Hamlet müəllimidir, oxşarı yox, elə özüdür. Onun “bir cənub rayonundakı” dostu Adil isə dostumuz Axundov Fəxrəddindir.

Yeni bilgi vermək yanğısı

Bu istək, bu arzu, əsər boyu aparıcı qüvvələrdən biri, bəlkə də birincisi olmuşdur. Türk-islam tarixində məşhur bir dialoq var. İki tanınmış, sayılıb-seçilən adamdan biri digərinə, “Biz bir şey tapınca şükür edirik, tapmayınca səbir edirik” deyincə, ondan aldığı cavab çox anamlı, düşündürücüdür: “Biz bir şey tapınca, onu paylaşırıq, tapmayınca şükür edirik!”.

Məncə bu ibrətamiz davranışın, daha doğrusu, fəlsəfənin mənbəyi, müsəlmanın andı hesab olunan "Aməntü" (İnanıram) duasındadır.

Hamlet müəllim əsər boyu bu fəlsəfədən yola çıxaraq, ara vermədən tapdığı mənalı təfərrüatları səxavətlə oxucusu ilə bölüşür. Yeri getməmişkən, bu tapıntıları əsasən üç sinfə bölmək olar: əvvəldən məlum olanlar (kəşf və ya icad olaraq), yazı prosesində meydana çıxan yeni kəşflər və yeni icadlar. Bu arada kəşf, mövcud olan naməlum bir şeyin üstündəki pərdəni qaldırır, beynimizdə onun modelini yaratmaq isə, icad nəyin isə özünü yaratmaq anlamına gəlir.

Yeri gəlmişkən, hər yeni tapmaca da bir icaddır. Məsələn, "Ağılı yox, başı var, Ağızı yox, dişi var!" (sarımsaq), "Sarı dişlər nənəsi, Var ancaq alt çənəsi!" (qarğıdalı - sütün). Birinci tapmaca Poyludan riyaziyyat müəllimi Hacıyev Valehə, ikincisi isə bəndənizə aiddir. "Ağdaş olmasa, Ağdam da olmazdı" və ya tanınmış gürcü filosofu Merab Mamardaşvili əslində "Mehrab Marmardaşvili olacaq" kimi düşüncələr kiçik və bəsit də olsalar, kəşf xarakteri daşıyırlar.

Əlavə edim ki, Quran-i Kərimin birinci enən "Ələq" (qan laxtası) surəsinin birinci ayəti "İqrə" (oxu) ilə başlayır və 5-ci ayəti "Əlləməl insanə mələm yə'ləm" – "(Allah) insana bilmədiklərini öyrətdi". Yəni insana yeni bilgi vermək, bilmədiklərini ona öyrətmək Allaha da xoş olan bir işdir ki, müəllif də əsər boyu ara vermədən, yorulmadan, usanmadan bu işlə məşğul olur. Hamlet müəllim dostlarla söhbətlərində də bu fəlsəfəni əsas tutur.

Bizim "Zorge" adlı kiçik bir qrupumuz var və bu qrup öz adını görüş məkanımız olan "Zorge" parkından almışdır. Bu qrupdakı görüşlərimizdə də ədəbiyyat-incəsənət, tarix-coğrafiya, idman və musiqi məsələlərində aparıcı Hamlet müəllim, riyazi folklor və yeniliklər mövzusunda mən və Hüseynov Fərhad, iqtisadiyyat və siyasət mövzusunda isə Quliyev Rəqib başda olmaqla, məndən başqa hamı aparıcı olur. Amma mən də bu kəm-kəsirimi Quran-i Kərim və dini mövzularda aparıcı olaraq aradan qaldırıram.

Universal dərslük

Əslində bu əsərə romandan ziyadə bir "Universal dərslük" adı da qoymaq olardı. Orda insani münasibətlər (sevgi, nifrət, növ-növ və fərqli çalarlara malik duyğular), mətni yaddaşa pərçimləyən çox sayda təfərrüatlarla yanaşı, milli coğrafiya (Kür-Araz ovalığı, Mil, Muğan, Şirvan bölgələri), milli və xarici (xüsusən fransız) ədəbiyyatı, musiqisi, həmçinin, şifahi xalq ədəbiyyatımız haqqında yetərinə zəngin məlumatlar, roman boyunca mirvari dənələri kimi müntəzəm olaraq səpələnmişdir. Belə ki, bu əsər misal üçün, ingilis dilinə tərcümə olunsa, diqqətli ingilis dilli oxucu buradan özü üçün Azərbaycan haqqında ensiklopedik məlumat əldə edə bilər.

Bu baxımdan, Hamlet müəllimin bu romanı ilə, Azərbaycanı əcnəbilərə tanıtmmaq üçün, rəhmətlik dostum Vidadinin hazırda Fransada yaşayan ortancıl qızı Günel xanımın düzəltdiyə olduğu "Ağsaqqal" oyunu ilə bəzi paralellərin olduğunu görürük. Əslində bu cür öyrədici oyunlar dünya çapında çox yayılmış, sevilən yarışmalarda istifadə olunan oyunlardır. Burada misal üçün, musiqinin və ya bədii mətnin bir parçası verilir və iştirakçıdan mənbəyi tapmaq tələb olunur. Əsər boyu aparıcısı Tahir – əslində müəllif, iştirakçıları isə əsasən üç dəli ceyran olan oyun aralıqsız davam edir. Belə baxanda doğrudan da, Quran-i Kərimdə deyildiyi kimi "Dünya həyatı oyun və əyləncədən başqa bir şey deyildir".

Personajlar çox deyil və hamısı da əsasdır, qeyri-əsas olanı yoxdur. Bunlar Tahir müəllim, onun köhnə tanışsı Bahar, yeni tanış, Fransadan gəlmiş Elmira, əvvəl bir kəndə, sona doğru mərkəzdə yer alan Alina, Tahirin rayondakı dostu Adil, rayonun kənd ziyalısı, hər şeylə maraqlanan Eldar, kontrabanda ilə məşğul olan gənc şofer Zaman, Elmiranı və

onun dostlarını məktəbə dəvət edib Fransa haqqında görüş təşkil edən məktəb direktoru Tamilla xanım. Əsərdə 3 nəfər kişi xeylağı ancaq epizodik olaraq iştirak edir. Bunlar, Baharın nişanlısı (və onu hələ toyu olmamışdan sarışın göy gözlülərlə aldadan) Arif, onun dostu Polad və Bahara "aşıq olan", Baharın sözləri ilə canlandırılan Qarabağ əlili Qabil. Bunların içərisində yer alan Arif, belə demək mümkünsə, tam da epizodik olur. O, müəllif tərəfindən "ləmakan-lazəban" olaraq, yerdən və dildən məhrum edilmişdir və ona bu da azdır (haqqında Baharın dili ilə "oğraş" epiteti işlədilir və bu ləqəb çox əvvəllər müəllifin çox sevdiyi "Vaqif" dramında Təlxək tərəfindən şeyx Alı haqqında, "aradüzəldən oğraş" şəklində işlədilmişdir).

Əsərdə, rus yazıçısı Leonid Solovyovun çox sevilən "Nəsrəddin xocanın macəraları" kitabında istifadə olunan metoddan da qismən istifadə olunmuşdur. Bu metod əsasında qurulmuş süjet xətti elə davam edir ki, zaman-zaman Mollanın can alan lətifələrinin yeri gəlsin və onlar da mətnlə uyum içində olduğu üçün gözəlliyi, zərifliyi bir miqdar da artmış olsun. Beləliklə, Solovyovda aparıcı element lətifələrdir, amma Hamlet müəllimdə aparıcı element hər halda sevgi, qadın azadlığı, sərbəstfikirliyi, özünə güvəni və s. durur, fəlsəfi-psixoloji elementlər isə bir desert (çərəz), bir qarnir (xuruş) olaraq verilir...

Klassik və fəlsəfi-psixoloji-öyrədici romanların fərqi

Klassik romanlarda əsasən maddi qisim ön planda olur və adamı gah güldürür, gah da ağladır. Ancaq bu roman, öz fəlsəfi, psixoloji və öyrədici yönü ilə davamlı olaraq adamı düşünməyə, bilik yükünü artırmağa, yeni əldə olunan biliyi həzm etməyə yol açır, həvəsləndirir. Daha ağlayıb-sızlamağa, gülməyə vaxt qalmır. Hadisələr və məlumatlar (bilgi payları, "porsiyaları") əsər boyu daima növbələşir, kimsə kimsənin haqqına girmir. "Sülh və əmin-amanlıq içərisində" yollarına davam edirlər.

Bu baxımdan, fantastikanın babası sayılan Jül Vern, onun "80 000 km su altında", "Kapitan Qrantın uşaqları" və ya "Sirli ada" adlı əsərləri yada düşür. Homer də ilk növbədə düşündürücüdür və elə buna görə də 2 000 il boyunca dünyanın bütün məşhur yazıçı və şairləri onun əsərlərindən qidalanmışlar.

Sevgi və ya qəhrəmanlıq dastanlarında təfərrüata çox da meydan verilmir, yəqin onun yerini aşığın sazlı-sözlü müdaxiləsi doldurur. Orada "meydan sulayan" əsasən hadisələrin gərginliyi, dinamikliyi və yeri gələndə həm də sürprizləri olur. Ədəbi hiperbolalar – çox şişirdilmiş hadisə və bənzətmələr unudulmur, yeri gələndə hazır-nəzir olurlar. Məsələn, Koroğlunun mətbəxdə bir qazan plovu bitirəndən sonra, bunun Koroğlu olduğunu bilib, hay salmaq istəyən aşpazı belindən iki qatlayıb qazana qoyması və qazan qapağının üstündə oturub ikinci plov qazanını qabağına çəkməsi səhnəsinin göz önündən getməsi çox müşkül görünür. Başqa, müasir bir misal: türklərin "Kurtlar vadisi" adlı serialında yolun ortası ilə binaya tərəf dimdik, ayaq üstə irəliləyən "qəhrəman"a atılan güllələr ondan yan ötür, amma onun demək olar ki, nişan almadan atdığı güllələr kol-kosun içində gizlənmək istəyən hədəfləri belə axtarır tapır və işini bitirirdi. Və mən bu paradoksal hadisənin səbəbi haqqında düşünəndə anladım ki, əksəriyyətin xoşuna gələn elə bu cür "hiperbolizə" olunmuş davranışlardı.

Dəlilər və ceyranlar

Dəli deyəndə birinci ağla gələn Koroğlunun dəliləri, ikinci ağla gələn Nizami və Füzulinin Məcnunu yada düşür. Əlbəttə, başqa dəlilərimiz də az deyil. "Dəlidən doğru xəbər" demişlər.

Ceyran deyəndə isə ilk ağla gələn Qasım bəy Zakirin "Tısbəğa, qarğa, kəsəyən və ahu" təmsili, arxasınca Hamletin çox sevdiyi, pərəstiş etdiyi Səməd Vurğunun məşhur "Ceyran" şeiri, Zeynəb Xanlarovanın Həbib Bayramov ansamblının müşayiəti ilə içtənliklə oxuduğu, başında da Müşfiqin çox sevilən "Könül" qəzəlinin yer aldığı "Ceyran" mahnısı və əlbəttə, Hamlet müəlliminin bu romanda dilə gətirdiyi, Vahidin sözləri əsasında Bəhram Mansurovun bəstələdiyi məşhur "Gəl mənə naz eləmə, ay dəli ceyran" təsnifi yada düşür. Və bunlar hamısı bir-birindən gözəldir. Hamlet müəllim də gözəllik vurğunudur bildiyim qədərincə.

Məncə Hamlet İsaxanlının "dəli ceyranları" ilə Koroğlunun dəliləri arasında nə isə bir oxşarlıq, bir əlaqə var və bunu tapmaq üçün fikirləşmək lazım gələcək.

Təfərrüatlar haqqında

Müəllif səfər təfərrüatları çərçivəsində Kür və Araz çaylarının birləşdiyi "Suqovuşan" dan söhbət açarkən, həm onların qardaş Türkiyədə olan mənbələrini (Allahu Əkbər və Bingöl dağlarını) yada salır, həm də birləşdikdən sonra onların qarışmadan (Kürün boz- bulanıq və Arazın qırmızımtıl suları) uzun bir məsafədə yanaşı yollarına davam etməsi fenomenini gözəl bir təfərrüat olaraq gözlər önünə sərir ki, nəticədə bu səhnə yadımızdan çıxmır, onu daim xatırlayırıq. Bu hadisə bir zaman mənə də güclü təsir etmiş və kiçik bir şeirin yaranmasına səbəb olmuşdur. O zaman mən Türkiyənin Sakarya Universitetində işləyir və yay tətili zamanı doğmalarla, dostlarla görüşsəm də, elə Kür və Araz kimi qaynayıb qarışa bilmirdim bu qısa müddətdə.

Əsərdə Alinanın İstanbuldakı xəstəxana həyatı ilə bağlı olan hissə (sonuncu) həm tibb nöqtəyi-nəzərindən yetərincə dəqiq və dolğun, həm də dil, danışq yönündən (Türkiyə türkcəsi) kifayət qədər uyğun verilmişdir ki, bu təfərrüatların təməlinə də Hamlet müəlliminin şəxsi həyat təcrübəsi əsas rolu oynamışdır məncə. Belə ki, o, həm bir ilə kimi İstanbuldakı "Marmara" Universitetinin professoru olaraq, orada dərs demiş, həm də müəllifin həyat yoldaşı, bizim bütün toplantıların "canı-ruhu" olan unudulmaz Nailə xanım bənzər xəstəlikdən əziyyət çəkəndə, uzun müddət elə İstanbulda müalicə almış və bu zaman Hamlet müəllim daim onun yanında olmuşdur əlbəttə...

Romanın strukturu

Əsər "Xoş gördük" adlı proloq, "Xoşhal olun" adlı epiloq və 6 hissədən ibarətdir ki, bunlardan da üçü qadın adları ilə (Bahar-1, Elmira-2, Alina-6) adlandırılmış və adlarına uyğun olan mənə və məzmunə malikdirlər. Kifayət qədər maraqlı və öyrədici olan "Səyahətnamə" adlı 5-ci hissə də adını tamamilə doğruldur. Buradakı səyahətlər birdirmi, ikidirmi, üçdürmü? Tarix, coğrafiya, təbiətin və qadınların cismani gözəllikləri dolğun, yadda qalan cizgilərlə vəsf olunmuşdur. Bu arada qadınların mənəvi gözəllikləri, daxili aləmləri də unudulmamış və hətta qonaqlarla görüşün təşkil olunduğu məktəbin qadın direktoru ön plana çıxarılmış və onun həm xarici, həm də daxili aləminə maraqlı, yadda qalan "səyahətlər təşkil olunmuş" müəllif tərəfindən...

Romanın "Səyahətnamə" adlı bu hissəsində dörd yeni parlaq və maraqlı insan tipi ilə daha yaxından tanış oluruq. Bunlardan birincisi əsərin əsas qəhrəmanı Tahirin can dostu, onu və qadınları rayona dəvət edən Adil, ikincisi rayonun kənddən çıxmış ziyalı Eldar, üçüncüsü kontrabanda ilə məşğul olan və bu barədə rahatlıqla danışan gənc Zaman, dördüncüsü isə yuxarıda haqqında bəhs etdiyimiz məktəb direktoru Tamilla xanım idi ki, ona məktəblilərlə görüş zamanı yadda qalan yer verilmiş və o, epizodik olmaqdan çıxıb, müəllifin iradəsi ilə əsasların səfində layiqli yerini almışdır.

3-cü hissənin adı “Üç rəfiqə”dir. Bunun da səbəbi Bahar - Elmira cütünə sarışın və metis (mələz) Alınanın da qoşulması olmuşdu. 4-cü hissənin adı isə “Gündüz və gecədir” və burada da diqqət ediləcək bir incəlik vardır mənəcə. Belə ki, bu söz birləşməsi normalda “gecə və gündüz” (gecə-gündüz, leylü-nəhar) kimi işlədilir. Amma görünür müəllif gündüzdən tədricən gecəyə keçmə prosesini daha maraqlı hesab etmiş və deyəsən, elə də var.

Bu arada romanın Azərbaycan ədəbiyyatı və mədəniyyətinin baş, aparıcı mətbuat orqanı olan 103 yaşlı “Azərbaycan” dərgisinin iki sayında dərc olunmasını da qeyd etmək lazımdır (Bu dərgi ilk 50 il ərzində “Maarif və mədəniyyət”, “İnqilab və mədəniyyət”, Revolyusiya və kultura” və “Vətən uğrunda” adları ilə, son 53 il ərzində isə “Azərbaycan” adı ilə nəşr olunmuşdur – Red.). Əsərin sonunda bəzi oxucular üçün anlaşılmaya biləcək söz və ibarələrin izahları da verilmişdir.

Roman içində yeri gəldikcə şeir parçaları yer alır, onları seçərkən, klassiklərlə (Nizami, Füzuli, Üzeyir Hacıbəyli, Səməd Vurğun) yanaşı, bəzən müəllifin özünə də yer verilmişdir, çox deyil - “Bu da bir həyatdır”, “Dördlüklər” və “Təzadlar” adlı kitablardan üç nümunə.

İzahatlardan söz düşmüşkən, Hamlet müəllimin 2001-ci il tarixli “Təzadlar” kitabında rəhmətlik Zəlimxan Yaquba həsr olunmuş “Hacı oldun, çox mübarək!” adlı cəmi 4 bənddən ibarət şeirinə tam 46 ədəd şərh (izahat) verilmişdi və bunların xeyli qismi müəllifin haqqında bəhs etdiyim kəşfləri idi. Yeri getməmişkən əlavə edək ki, bu şeirin ingilis versiyası Məkkə şəhəri və Kəbə haqqında Londonda çap olunmuş kitaba daxil edilmişdir (“Congratulations, You are now a Hajji!”. Poetry by Professor Hamlet Isaxanlı. Holy Makkah. A Celebration of Unity. “FIRST”, Special Edition 2017, London, p. 81. See also: Khazar Review/Xəzər Xəbər, 367, noyabr-2017, səh. 26-27.-Red.).

Əsərin adı barədə

Quran-i Kərimin surələrinin adına əsasən surə daxilində ən azı bir dəfə rast gəlinir. Hamlet müəllimin “Dəli ceyran”ında da bu məqam gözlənilmişdir. Əsərdə düz iki dəfə rast gəlinir bu ada. Bir dəfə ailəsinin evləndirmək istədiyi dəliqanlı, “Mən dəli ceyran istəyirəm” deyib, onun ipə - sapa yatmayan xasiyyətlərini sadalayaraq, ailəsini şok vəziyyətinə salır. İkinci dəfə isə əsərin qəhrəmanı Tahir müəllim, xəstəxanada ölümə üz-üzə gəlmiş Alınaya, nəhayət, eşqini elan edərkən, Əlağa Vahidin sözlərini və Bəhram Mansurovun musiqisini köməyinə çağıraraq, “Gəl mənə naz eləmə, ay dəli ceyran, O qara gözlərinə olmuşam heyran” şəklində dilə gətirir.

Romanın məzmunu

Demək və yazmaq başa gələn deyil. Romanı görmək və oxumaq lazımdır...

Bakı, 15 iyun 2026-cı il

REDAKSİYADAN:

Çoxşaxəli elmi, ədəbi, bədii, publisistik yaradıcılığa malik Hamlet İsaخانlı geniş əks-səda doğuran “Dəli ceyran” romanından sonra yeni bir bədii əsərlə oxucuların görüşünə gəlir.

“Yağış yağır, sevgilim” adlanan bu povest “XəzərXəbər” jurnalının 2026-cı ilin oktyabr və noyabr nömrələrində dərc ediləcək.

Vüsal Rüstəmov, Raziya İsayeva

İNNOVASIYALAR MƏRKƏZİ İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ GÖRÜŞÜ

COOPERATION MEETING WITH INNOVATION CENTER

Xəzər Universiteti və İnnovasiyalar Mərkəzi (INNOLAND) arasında mümkün əməkdaşlıq istiqamətlərinin müzakirəsi məqsədilə iyunun 18- də görüş keçirilib.

Görüşdə Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziya İsayeva, İnnovasiyalar Mərkəzinin direktoru Vüsal Rüstəmov, eləcə də universitetin və mərkəzin əməkdaşları iştirak ediblər. Görüş zamanı "Xəzər"-in nümayəndələri İnnovasiyalar Mərkəzinin fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihələr və mərkəzdə innovasiya və sahibkarlığın inkişafı üçün yaradılmış imkanlarla tanış olublar.

Vüsal Rüstəmov mərkəzin fəaliyyəti, əsas istiqamətləri və gələcək planları barədə təqdimatla çıxış edib. Qarşılıqlı müzakirə formatında keçirilən görüşdə İnnovasiyalar Mərkəzinin Azərbaycanın texnologiya və startap ekosisteminin inkişafında oynadığı rol yüksək qiymətləndirilib.

Rektor Dr. Raziya İsayeva Xəzər Universitetinin innovasiya, sahibkarlıq və tədqiqat sahələrindəki potensialı haqqında məlumat verərək, universitetin texnologiya və innovasiya yönümlü təşkilatlarla strateji tərəfdaşlıqların qurulmasına xüsusi önəm verdiyini vurğulayıb.

Müzakirələr zamanı tərəflər arasında InnoTalk və ASAN AI HUB layihələri çərçivəsində əməkdaşlıq imkanları, birgə hakatonların, təlimlərin və digər innovasiya yönümlü tədbirlərin təşkili məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşün sonunda gələcək əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində ilkin razılıq əldə olunub.

A meeting was held on June 18, between Khazar University and the Innovation Center (INNOLAND) to discuss possible areas of cooperation.

The meeting was attended by Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, Vusal Rustamov, Director of the Innovation Center, as well as staff members of the university and the center. During the meeting, Khazar's representatives were briefed on the activities of the Innovation Center, the projects it implements, and the opportunities created at the center for the development of innovation and entrepreneurship.

Vusal Rustamov gave a presentation on the center's activities, main areas of focus, and future plans. In the course of the mutual discussion held during the meeting, the role of the Innovation Center in the development of Azerbaijan's technology and startup ecosystem was highly appreciated.

Rector Dr. Razia Isaeva provided information about Khazar University's potential in the fields of innovation, entrepreneurship, and research, emphasizing that the university places special importance on establishing strategic partnerships with technology- and innovation-oriented organizations.

During the discussions, the parties exchanged views on opportunities for cooperation within the framework of the InnoTalk and ASAN AI HUB projects, as well as on the organization of joint hackathons, training sessions, and other innovation-oriented events.

At the end of the meeting, an initial agreement was reached on developing future cooperation.

XƏZƏR UNIVERSİTETİ "TƏHSİL-TƏLİM- MƏŞĞULLUQ-SƏNAYE: TƏRƏFDAŞLIQ KONFRANSI" NDA

Xəzər Universitetinin Karyera və Məzunlar Mərkəzinin direktoru Zərifə Əliyeva və koordinatoru Aysel Hüseynli iyunun 18-də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Dövlət Məşğulluq Agentliyinin təşkilatçılığı və KVET-in tərəfdaşlığı ilə keçirilən "Təhsil-təlim-məşğulluq-sənaye:tərəfdaşlıq konfransı"nda iştirak ediblər.

Konfrans çərçivəsində təhsil müəssisələri, dövlət qurumları və özəl sektor nümayəndələri arasında əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub, əmək bazarının tələblərinə uyğun ixtisaslı kadr hazırlığı, gənclərin məşğulluq perspektivlərinin genişləndirilməsi və insan kapitalının inkişafı istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbir iştirakçıları təhsil, təlim və məşğulluq sahələri arasında əlaqələrin gücləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayaraq, əmək bazarının çağırışlarına uyğun həll yollarını müzakirə ediblər.

Belə görüşlər təhsil və əmək bazarı arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə, tələbə və məzunların karyera imkanlarının artırılmasına mühüm töhfə verir.

Aysel Hüseynli, Zərifə Əliyeva

KHAZAR UNIVERSITY AT "EDUCATION-TRAINING-EMPLOYMENT-INDUSTRY: PARTNERSHIP CONFERENCE"

Zarifa Aliyeva, Director of Khazar University's Career and Alumni Center, and Aysel Huseynli, the center's coordinator, took part in the "Education-Training-Employment-Industry: Partnership Conference" on June 18. The event was organized by the State Employment Agency under the Ministry of Labor and Social Protection of Population, in partnership with KVET.

During the conference, opportunities for cooperation between educational institutions, state agencies, and private sector representatives were discussed, along with an exchange of views on training qualified personnel in line with labor market demands, expanding employment prospects for young people, and developing human capital.

Participants emphasized the importance of strengthening ties between the fields of education, training, and employment, and discussed solutions tailored to the challenges of the labor market.

Such meetings make an important contribution to strengthening the links between education and the labor market, as well as to increasing career opportunities for students and graduates.

AZƏRBAYCAN DƏMİR YOLLARI İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ İMKANLARI MÜZAKİRƏ OLUNUB

Xəzər Universitetində Azərbaycan Dəmir Yolları QSC-nin nümayəndələri ilə iyulun 2- də əməkdaşlıq imkanlarının müzakirəsi məqsədilə görüş keçirilib.

Görüşdə “Xəzər” tərəfindən universitetin fəaliyyəti, strateji inkişaf istiqamətləri və

COOPERATION OPPORTUNITIES WITH AZERBAIJAN RAILWAYS DISCUSSED

A meeting was held at Khazar University on July 2, with representatives of Azerbaijan Railways CJSC to discuss opportunities for cooperation.

At the meeting, detailed information was presented on behalf of Khazar University regarding the university's activities, strategic de-

Anar İmamverdiyev, Aygün Hüseynli

akademik potensialı haqqında ətraflı məlumat təqdim olunub. Xəzər Universitetinin tədqiqat yönümlü ali təhsil müəssisəsi olaraq, elmi araşdırmaların inkişafına, innovativ mühitin formalaşdırılmasına və universitet-sənaye əməkdaşlığının gücləndirilməsinə xüsusi önəm verdiyi vurğulanıb.

Sonra tərəflər arasında əməkdaşlığın perspektiv istiqamətləri üzrə geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Müzakirələr zamanı tələbələrə istehsalat təcrübəsinin təşkili, birgə təlim və seminarların keçirilməsi, ekspert bilik və təcrübəsinin paylaşılması, həmçinin, digər qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilib.

Fəxrəndə Əfəndiyeva, Günel Bahəddinova

velopment directions, and academic potential. It was emphasized that Khazar University, as a research-oriented higher education institution, places particular importance on the advancement of scientific research, the fostering of an innovative environment, and the strengthening of university-industry collaboration.

The parties then engaged in an extensive exchange of views on prospective directions for cooperation. During the discussions, opportunities were examined for organizing student industrial placements, conducting joint training sessions and seminars, sharing expert knowledge and experience, as well as collaboration in other areas of mutual interest.

BAYRAMLI GROUP ŞİRKƏTİ İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ İMKANLARI

Xəzər Universiteti və Bayramlı Group şirkətinin nümayəndə heyəti arasında iyulun 2- də rəsmi görüş keçirilib.

Görüşdə "Xəzər"-i universitetin rektoru Dr. Raziyə İsayeva, Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Dr. Fəxrəndə Əfəndiyeva, Həyat elmləri departamentinin müdiri Dr. Cəmalə Eldarova və Həyat elmləri departamentinin dosenti Dr. Cavid Ocaqi təmsil ediblər.

Bayramlı Group şirkəti təsisçi Cavid Bayramlı, direktor Sevda Süleymanova, Laboratoriya yaradılması, inkişafı və kadrların təlimi departamentinin müdiri Dr. Xalid Bayramlı, eləcə də Satınalma və kimyəvi metodların tətbiqi üzrə mütəxəssis Nərmən Məmmədova ilə təmsil olunub.

Görüş zamanı tərəflər elm, təhsil və innovasiya sahələrində əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə ediblər. Əsas mövzulardan biri Xəzər Universitetində müasir standartlara cavab verən Molekulyar biologiya və genetika laboratoriyasının yaradılması istiqamətində əməkdaşlıq imkanları olub.

Eyni zamanda, laboratoriyanın müasir avadanlıqlarla təchiz olunması, beynəlxalq standartlara uyğun fəaliyyətinin təşkili, elmi-tədqiqat potensialının gücləndirilməsi, mütəxəssislərin hazırlanması və gələcəkdə birgə elmi-tədqiqat layihələrinin həyata keçirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüş qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və tərəfdaşlığın uzunmüddətli əsasda davam etdirilməsi baxımından məhsuldar keçib. Tərəflər Molekulyar biologiya və genetika laboratoriyasının yaradılması istiqamətində növbəti mərhələlərin müəyyənəşdirilməsi və birgə fəaliyyətin davam etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

Raziyə İsayeva, Xalid Bayramlı

COOPERATION OPPORTUNITIES WITH BAYRAMLI GROUP

An official meeting was held on July 2, between representatives of Khazar University and Bayramli Group.

Khazar University was represented at the meeting by Dr. Razia Isaeva, Rector of the University; Dr. Fakhranda Afandiyeva, Dean of the Faculty of Natural Sciences and Engineering; Dr. Jamala Eldarova, Head of the Department of Life Sciences; and Dr. Javid Ojagi, Associate Professor at the Department of Life Sciences.

Bayramli Group was represented by founder Javid Bayramli, Director Sevda Suleymanova, Dr. Khalid Bayramli, Head of the Department of Laboratory Establishment, Development, and Personnel Training, as well as Narmin Mammadova, specialist in procurement and the application of chemical methods.

During the meeting, the parties discussed prospects for cooperation in the fields of science, education, and innovation. One of the main topics was the potential for collaboration in establishing a Molecular Biology and Genetics laboratory at Khazar University that meets contemporary standards.

Discussions were also held on equipping the laboratory with modern equipment, organizing its operations in line with international standards, strengthening research potential, training specialists, and implementing joint research projects in the future.

The meeting proved productive in terms of developing mutual cooperation and continuing the partnership on a long-term basis. The parties reached an agreement on determining the next steps toward establishing the Molecular Biology and Genetics laboratory and continuing joint activities.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ MƏDƏNİ VƏ YARADICI SƏNAYELƏRİN İNKİŞAF MƏRKƏZİNDƏ

Xəzər Universitetinin nümayəndə heyəti iyulun 16-da Mədəni və Yaradıcı Sənayelərin İnkişaf Mərkəzində SUP VC şirkətinin nümayəndələri ilə növbəti görüşünü keçirib.

Görüşdə universitetin rektoru Dr. Raziyə İsayeva, Karyera və Məzunlar Mərkəzinin direktoru Zərifə Əliyeva, İnnovasiyalar üzrə koordinator Fariz Həsənlı və rektorun icraçı assistenti Humay Hüseynova iştirak ediblər.

SUP VC-ni icraçı direktor Rəşad Eyvazov və layihə meneceri İbrahim Gülməliyev təmsil ediblər. Görüş çərçivəsində Xəzər Universitetinin nümayəndə heyəti Mədəni və Yaradıcı Sənayelərin İnkişaf Mərkəzinin fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihələr və yaradıcı sahibkarlığın inkişafına yönəlmiş təşəbbüsləri ilə yaxından tanış olub.

Sonra SUP VC tərəfindən Xəzər Universitetində innovasiya ekosisteminin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində hazırlanmış təkliflər təqdim edilib. Təqdimatda universitetdə innovasiya və sahibkarlıq mühitinin gücləndirilməsi, tələbə və tədqiqatçıların innovativ ideyalarının dəstəklənməsi, startap ekosisteminin inkişafı, eləcə də universitet-sənaye əməkdaşlığının genişləndirilməsinə dair müxtəlif təşəbbüslər yer alıb.

Təqdimatdan sonra tərəflər təkliflər ətrafında fikir mübadiləsi aparıb, mümkün əməkdaşlıq istiqamətlərini və gələcək fəaliyyət planını müzakirə ediblər. Görüş qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişafı və uzunmüddətli tərəfdaşlığın qurulması baxımından məhsuldar keçib.

DELEGATION OF KHAZAR UNIVERSITY AT CENTER FOR DEVELOPMENT OF CULTURAL AND CREATIVE INDUSTRIES

On July 16, a delegation of Khazar University held its next meeting with representatives of the SUP VC company at the Center for the Development of Cultural and Creative Industries. The meeting was attended by the university's Rector, Dr. Razia Isaeva; Director of the Career and Alumni Center, Zarifa Aliyeva; Innovation Coordinator Fariz Hasanli; and the Rector's Executive Assistant, Humay Huseynova. SUP VC was represented by Executive Director Rashad Eyvazov and Project Manager Ibrahim Gulmaliyev.

During the meeting, the Khazar University delegation became closely acquainted with the activities of the Center for the Development of Cultural and Creative Industries, the projects it has implemented, and its initiatives aimed at developing creative entrepreneurship. Afterward, SUP VC presented proposals it had prepared for shaping and developing an innovation ecosystem at Khazar University. The presentation included various initiatives on strengthening the innovation and entrepreneurship environment at the university, supporting the innovative ideas of students and researchers, developing the startup ecosystem, as well as expanding university-industry cooperation.

Following the presentation, the parties exchanged views on the proposals and discussed possible areas of cooperation and future plans of action. The meeting proved productive in terms of developing mutual cooperation and building a long-term partnership.

YUBİLEY TƏBRİKİ ANNIVERSARY CONGRATULATIONS

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva avqustun 14 - də Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlının köməkçisi Dilarə Məstəliyevaya və avqustun 22-də Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müəllimi Baba Bayramlıya yubileyləri münasibəti ilə təbrik məktubları ünvanlayıb. Məktublarda deyilir:

Hörmətli Dilarə xanım,

Sizi Xəzər Universitetinin kollektivi adından yubileyiniz münasibətilə ürəkdən təbrik edirik!

Xəzər Universitetində mühüm və məsuliyyətli vəzifədə çalışdığınız müddət ərzində peşəkarlığınız, zəhmətkeşliyiniz, səmimiyyətiniz və insanlara olan xoş münasibətinizlə həmkarlarınızın dərin hörmətini qazanmışınız. Hər zaman gülürüz, diqqətli və mehriban olmanız Sizi kollektivimizin ən sevilən üzvlərindən birinə çevirmişdir.

Universitetimizin inkişafına verdiyiniz dəyərli töhfələrə, işinizə məsuliyyətli münasibətinizə və kollektivdə yaratdığınız müsbət ab-havaya görə, Sizə təşəkkürümüzü bildiririk.

Sizə möhkəm cansağlığı, ailə səadəti, uzun və mənalı ömür, fəaliyyətinizdə yeni uğurlar və həyatınızın bütün mərhələlərində xoşbəxtlik arzulayırıq. Arzu edirik ki, hər zaman olduğu kimi, bundan sonra da gülərüzlüyünüz, nikbinliyiniz və müsbət enerjinizlə ətrafınızdakı insanlara sevinc bəxş edəsiniz.

Yubileyiniz mübarək!

Hörmətli Baba müəllim,

Sizi yubileyiniz münasibətilə Xəzər Universitetinin kollektivi adından səmimi-qəlbdən təbrik edirik.

Uzun illər ərzində Xəzər Universitetində göstərdiyiniz fədakar fəaliyyət, siyasi elmlər sahəsində tədrisə verdiyiniz dəyərli töhfələr, peşəkarlığınız və tələbələrə göstərdiyiniz diqqət həmkarlarınız və tələbələriniz tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Zəngin bilik və təcrübəniz, universitetimizə sədaqətiniz və gənc nəslin yetişdirilməsindəki xidmətləriniz akademik ictimaiyyətimiz üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Xəzər Universitetinin inkişafına verdiyiniz uzunmüddətli və dəyərli töhfələrə görə, Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, ailə səadəti, xoşbəxtlik, yeni uğurlar və fəaliyyətinizdə davamlı nailiyyətlər arzulayırıq.

Yubileyiniz mübarək!

On August 14, Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, sent a congratulatory letter to Dilarə Mastaliyeva, assistant to Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, Founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees and on August 22, Baba Bayramli, instructor of the Department of Political Science of Philosophy on the occasion of their anniversaries. The letters read:

Dear Ms. Mastaliyeva,

On behalf of the staff of Khazar University, we warmly congratulate you on your anniversary!

During your time in an important and responsible position at Khazar University, you have earned the deep respect of your colleagues through your professionalism, diligence, sincerity, and kind attitude toward people. Your always cheerful, attentive, and warm nature has made you one of the most beloved members of our team.

We would like to express our gratitude for your valuable contributions to the development of our university, your responsible approach to your work, and the positive atmosphere you have created in the team.

We wish you strong health, family happiness, a long and meaningful life, new successes in your work, and happiness at every stage of your life. We hope that, as always, you will continue to bring joy to those around you with your cheerfulness, optimism, and positive energy.

Happy anniversary!

Dear Mr. Bayramli,

On behalf of the staff of Khazar University, we sincerely congratulate you on your anniversary.

Your dedicated service at Khazar over many years, your valuable contribution to teaching in the field of political science, your professionalism, and the attention you have shown to students are highly valued by your colleagues and students. Your knowledge and experience, your loyalty to our university, and your service in training the younger generation hold special importance for our academic community.

We express our deep gratitude for the long-standing and valuable contributions you have made to the development of Khazar University. On this memorable day, we wish you strong health, family happiness, joy, new successes, and continued achievements.

Happy birthday!

**PSIXOLOQ İMTAHAN
STRESİ, VALİDEYNLƏRİN
AKADEMİK GÖZLƏNTİLƏRİ
VƏ UŞAQLARIN PSIXOLOJİ
SAĞLAMLIĞI BARƏDƏ**

**PSYCHOLOGIST SPEAKS
ON EXAM STRESS, PARENTS'
ACADEMIC EXPECTATIONS, AND
CHILDREN'S PSYCHOLOGICAL
HEALTH**

Xəzər Universiteti Psixologiya departamentinin əməkdaşı, Xəzər Psixoloji Xidmət Mərkəzinin psixoloqu Mirsadiq Muxtarov avqustun 15-də "Tehsil365" xəbər portalına imtahan stressi, valideynlərin akademik gözləntiləri və uşaqların psixoloji sağlamlığı ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Psixoloq bildirib ki, imtahan stressini yalnız imtahanın özü ilə əlaqələndirmək düzgün deyil. Onun sözlərinə görə, ailənin gözləntiləri, müəllimlərin münasibəti, uşağın özünə qoyduğu tələblər və gələcəklə bağlı narahatlıqlar da psixoloji təzyiqi artırır. Qiymətin uşağın şəxsi dəyərinin əsas göstəricisi kimi qəbul edilməsi isə şagirdin imtahanı özünü sübut etməli olduğu vasitə kimi görməsinə səbəb ola bilər.

Mirsadiq Muxtarov qeyd edib ki, valideynlərin yüksək nəticə gözləntiləri uşağın qabiliyyəti və emosional vəziyyəti nəzərə alınmadan davamlı təzyiqə çevrildikdə uğursuzluq qorxusu, narahatlıq, özünə-inamın azalması, perfektsionizm və emosional tükenmə yarada bilər. Psixoloq vurğulayıb ki, uşağın davamlı müqayisə edilməsi və təkcə nəticəsinə görə qiymətləndirilməsi onun öz dəyərini yalnız nailiyyətləri ilə ölçməsinə gətirib çıxara bilər. O bildirib ki, valideynin əsas məqsədi ancaq yüksək nəticə tələb etmək deyil, həmçinin, uşağın öyrənmə motivasiyasını, özünə-inamını və psixoloji dayanıqlığını qorumaq olmalıdır.

Mirsadiq Muxtarov qeyd edib ki, sağlam akademik mühitdə uşaq həm məsuliyyətliyi, həm də uğursuzluğun həyatın normal bir hissəsi olduğunu öyrənməlidir. Uşağın dəyəri yalnız aldığı qiymət və nəticə ilə deyil, göstərdiyi səy və cəhdlə də müəyyən olunur. Müsahibənin tam versiyası aşağıdakı linkdə:

Mirsadiq Mukhtarov, staff member of Khazar University's Department of Psychology and psychologist at the Khazar Psychological Service Center, shared his views on exam stress, parents' academic expectations, and children's psychological health with the "Tehsil365" news portal on August 15.

The psychologist noted that it is incorrect to associate exam stress solely with the exam itself. According to him, family expectations, teachers' attitudes, the demands children place on themselves, and worries about the future also increase psychological pressure. When a grade is regarded as the main indicator of a child's personal worth, this can lead a student to see the exam as a means through which they must prove themselves.

Mirsadiq Mukhtarov noted that when parents' expectations of high results turn into constant pressure without taking the child's abilities and emotional state into account, this can create fear of failure, anxiety, reduced self-confidence, perfectionism, and emotional exhaustion. The psychologist emphasized that constantly comparing a child and evaluating them solely based on results can lead them to measure their own worth only by their achievements. He noted that a parent's main goal should not be simply demanding high results, but should also include preserving the child's motivation to learn, self-confidence, and psychological resilience.

Mirsadiq Mukhtarov noted that in a healthy academic environment, a child should learn both responsibility and that failure is a normal part of life. A child's worth is determined not only by the grades and results they achieve, but also by the effort and attempts they make. The full version of the interview is available at the following link:

<https://tehsil365.news/az/news/63981/>

**ERASMUS+
PROQRAMI
ÇƏRÇİVƏSİNDƏ
SEÇİLMİŞ TƏLƏBƏLƏR
ÜÇÜN SƏFƏRQABAĞI
MƏLUMATLANDIRMA
SESSİYASI**

**PRE-DEPARTURE BRIEFING SESSION
HELD FOR STUDENTS SELECTED UNDER
ERASMUS+ PROGRAMME**

Avqustun 28-də Xəzər Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi tərəfindən Erasmus+ proqramı çərçivəsində mübadilə proqramına seçilmiş tələbələr üçün səfərqabağı məlumatlandırma sessiyası keçirilib. Görüşdə İtaliya (Roma “Sapienza” və Turin Politeknik Universitetləri), Portuqaliya (Braqança Politeknik İnstitutu) və Türkiyənin (Koç və Galatasaray universitetləri) tərəfdaş universitetlərində Erasmus+ mübadilə proqramı çərçivəsində təhsil alacaq bakalavr tələbələri iştirak ediblər.

Sessiya çərçivəsində tələbələrlə mübadilə müddətində qarşılaşa biləcəkləri əsas məsələlər, proqram çərçivəsində həyata keçirilməli olan vacib addımlar, akademik gözləntilər və yeni mühitə uyğunlaşma ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Tələbələrin sualları cavablandırılıb və onların mübadilə müddətinə hazırlığı ilə bağlı əsas məqamlar diqqətə çatdırılıb.

Görüşdə Xəzər Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Dr. Firuz Süleymanov və şöbənin koordinatoru Seyran Əliyeva iştirak ediblər. Universitet nümayəndələri tələbələri Erasmus+ mübadilə proqramına seçilmələri münasibətilə təbrik edərək, onlara qarşıdakı akademik fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıblar.

On August 28, the International Relations Office of Khazar University held a pre-departure briefing session for students selected for the exchange programme under Erasmus+. The meeting was attended by undergraduate students who will study at partner universities in Italy (Sapienza University of Rome and Politecnico di Torino), Portugal (Polytechnic Institute of Bragança) and Türkiye (Koç University and Galatasaray University) within the framework of the Erasmus+ exchange programme.

During the session, views were exchanged with the students on the main issues they may encounter during the exchange period, the important steps to be taken within the programme, academic expectations, and adaptation to a new environment. Students' questions were answered, and key points regarding their preparation for the exchange period were brought to their attention.

The meeting was attended by Dr. Firuz Süleymanov, Head of the International Relations Office of Khazar University, and Seyran Aliyeva, coordinator of the office. University representatives congratulated the students on their selection for the Erasmus+ exchange programme and wished them success in their upcoming academic activities.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN TƏLƏBƏLƏRİ “IT SKILLSPRINT” PROQRAMINI UĞURLA BAŞA VURUB

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziya İsayeva iyulun 17-də “IT SkillSprint” proqramının bağlanış mərasimində iştirak edib.

Xəzər Universitetinin “Kompüter elmləri”, “Kompüter mühəndisliyi”, “İnformasiya təhlükəsizliyi” istiqamətləri üzrə təhsil alan 14 tələbəsi beynəlxalq

KHAZAR UNIVERSITY STUDENTS SUCCESSFULLY COMPLETE "IT SKILLSPRINT" PROGRAM

Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, attended the closing ceremony of the "IT SkillSprint" program on July 17.

Fourteen students of Khazar University, studying in the "Computer Science," "Computer Engineering," and "Information Security" specialties, successfully completed and graduated from the international-level

səviyyəli intensiv “IT SkillSprint” təhsil proqramını uğurla başa vuraraq, məzun olub.

Proqram Azərbaycan Respublikasının İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi (İRİA), Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi (EATDA) və beynəlxalq texnologiya təhsili şirkəti Ironhack tərəfindən həyata keçirilib. Layihənin əsas məqsədi rəqəmsal iqtisadiyyatın tələblərinə uyğun, informasiya texnologiyaları sahəsində beynəlxalq səviyyədə rəqəbatqabiliyyətli insan kapitalının hazırlanmasına töhfə verməkdir.

Altı ay davam edən proqram çərçivəsində tələbələr Data & AI, Cybersecurity & AI, Web Development & AI və DevOps & AI istiqamətləri üzrə hibrid formatda intensiv təlimlərdə iştirak ediblər. “Bootcamp” modeli əsasında təşkil olunan tədris müddətində iştirakçılar beynəlxalq ekspert və mentorlarla ça-

intensive "IT SkillSprint" educational program.

The program was carried out by the Innovation and Digital Development Agency (IDDA) and the State Agency for Science and Higher Education (SASHE) of the Republic of Azerbaijan, together with the international technology education company Ironhack. The main goal of the project is to contribute to training internationally competitive human capital in the field of information technologies, in line with the requirements of the digital economy.

Within the six-month program, students took part in intensive hybrid-format training in the areas of Data & AI, Cybersecurity & AI, Web Development & AI, and DevOps & AI. During the training, organized on a "bootcamp" model, participants worked with international experts and mentors, gained practical experience on real projects, took part in hackathons,

lışaraq, real layihələr üzərində praktiki təcrübə qazanıb, hakatonlarda iştirak edib, peşəkar portfel formalaşdırıb, karyera sərgiləri və şəbəkələşmə tədbirlərinə qoşulublar.

Rektor Dr. R. İsayeva proqramı uğurla başa vuran universitet tələbələrini təbrik edib, onlarla görüşərək xatirə şəkilləri çəkdirib və bu beynəlxalq səviyyəli təşəbbüsdə qazandıqları bilik və bacarıqların gələcək peşəkar fəaliyyətlərində mühüm rol oynayacağına əminliyini bildirib.

Bağlanış mərasimində Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat nazirinin müavini Rəşad Həsənov, Elm və Təhsil nazirinin müavini Həsən Həsənlı, eləcə də layihənin beynəlxalq tərəfdaşı olan Ironhack şirkətinin direktoru Gonzalo Manrique Sabatel çıxış ediblər. Çıxışlarda proqramın ali təhsil ilə əmək bazarı arasında səmərəli əməkdaşlıq modeli formalaşdırdığı, tələbələrin həm yerli, həm də beynəlxalq əmək bazarında rəqabətqabiliyyətli mütəxəssis kimi yetişməsinə mühüm töhfə verdiyi vurğulanıb.

“IT SkillSprint” proqramının ilk mərhələsində ölkənin 9 ali təhsil müəssisəsindən ümumilikdə 120 tələbə məzun olub.

built professional portfolios, and joined career fairs and networking events.

Rector Dr. R. Isaeva congratulated the university students who successfully completed the program, met with them for commemorative photos, and expressed her confidence that the knowledge and skills they gained through this international-level initiative would play an important role in their future professional careers.

At the closing ceremony, speeches were delivered by Rashad Hasanov, Deputy Minister of Digital Development and Transport; Hasan Hasanli, Deputy Minister of Science and Education; as well as Gonzalo Manrique Sabatel, Director of Ironhack, the project's international partner. The speeches emphasized that the program has formed an effective model of cooperation between higher education and the labor market, making a significant contribution to preparing students as specialists competitive in both the domestic and international labor markets.

In the first stage of the "IT SkillSprint" program, a total of 120 students from 9 higher education institutions across the country graduated.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN MÜƏLLİMİ AZƏRBAYCAN-ÇİN ƏMƏKDAŞLIĞINA HƏSR OLUNAN GÖRÜŞDƏ

KHAZAR UNIVERSITY LECTURER AT MEETING DEDICATED TO AZERBAIJAN-CHINA COOPERATION

Cin Xalq Respublikasının Azərbaycandakı səfirliyinin təşkilatçılığı ilə iyulun 20- də Bakıda Çin Xalq Respublikası Kommunist Partiyasının nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib. Görüşdə Xəzər Universitetinin Dillər və Ədəbiyyatlar departamentinin Çin dili müəllimi, f.ü.f.d. Nərgiz Kərimova Çin dilində məruzə ilə çıxış edib.

Nərgiz Kərimova məruzəsində Azərbaycan ilə Çin arasında qarşılıqlı fəaliyyətin əhəmiyyətini vurğulayaraq, gənclər siyasəti, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin iki dövlət və xalq arasında dostluq münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini bildirib. O, bu əməkdaşlığın qarşılıqlı faydalı inkişafın təşviqinə, eləcə də səmərəli idarəetmə təcrübələrinin mübadiləsinə mühüm töhfə verdiyini qeyd edib.

Görüş zamanı Azərbaycan ilə Çin arasında dostluq münasibətlərinin, xüsusilə də gənclər siyasəti və beynəlxalq əməkdaşlıq sahələrində əlaqələrin inkişaf perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

On July 20, a meeting was held in Baku with a delegation from the Communist Party of the People's Republic of China, organized by the Center and the Embassy of the People's Republic of China in Azerbaijan. At the meeting, Nargiz Karimova, PhD, lecturer of Chinese language at the Department of Languages and Literatures of Khazar University, delivered a presentation in Chinese.

In her presentation, Nargiz Karimova emphasized the importance of mutual cooperation between Azerbaijan and China, noting that expanding cooperation in youth policy, education, culture, and other fields serves to further strengthen friendly relations between the two states and peoples. She noted that this cooperation makes a significant contribution to promoting mutually beneficial development, as well as to the exchange of effective governance practices.

During the meeting, views were exchanged on the friendly relations between Azerbaijan and China, particularly on the prospects for developing ties in the fields of youth policy and international cooperation.

**FAO NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ
HASVET BAYTARLIQ
TƏBABƏTİ FAKÜLTƏSİNDƏ**

**FAO DELEGATION AT HASVET
SCHOOL OF VETERINARY
MEDICINE**

Aynur Səidyusif, Muhammad Nasar Hayat, Raziyə İsayeva, Çiçək Əliyeva, Səbinə Məmmədova

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) Azərbaycan üzrə nümayəndəsi Nasar Hayat və FAO-nun nümayəndə heyəti iyulun 22-də Xəzər Universitetinin Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsində və tədris klinikasında olmuşlar. Səfər çərçivəsində FAO-nun nümayəndə heyəti ilə Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva, Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekanı Dr. Çiçək Əliyeva arasında baytarlıq təbabəti, ərzaq təhlükəsizliyi və "Vahid Sağlamlıq" (One Health) yanaşması istiqamətlərində əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilmişdir. Baytarlıq təhsilinin beynəlxalq standartlara uyğun inkişafı, tələbələrə praktik hazırlığının gücləndirilməsi, elmi-tədqiqat fəaliyyətinin genişləndirilməsi, eləcə də FAO ilə birgə həyata keçirilə biləcək təlim, layihə və akademik təşəbbüslər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Görüş zamanı qonaqlara Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsinin təhsil proqramları, müasir maddi-texniki bazası, laboratoriyaları, tədris infrastrukturunu və beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətləri haqqında ətraflı məlumat verilmişdir. Nümayəndə heyəti fakültənin nəzdində fəaliyyət göstərən tədris klinikası ilə tanış olmuş, burada yaradılmış müasir diaqnostik və müalicə imkanları, tədris mühiti və praktik hazırlıq sistemi barədə məlumatlandırılmışdır.

Nasar Hayat, FAO Representative for Azerbaijan, and a delegation from the United Nations Food and Agriculture Organization (FAO) visited the Hasvet School of Veterinary Medicine and its teaching clinic at Khazar University on July 22. During the visit, cooperation opportunities in the fields of veterinary medicine, food security, and the "One Health" approach were discussed between the FAO delegation and Dr. Razia Isaeva, Rector of Khazar University, and Dr. Chichak Aliyeva, Dean of the Hasvet School of Veterinary Medicine. A detailed exchange of views was held on the development of veterinary education in line with international standards, strengthening students' practical training, expanding research activities, as well as training programs, projects, and academic initiatives that could be jointly carried out with FAO.

During the meeting, the guests were given detailed information about the educational programs, modern material and technical base, laboratories, teaching infrastructure, and directions of international cooperation of the Hasvet School of Veterinary Medicine. The delegation became acquainted with the teaching clinic operating under the school, and was informed about the modern diagnostic and treatment capabilities, teaching environment, and practical training system established there.

MÜƏLLİM İNTENSİV YAY KURSUNDA

Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Samirə Hadiyeva Saint John's University-də (Collegeville, Minnesota, ABŞ) təşkil olunmuş "Intermediate Classical Armenian" (Orta Səviyyə Qədim Erməni Dili (Qrabar)) üzrə üçhəftəlik intensiv yay kursunda iştirak edib.

Doktorantlar və gənc tədqiqatçılar üçün nəzərdə tutulan Proqram 5-25 iyul aralığında Dumbarton Oaks və HMML (Hill Museum & Manuscript Library) təşkilatlarının birgə tərəfdaşlığı ilə reallaşdırılıb.

Tədqiqatçı Samirə Hadiyevanın bu beynəlxalq proqramda iştirakı Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixinin, eləcə də maddi-mədəniyyət nümunələrinin dərinlən araşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Proqram çərçivəsində tədqiqatçı müxtəlif dövrlərə aid, fərqli yazı üslublarında və tərzlərində qələmə alınmış orijinal

əlyazmalarla yaxından tanış olmaq imkanı əldə edib. Orta əsrlərə aid bu cür elmi, tarixi mənbələrin və əlyazma nüsxələrinin birbaşa orijinal dildən tədqiqi regionun siyasi, sosial və mədəni tarixinin obyektiv faktlarla işıqlandırılması üçün vacibdir.

Eyni zamanda, Qafqaz Albaniyasının tarixi, xristianlıq dövrü dini-memarlıq abidələri və maddi mədəniyyət nümunələri haqqında məlumatlar dövrün erməni dilli mənbələrində də öz əksini tapmışdır. Bu dili və fərqli dövrlərin əlyazma tiplərini mənimsəmək Qafqaz Albaniyasına aid tarixi həqiqətlərin və abidələrin ilkin mənbələr əsasında, təhrifsiz araşdırılmasına geniş imkanlar yaradır.

Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamenti əməkdaşının belə nüfuzlu akademiyalarla tərəfdaşlıq layihələrində təmsil olunması ölkəmizdə qədim mənbəşünaslıq və albanşünaslıq sahəsində aparılan elmi tədqiqatların inkişafına mühüm töhfədir.

LECTURER AT INTENSIVE SUMMER COURSE

Samira Hadiyeva, lecturer at Khazar University's Department of History and Archaeology, took part in a three-week intensive summer course on "Intermediate Classical Armenian" (Grabar), organized at Saint John's University (Collegeville, Minnesota, USA).

The program, intended for doctoral students and young researchers, was carried out from July 5-25, in joint partnership between Dumbarton Oaks and HMML (Hill Museum & Manuscript Library).

Researcher Samira Hadiyeva's participation in this international program holds significant importance for the in-depth study of Azerbaijan's ancient and medieval history, as well as its material-cultural heritage. Within the framework of the program, the researcher had the opportunity to become closely acquainted with original manuscripts from various periods, written in different writing styles and scripts. The direct study, from the original language, of such medieval scientific and historical sources and manuscript copies is important for illuminating the region's political, social, and cultural history with objective facts.

At the same time, information about the history of Caucasian Albania, its religious-architectural monuments from the Christian period, and its material-cultural heritage has also been reflected in Armenian-language sources of that era. Mastering this language and the manuscript types of different periods creates broad opportunities for the unbiased study, based on primary sources, of historical facts and monuments related to Caucasian Albania.

The representation of a staff member of Khazar University's Department of History and Archaeology in partnership projects with such prestigious academic institutions is a significant contribution to the development of scientific research in the fields of ancient source studies and Albanian studies (Albanology) in our country.

**BÖYÜK BRİTANIYANIN EXETER UNIVERSİTETİNDƏ
TƏHSİL ALAN DOKTORANTIN SEMİNARI
SEMINAR BY DOCTORAL STUDENT STUDYING AT UNIVERSITY
OF EXETER, UNITED KINGDOM**

Xəzər Universiteti Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsi və İqtisadiyyat və menecment departamentinin təşkilatçılığı ilə iyulun 31-də doktorant Əli Məmmədovun "OECD ölkələrində texnoloji eko-innovasiya və maliyyə performansı" mövzusunda seminarı keçirilmişdir.

Məruzəçi "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatliliyinin artırılması üzrə xaricdə doktorantura təhsili" proqramı çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Xəzər Universiteti ilə üçtərəfli müqavilə əsasında Exeter Universitetində "Biznes və Menecment" ixtisası üzrə təhsil alır.

Seminarda məruzəçi eko-innovasiya anlayışının nəzəri inkişaf mərhələləri, bu sahədə aparılmış sistemik ədəbiyyat icmalının əsas nəticələri, OECD ölkələri üzrə empirik tədqiqatın metodologiyası və əldə olunan nəticələr haqqında ətraflı izah vermişdir. Eyni zamanda, məruzəçi yaşıl patentlərin müəssisələrin maliyyə göstəricilərinə birbaşa təsirinin statistik cəhətdən təsdiqlənmədiyini, lakin müəssisənin yaşı və ölçüsü kimi amillərin bu əlaqədə mühüm moderasiyeədici rol oynadığını vurğulamışdır.

**"XƏZƏR"İN TƏDQİQATÇILARININ
"WEB OF SCIENCE" (ESCI) İNDEKSLİ
JURNALDA MƏQALƏSİ**

Xəzər Universitetinin Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı fil.ü.f.d. Milana Abbasova və universitetin doktorantı Elcan Səlimli "*Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*" ("Web of Science"-in "Emerging Sources Citation Index" - ESCI indeksli) jurnalında "Exploring ChatGPT's Role in Developing Productive Language Skills: A Systematic Review" (Məhsuldar dil bacarıqlarının inkişafında ChatGPT-nin rolunun tədqiqi: Sistemik icmal) adlı yeni məqalə dərc etdiriblər.

Tədqiqatda süni intellektin dil öyrənənlərin danışmaq və yazı bacarıqlarına necə təsir etdiyini qiymətləndirmək üçün əvvəlki araşdırmalar ümumiləşdirilir. Nəticələr ChatGPT-nin yazı stresini azaltmaq, qrammatik dəqiqliyi artırmaq və danışmaq özünəinamını yüksəltmək üçün dəyərli bir vasitə olduğunu göstərsə də, müəlliflər süni intellekt "həllüsinasiyaları" və tələbələrin həddindən artıq asılılığı kimi riskləri də vurğulayırlar.

Nəticə etibarilə, tədqiqatda tənqidi süni intellekt savadlılığının müasir təhsil proqramlarına inteqrasiya olunması təklif edilir.

Məqalənin tam mətni ilə aşağıdakı link vasitəsilə tanış ola bilərsiniz:

On July 31, a seminar by doctoral student Ali Mammadov, titled "Technological Eco-Innovation and Financial Performance in OECD Countries," was held, organized by Khazar University's Graduate School of Science, Art and Technology and the Department of Economics and Management.

The presenter is studying "Business and Management" at the University of Exeter based on a tripartite agreement between the Ministry of Education of the Republic of Azerbaijan and Khazar University, within the framework of the "Doctoral Studies Abroad for Increasing the International Competitiveness of the Higher Education System in the Republic of Azerbaijan for 2019-2023" program.

In the seminar, the presenter gave a detailed explanation of the theoretical stages of development of the concept of eco-innovation, the main findings of a systematic literature review conducted in this field, the methodology of the empirical research carried out on OECD countries, and the results obtained. At the same time, the presenter emphasized that the direct impact of green patents on the financial indicators of enterprises was not statistically confirmed, but that factors such as the age and size of the enterprise play an important moderating role in this relationship.

**KHAZAR RESEARCHERS PUBLISH
ARTICLE IN "WEB OF SCIENCE"
(ESCI)-INDEXED JOURNAL**

Milana Abbasova, PhD and Dean of Khazar University's School of Humanities, Education and Social Sciences, and Elcan Salimli, a doctoral student at the university, have published a new article titled "Exploring ChatGPT's Role in Developing Productive Language Skills: A Systematic Review" in the "*Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*" (indexed in "Web of Science"'s "Emerging Sources Citation Index" - ESCI).

The study synthesizes previous research to assess how artificial intelligence affects language learners' speaking and writing skills. While the results show that ChatGPT is a valuable tool for reducing writing stress, improving grammatical accuracy, and boosting speaking confidence, the authors also highlight risks such as artificial intelligence "hallucinations" and excessive student dependence.

Ultimately, the study proposes integrating critical AI literacy into modern educational programs.

The full text of the article can be accessed through the following link:

<https://kjhs.khazar.org/journal/vol29/iss2/8>

BİLKƏND UNIVERSİTETİNİN PROFESSORUNUN XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ SEMİNARI

PROFESSOR FROM BILKENT UNIVERSITY HOLDS SEMINAR AT KHAZAR UNIVERSITY

Türkiyənin Bilkənd Universitetinin professoru Dr. Yağub Heydərzadə 23-30 avqust aralığında Xəzər Universitetinin Nəzəri Fizika Mərkəzinin qonağı olub.

Səfər çərçivəsində avqustun 26-da Dr. Yağub Heydərzadə Nəzəri Fizika Mərkəzində "The Dance of Two FLRW Universes: A Possible Geometric Origin of Cosmic Inhomogeneities" ("İki FLRW kainatının rəqsi: kosmik qeyri-bircinsliklərin mümkün həndəsi mənşəyi") mövzusunda seminarla çıxış edib.

Məruzədə müasir kosmologiyanın mühüm problemlərindən biri olan kainatın böyük və kiçik miqyaslarda quruluşu müzakirə olunub. Professor Friedmann - Lemaître - Robertson - Walker (FLRW) həndəsəsinin kainatın böyük miqyaslı strukturunu uğurla təsvir etdiyini, lakin müşahidə olunan kainatın daha kiçik miqyaslarda yüksək dərəcədə qeyri-bircins olduğunu qeyd edib.

Seminar zamanı kosmik qeyri-bircinsliklərin ilkin homogen FLRW fonuna perturbasiya kimi əlavə edilmədən, dəqiq və tam qeyri-xətti həndəsi quruluş əsasında yaranması imkanları təqdim olunub. Dr. Yağub Heydərzadə Eynşteyn - Maksvel tənliklərinin ideal maye və kosmoloji sabitlə birlikdə dəqiq sferik simmetrik həllərindən bəhs edib.

Təqdim olunan nəticələr göstərüb ki, müəyyən həndəsi quruluş nəticəsində fəza-zaman - məkan homogenliyini itirir və enerji sıxlığı, təzyiq və ayrilik invariantları radial asılılıq əldə edir. Maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, bu qeyri-bircinsliklər hər biri ayrıca homogen olan həndəsi strukturların qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində meydana gələ bilər.

Dr. Yagub Heydarzade, professor at Turkey's Bilkent University, was a guest of the Center for Theoretical Physics at Khazar University from August 23 to 30.

As part of the visit, on August 26 Dr. Yagub Heydarzade delivered a seminar at the Center for Theoretical Physics titled "The Dance of Two FLRW Universes: A Possible Geometric Origin of Cosmic Inhomogeneities."

The presentation addressed one of the important problems of modern cosmology - the structure of the universe at large and small scales. The professor noted that the Friedmann - Lemaître - Robertson - Walker (FLRW) geometry successfully describes the large-scale structure of the universe, but the observed universe is highly inhomogeneous at smaller scales.

During the seminar, possibilities were presented for cosmic inhomogeneities to arise on the basis of an exact and fully nonlinear geometric structure, rather than being added as perturbations to an initially homogeneous FLRW background. Dr. Yagub Heydarzade discussed exact spherically symmetric solutions of the Einstein - Maxwell equations together with a perfect fluid and cosmological constant.

The results presented showed that, as a result of a certain geometric structure, spacetime loses spatial homogeneity, and the energy density, pressure and curvature invariants acquire radial dependence. An interesting point is that these inhomogeneities can arise as a result of the interaction of geometric structures, each of which is individually homogeneous.

DEPARTAMENT MÜDİRİ ÇİNDƏ BEYNƏLXALQ ELMİ ƏMƏKDAŞLIQ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ TƏDQIQATDA

Xəzər Universitetinin Fizika və elektronika departamentinin müdiri, dosent Dr. Fəridə Tatardar Çin Xalq Respublikasında beynəlxalq elmi əməkdaşlıq çərçivəsində tədqiqatla məşğul olub.

F. Tatardarın iştirak etdiyi elmi-tədqiqat layihəsi "Shanghai Sci-tech Co-research Program"ı çərçivəsində dəstəklənib. Layihə Şanxay Elm və Texnologiya Komissiyasının dəstəyi ilə həyata keçirilən beynəlxalq elmi əməkdaşlıq proqramı çərçivəsində qəbul olunub.

Layihənin elmi-tədqiqat mərhələsi çərçivəsində Dr. Fəridə Tatardar Fudan Universitetinin "Ağıllı materiallar və gələcəyin enerjisi" kollecinə professor Zhu Guodongun rəhbərlik etdiyi tədqiqat qrupunda çalışıb. Tədqiqatlar çərçivəsində yüksək performanslı nazik təbəqəli tranzistorların və yeni nəsil piezoelektrik sensorların işlənilib hazırlanması istiqamətində elmi araşdırmalar aparılıb. Bu tədqiqatlar qabaqcıl funksional materialların tətbiqi əsasında innovativ elektron və sensor texnologiyalarının inkişafına,

HEAD OF DEPARTMENT AT RESEARCH IN CHINA WITHIN INTERNATIONAL SCIENTIFIC COOPERATION

Associate Professor Dr. Farida Tatardar, Head of the Department of Physics and Electronics at Khazar University, continues her research activities in the People's Republic of China within the framework of international scientific cooperation.

The research project in which F. Tatardar is participating is supported under the "Shanghai Sci-tech Co-research Program." The project was accepted within the framework of the international scientific cooperation programme carried out with the support of the Shanghai Science and Technology Commission.

Within the research phase of the project, Dr. Farida Tatardar is working in the research group led by Professor Zhu Guodong at the College of Intelligent Materials and Future Energy at Fudan University. The research focuses on the development of high-performance thin-film transistors and next-generation piezoelectric sensors. This research is aimed at advancing innovative electronic and sensor technologies based on the

həmçinin, yüksək həssaslığa və enerji səmərəliliyinə malik qurğuların yaradılmasına yönəlib.

Elmi fəaliyyəti və beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində F. Tatardar Fudan Universitetinin aparıcı alimləri ilə görüşlər keçirib. Fudan Universitetinin “Ağıllı materiallar və gələcəyin enerjisi” kollecinin dekan müavini, professor Yan Zhao, “Optoelektronika” İnstitutunun direktor müavini, dosent Xiaoliang Mo və Fudan Universitetinin Mikroelektronika fakültəsinin professoru Hongliang Lu ilə keçirilən görüşlərdə üzvi yarımkeçiricilər, optoelektronika, mikroelektronika və sensor texnologiyaları üzrə elmi əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunub. Fudan Universitetində keçirilən bu görüşlər Xəzər Universitetinin beynəlxalq elmi əlaqələrinin genişləndirilməsi, yeni akademik tərəfdaşlıqların qurulması, elmi fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi və qabaqcıl elmi-tədqiqat təcrübəsinin qarşılıqlı paylaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Xəzər Universiteti beynəlxalq elmi əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə, tədqiqatçıların aparıcı elmi mərkəzlərdə təcrübə və bilik mübadiləsində iştirakına, eləcə də qabaqcıl elmi nəticələrin universitetin tədqiqat mühitinə inteqrasiyasına xüsusi əhəmiyyət verir.

Fəridə Tatardar

application of advanced functional materials, as well as creating devices with high sensitivity and energy efficiency.

As part of her scientific activities and international cooperation, Tatardar held meetings with leading scientists at Fudan University. In meetings with Prof. Yan Zhao, Deputy Dean of the College of Intelligent Materials and Future Energy at Fudan University, Assoc. Prof. Xiaoliang Mo, Deputy Director of the Institute of Optoelectronics, and Professor Hongliang Lu of the Faculty of Microelectronics at Fudan University, prospects for scientific cooperation in the fields of organic semiconductors, optoelectronics, microelectronics and sensor technologies were discussed. These meetings held at Fudan University are of great importance for expanding Khazar University's international scientific relations, establishing new academic partnerships, developing scientific activity, and the mutual exchange of advanced research experience.

Khazar University attaches special importance to the development of international scientific cooperation, the participation of researchers in the exchange of experience and knowledge at leading scientific centers, as well as the integration of advanced scientific results into the university's research environment.

**PSIXOLOGIYA DEPARTAMENTİNİN MÜƏLLİMİ
DÜNYA TƏHSİL KONQRESİNDƏ
DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY LECTURER AT
WORLD EDUCATION CONGRESS**

Xəzər Universiteti Psixologiya departamentinin müəllimi Kəmalə Əliyeva 24-26 avqust aralığında Cambridge University Churchill College də keçirilən 13 -cü Dünya Təhsil Konqresində Azərbaycanı təmsil etmişdir. O, konqresdə “Eyniləşdirmə Üsulu ilə Oxu Bacarıqlarının Öyrədilməsi Metodu” adlı tədqiqat işi ilə çıxış etmişdir. Tədqiqat işi Autizm Spektr Pozuntusu diaqnozu almış uşaqlara oxu bacarıqlarının öyrədilməsi ilə bağlı metoda həsr edilmişdir. Metodun təqdimatı böyük marağa səbəb olmuşdur. Konqresdə dünyanın bir çox ölkələrindən olan professor - müəllim heyəti təhsil sahəsində apardıqları tədqiqatları və əldə etdikləri yenilikləri ictimaiyyətə təqdim etmişdir.

Kamala Aliyeva, lecturer at Khazar University's Department of Psychology, represented Azerbaijan at the 13th World Education Congress, held at Churchill College, Cambridge University, from August 24-26. She presented a research paper titled "A Method for Teaching Reading Skills Through the Matching Technique." The research is dedicated to a method for teaching reading skills to children diagnosed with Autism Spectrum Disorder. The presentation of the method attracted great interest. At the congress, faculty members from many countries around the world presented their research and the innovations they had achieved in the field of education to the public.

**TƏLƏBƏ VƏ MÜƏLLİMLƏR
BEYNƏLXALQ
ARXEOLoji TƏDQIQATDA**

AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun əməkdaşları və Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimləri Dr. Yaqub Məmmədov, Ülviyyə Səfərova, eləcə də Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin (HESS) II kurs tələbəsi Mustafa Xəlilov 25 iyul - 25 avqust aralığında AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu ilə Tokio Universiteti arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən Xocavənd rayonunun Böyük Tağlar kəndində yerləşən Tağlar mağarasında aparılan birgə beynəlxalq arxeoloji tədqiqatların üçüncü mövsümündə iştirak etmişlər. Bu il olduğu kimi, Dr. Yaqub Məmmədov və Ülviyyə Səfərova 2024-2025-ci illərdə aparılmış tədqiqatlarda da olmuşlar.

Mağara 1960-cı ildə Azərbaycan paleolitşünaslığının banisi Məmmədali Hüseynov tərəfindən qeydə alınmışdır. 1964-1986-cı illərdə fasilələrlə aparılan tədqiqatlar nəticəsində mağaranın mövcud çöküntülərinin üçdə iki hissəsi öyrənilmişdir. Bu tədqiqatlar zamanı müəyyən edilmiş altı mədəni təbəqədən 9 mindən artıq arxeoloji nümunə aşkar olunmuşdur ki, onların böyük əksəriyyəti Orta Paleolit dövrünə aiddir. AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, dosent Azad Zeynalovun, Yaponiya tərəfindən isə Tokio Universiteti Muzeyinin direktoru və Çiba Texnologiya İnstitutunun geokosmoloji tədqiqatların

**STUDENTS AND LECTURERS
IN INTERNATIONAL
ARCHAEOLOGICAL RESEARCH**

Staff members of the ANAS Institute of Archaeology and Anthropology and lecturers of Khazar University's Department of History and Archaeology, Dr. Yagub Mammadov and Ulviyya Safarova, along with Mustafa Khalilov, a second-year student of the School of Humanities, Education and Social Sciences (HESS), took part in the third season of joint international archaeological research conducted at the Taglar Cave, located in the village of Boyuk Taglar in the Khojavend district, from July 25 to August 25, based on an agreement concluded between the ANAS Institute of Archaeology and Anthropology and the University of Tokyo. As in previous years, Dr. Mammadov and Ulviyya Safarova also took part in the research conducted in 2024-2025.

The cave was first recorded in 1960 by Mammadali Huseynov, the founder of Azerbaijani paleolithic studies. As a result of research carried out intermittently between 1964 and 1986, two-thirds of the cave's existing sediment layers were studied. During this research, more than 9,000 archaeological samples were discovered across six identified cultural layers, the vast majority of which belong to the Middle Paleolithic period. As a result of research led by Azad Zeynalov, Associate Professor and leading researcher at the ANAS Institute of Archaeology and Anthropology, and, on the Japanese side, Professor Yoshihiro Nishiaki, Director of the University of Tokyo Museum and Deputy Director for the Interdisciplinary

fənlərarası perspektivdən təşviqi üzrə direktor müavini professor Yoşihiro Nişikinin rəhbərliyi ilə aparılan araşdırmalar nəticəsində mağaranın mədəni təbəqələrinin mütləq əksər hissəsi Orta Paleolit (Mustye mədəniyyəti) dövrünə aid edilsə də, Üst Paleolit nümunələri də qeydə alınmışdır. Mağarada insanların azı 100-35 min il əvvəl yaşadığı maddi nümunələrlə təsdiqlənsə də, hazırda mütləq yaşın müəyyən olunması üçün radiometrik təhlillər aparılır. Beləliklə, Tağlar mağarasının tədqiqi neandertal tipli insanların miqrasiyası və məskunlaşması məsələsinin öyrənilməsi ilə yanaşı, müasir tipli insanlarla münasibətlərinə də aydınlıq gətirilməsində böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə tədqiqatlarda müasir qazıntı texnikası və üsulları tətbiq olunmaqla, multidisiplinar araşdırmalar aparılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən genişmiqyaslı könüllü proqram çərçivəsində və müəllimlərinin tövsiyəsi əsasında "Xəzər" in tələbəsi Mustafa Xəlilov Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin (ADPU) İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin III kurs tələbəsi Tural Səfiyev və Gəncə Dövlət Universitetinin (GDU) İqtisadiyyat və idarəetmə fakültəsinin IV kurs tələbəsi Anar Səfiyev ilə birgə tədqiqatlarda iştirak ediblər. Tələbələrin Tağlar mağarasındakı Azərbaycan-Yaponiya birgə arxeoloji tədqiqatlarda iştirakı həm elmi, həm də ictimai baxımdan mühüm əhəmiyyət daşıyır. Onların ekspedisiyaya cəlb olunması gənclərin nəzəri biliklərini praktik mühitdə sınamasına, arxeoloji metodlarla tanış olmasına və beynəlxalq əməkdaşlıq mühitində təcrübə qazanmasına imkan yaradır. Bu proses gələcəkdə ölkənin arxeologiya sahəsində peşəkar kadrlar potensialının güclənməsinə, gənclərin elmi fəaliyyətə marağının artmasına və milli-mədəni irsin öyrənilməsinə töhfə verir.

Promotion of Geo-cosmological Research at the Chiba Institute of Technology, the absolute majority of the cave's cultural layers have been attributed to the Middle Paleolithic (Mousterian culture) period, although Upper Paleolithic samples have also been recorded. While material evidence confirms that people lived in the cave at least 100,000-35,000 years ago, radiometric analyses are currently being conducted to determine the absolute age. Thus, the study of the Taglar Cave holds great importance not only for examining the migration and settlement of Neanderthal-type humans, but also for clarifying their relationship with modern-type humans. To this end, multidisciplinary research is being carried out, applying modern excavation techniques and methods.

It should be noted that, within the framework of a large-scale volunteer program carried out on the initiative of the ANAS Institute of Archaeology and Anthropology and based on the recommendation of his lecturers, Khazar's student Mustafa Khalilov is taking part in the joint research together with Tural Safiyev, a third-year student of the Faculty of Arts and Physical Education of Azerbaijan State Pedagogical University (ASPU), and Anar Safiyev, a fourth-year student of the Faculty of Economics and Management of Ganja State University (GSU). The participation of students in the Azerbaijan-Japan joint archaeological research at the Taglar Cave holds significant importance both scientifically and socially. Their involvement in the expedition gives young people the opportunity to test their theoretical knowledge in a practical setting, become familiar with archaeological methods, and gain experience in an international cooperation environment. This process contributes to strengthening the country's professional personnel potential in the field of archaeology in the future, increasing young people's interest in scientific activity, and studying the national-cultural heritage.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ "TÜRK DÜNYASI HƏFTƏSİ"NDƏ

Bakıda iyunun 29-da Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinə həsr olunmuş "Türk Dünyası Həftəsi"nin rəsmi açılış mərasimi keçirilib. İyulun 3-dək davam edən tədbirlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamına əsasən təşkil olunub.

Türk dünyasının ortaq tarixi, dili, mədəniyyəti və elmi irsinin təbliği, türkologiya sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi məqsədini daşıyan tədbirin açılış mərasimində dövlət və hökumət rəsmiləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, müxtəlif ölkələrdən tanınmış alimlər, türkologiya üzrə tədqiqatçılar, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri və ictimai xadimlər iştirak ediblər.

Xəzər Universitetini tədbirdə Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri dos. Dilbər Zeynalova, Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri dos. Telman Nüsrətoğlu və Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri dos. Orxan Vəliyev təmsil ediblər. "Türk Dünyası Həftəsi" çərçivəsində keçirilən beynəlxalq konqreslər, elmi konfranslar, panel müzakirələri, sərgilər, mədəni proqramlar türk xalqlarının ortaq elmi, mədəni irsinin öyrənilməsi, türkologiya sahəsində yeni elmi əməkdaşlıqların qurulması və gələcək inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Xəzər Universitetinin nümayəndələrinin bu nüfuzlu beynəlxalq tədbirdə iştirakı universitetin türkologiya, tarix, dilçilik və ictimai elmlər sahələrində beynəlxalq akademik əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töhfənin və türk dünyasının elmi integrasiyasına göstərdiyi marağın növbəti ifadəsidir.

REPRESENTATIVES OF KHAZAR UNIVERSITY AT "TURKIC WORLD WEEK"

The official opening ceremony of "Turkic World Week," dedicated to the 100th anniversary of the First Turkological Congress, was held in Baku on June 29.

The events, which will continue until July 3, are being organized pursuant to a relevant Order of the President of the Republic of Azerbaijan, İlham Aliyev.

The opening ceremony of the event, which aims to promote the common historical, linguistic, cultural, and scientific heritage of the Turkic world and to expand international cooperation in the field of Turkology, was attended by state and government officials, representatives of international organizations, prominent scholars from various countries, researchers in the field of Turkology, heads of higher education institutions, and public figures. Khazar University was represented at the event by Assoc. Prof. Dilbar Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literatures; Assoc. Prof. Telman Nusratoglu, Head of the Department of History and Archaeology; and Assoc. Prof. Orkhan Valiyev, Head of the Department of Political Sciences and Philosophy.

The international congresses, scientific conferences, panel discussions, exhibitions, and cultural programs to be held within the framework of "Turkic World Week" are of significant importance in terms of studying the common scientific and cultural heritage of the Turkic peoples, establishing new scientific collaborations in the field of Turkology, and determining future directions for development. The participation of Khazar University's representatives in this prestigious international event is a further expression of the university's contribution to the development of international academic cooperation in the fields of Turkology, history, linguistics, and social sciences, as well as its commitment to the scientific integration of the Turkic world.

Telman Nüsrətoğlu, Dilbər Zeynalova, Orxan Vəliyev

ERASMUS ÇƏRÇİVƏSİNDƏ SİLSİLƏ SEMİNARLAR SERIES OF SEMINARS WITHIN ERASMUS PROGRAMME

Türkiyənin Akdeniz Universitetinin Təhsil fakültəsinin müəllimləri Derya Alkan və Melikegül Bedir Erasmus proqramı çərçivəsində iyulun 2-3-də Xəzər Universitetinin qonağı oldular. Psixologiya departamentinin təşkilatçılığı ilə keçirilən səfər çərçivəsində professor-müəllim heyəti və tələbələr üçün müxtəlif mövzularda elmi-praktik seminarlar təşkil edildi.

Derya Alkan and Melikegül Bedir, lecturers at the Faculty of Education of Akdeniz University in Türkiye, visited Khazar University on July 2-3, as part of the Erasmus programme. Within the framework of the visit, organized by the Department of Psychology, scientific-practical seminars on various topics were held for academic staff and students.

Derya Alkanın seminarında "Kariyer Danışmanlığında Süni İntellekt və Qara Qutu Problemi" mövzusu müzakirə olundu. Seminarda süni intellekt texnologiyalarının karyera məsləhətçiliyində tətbiqi, qərarvermə prosesində şəffaflıq məsələləri, "Qara qutu" probleminin mahiyyəti və onun etik aspektləri barədə geniş məlumat verildi. Mövzu ətrafında aparılan müzakirələr iştirakçılar üçün həm nəzəri biliklərin, həm də müasir yanaşmaların öyrənilməsi baxımından faydalı oldu.

"İş həyatının keyfiyyəti və özünəşəfqət" mövzusunda seminarda Melikegül Bedir məruzə etdi. İştirakçılar iş həyatında psixoloji rifahın qorunması, özünəşəfqətin fərdi və peşəkar inkişafdakı rolu, stressin idarə olunması və emosional dayanıqlılığın gücləndirilməsi mövzularında ətraflı məlumat əldə etdilər. Seminar interaktiv müzakirələr şəraitində keçərək, böyük marağa səbəb oldu.

Erasmus proqramı çərçivəsində keçirilən seminarlar Psixologiya departamentinin beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətinin inkişafına töhfə verməklə yanaşı, tələbə və müəllimlər üçün aktual elmi biliklərin və müasir praktik yanaşmaların paylaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Derya Alkan's seminar addressed the topic "Artificial Intelligence in Career Counselling and the Black Box Problem." The seminar provided comprehensive information on the application of artificial intelligence technologies in career counselling, issues of transparency in decision-making, the nature of the "Black Box" problem, and its ethical dimensions. The discussions held around the topic proved valuable for participants in terms of both acquiring theoretical knowledge and exploring contemporary approaches.

Melikegül Bedir delivered a presentation at the seminar on "Quality of Working Life and Self-Compassion." Participants gained detailed insight into the preservation of psychological wellbeing in professional life, the role of self-compassion in personal and professional development, stress management, and the strengthening of emotional resilience. The seminar was conducted in an interactive discussion format and generated considerable interest.

The seminars held within the framework of the Erasmus programme contribute to the development of the Department of Psychology's activities in the field of international cooperation, while also being of significant importance in terms of sharing current scientific knowledge and contemporary practical approaches with students and academic staff.

DEPARTAMENT MÜDİRİ ANKARADA BEYNƏLXALQ YAY MƏKTƏBİNDƏ DEPARTMENT HEAD PARTICIPATES IN INTERNATIONAL SUMMER SCHOOL IN ANKARA

Ankarada Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi (BMTM) və Türkiyə Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin (SAM) birgə təşkilatçılığı ilə 29 iyun - 2 iyul aralığında "Dəyişən dünya nizamı və Azərbaycan xarici siyasəti" adlı beynəlxalq yay məktəbi keçirilmişdir.

Azərbaycan və Türkiyənin aparıcı ekspertlərini, dövlət qurumlarının nümayəndələrini və gənc tədqiqatçıları bir araya gətirən proqramın əsas məqsədi qlobal siyasi transformasiyalar fonunda Azərbaycan xarici siyasətinin prioritetlərini, regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələlərini, eləcə də Azərbaycan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığının perspektivlərini müzakirə etmək olmuşdur.

Yay məktəbinin açılış mərasimində BMTM-nin İdarə Heyətinin sədri Dr. Fərid Şəfiyev, BMTM-nin İdarə Heyətinin üzvü Dr. Cavid Vəliyev və Türkiyə Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin müdiri Prof. Dr. Ramazan Erdağ çıxış edərək, proqramın əhəmiyyətindən, dəyişən beynəlxalq sistemdə Azərbaycan və Türkiyənin strateji əməkdaşlığının rolundan bəhs etmişlər.

Yay məktəbi çərçivəsində Azərbaycanın xarici siyasəti, regional təhlükəsizlik, Türk dünyasında əməkdaşlıq, geosiyasi transformasiyalar və beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanın fəaliyyəti kimi mövzularda silsilə mühazirələr təşkil olunmuşdur. Təlimlər Azərbaycanın müxtəlif ali təhsil müəssisələrində və elmi-tədqiqat mərkəzlərində fəaliyyət göstərən tanınmış mütəxəssislər tərəfindən aparılmışdır.

Təlimçilər sırasında Azərbaycan Turizm və Məncəment Universitetinin prorektoru Dr. Araz Aslanlı, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin dosenti Nazim Cəfərsəy, Ankara Yıldırım Beyazıt Universitetinin dosenti Dr. Kənan Aslanlı və Xəzər Universitetinin Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri dos. Orxan Vəliyev yer almışlar.

Dosent O. Vəliyev proqram çərçivəsində "Azərbaycan xarici siyasətində üçlü mexanizmlər" və "Qoşulmama Hərəkatı və Azərbaycanın çoxtərəf-

An international summer school titled "The Changing World Order and Azerbaijan's Foreign Policy" was held in Ankara from June 29 to July 2, jointly organized by the Centre for Analysis of International Relations (AIR Center) of the Republic of Azerbaijan and the Centre for Strategic Research (CSR) of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye.

The primary objective of the program, which brought together leading experts from Azerbaijan and Türkiye, representatives of state institutions, and young researchers, was to discuss the priorities of Azerbaijan's foreign policy against the backdrop of global political transformations, regional and international security issues, and the prospects of the Azerbaijan-Türkiye strategic partnership.

At the opening ceremony of the summer school, Dr. Farid Shafiyev, Chairman of the Board of AIR Center; Dr. Javid Valiyev, Member of the Board of AIR Center; and Prof. Dr. Ramazan Erdag, Director of the Centre for Strategic Research of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye, delivered speeches on the significance of the program and the role of the strategic cooperation between Azerbaijan and Türkiye in the changing international system.

Within the framework of the summer school, a series of lectures was organized on topics including Azerbaijan's foreign policy, regional security, cooperation within the Turkic world, geopolitical transformations, and Azerbaijan's engagement in international organizations. The sessions were conducted by prominent specialists working at various higher education institutions and research centers in Azerbaijan.

Among the instructors were Dr. Araz Aslanli, Vice-Rector of Azerbaijan Tourism and Management University; Nazim Jafarsoy, Associate Professor at Azerbaijan State University of Economics; Dr. Kenan Aslanli, Associate Professor at Ankara Yildirim Beyazit University; and Assoc. Prof. Orkhan Valiyev, Head of the Department of Political Sciences and Philosophy at Khazar Uni-

li diplomatiyası" mövzularında iki məruzə ilə çıxış etmişdir. Məruzələrdə Azərbaycanın müxtəlif regional əməkdaşlıq platformalarında formalaşdırdığı üçtərəfli əməkdaşlıq mexanizmlərinin geosiyasi əhəmiyyəti, bu formatların regional sabitliyə verdiyi töhfələr, eləcə də Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə irəli sürdüyü təşəbbüslər və çoxtərəfli diplomatiya sahəsində əldə etdiyi nəticələr ətrafı təhlil edilmişdir. Çıxışlar iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanmış, mövzular ətrafında geniş müzakirələr aparılmışdır.

Proqramda Türkiyənin Yurt Dışı Türklər və Əqraba Topluluqları Başkanlığı (YTB), Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TIKA), Türkiyə Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi, Anadolu Agentliyi və digər dövlət qurumlarının nümayəndələri, eləcə də müxtəlif universitetlərin tələbələri və gənc tədqiqatçıları iştirak etmişlər. Yay məktəbi iştirakçılar üçün həm nəzəri biliklərin artırılması, həm də Azərbaycan-Türkiyə akademik və institusional əməkdaşlığının inkişafı baxımından mühüm platforma olmuşdur.

Dörd gün davam edən proqram 2026-cı il iyulun 2 - də iştirakçıların Yurt Dışı Türklər və Əqraba Topluluqları Başkanlığına (YTB) səfəri ilə yekunlaşmışdır. Səfər çərçivəsində qurumun fəaliyyəti, xaricdə yaşayan türklər və qohum icmalarla bağlı həyata keçirilən layihələr, eləcə də beynəlxalq təhsil və akademik əməkdaşlıq proqramları barədə ətraflı məlumat verilmişdir.

versity.

Assoc. Prof. Valiyev delivered two presentations within the program: "Trilateral Mechanisms in Azerbaijan's Foreign Policy" and "The Non-Aligned Movement and Azerbaijan's Multilateral Diplomacy." The presentations provided a detailed analysis of the geopolitical significance of the trilateral cooperation mechanisms Azerbaijan has established within various regional cooperation platforms, the contributions of these formats to regional stability, as well as the initiatives put forward during Azerbaijan's chairmanship of the Non-Aligned Movement and the outcomes achieved in the field of multilateral diplomacy. The presentations were received with great interest by participants, and extensive discussions were held on the topics covered.

The program was attended by representatives of Türkiye's Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB), the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA), the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye, the Anadolu Agency, and other state institutions, as well as students and young researchers from various universities. The summer school served as an important platform for participants both in terms of enhancing their theoretical knowledge and advancing Azerbaijan-Türkiye academic and institutional cooperation.

The four-day program concluded on July 2, with a visit by participants to the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB). During the visit, detailed information was provided on the institution's activities, projects implemented in relation to Turks living abroad and related communities, as well as international education and academic cooperation programs.

30-cu Beynəlxalq Dədə Qorqud Simpoziumu

Türkiyənin Bayburt şəhərində Bayburt Valiliyi, Bayburt Bələdiyyəsi və Bayburt Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə 6 - 9 iyulda 30-cu Beynəlxalq Dədə Qorqud Simpoziumu keçirilib.

Simpoziuma Türk dünyasından gələn universitet rektorları, millət vəkili və alimlərlə birlikdə Xəzər Universiteti Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri, dosent Telman Nüsrətoğlu da qatılıb. Tədbir çərçivəsində təşkil olunan elmi və mədəni proqramlarda fəal iştirak edən dosent Telman Nüsrətoğlu "Türk dünyasının mənəvi, siyasi və tarixi birliyinin formalaşmasında böyük tarixi şəxsiyyətlərin rolu" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış edib.

Məruzədə Dədə Qorqud irsinin türk xalqlarını ortaq tarix, mədəniyyət və mənəvi dəyərlər ətrafında birləşdirən əhəmiyyəti vurğulanıb, eyni zamanda, tarix boyu Türk dünyasının siyasi və mənəvi həmrəyliyinə

möhkəmlənməsində görkəmli tarixi şəxsiyyətlərin xidmətləri elmi faktlar əsasında təhlil olunub.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Dədə Qorqud Simpoziumu Türk dünyasının ortaq tarixi, dili, mədəniyyəti, mənəvi irsinin öyrənilməsi və təbliği baxımından nüfuzlu elmi platformalardan biri hesab olunur.

30TH INTERNATIONAL DEDE QORQUT SYMPOSIUM

The 30th International Dede Qorqut Symposium was held in Bayburt, Türkiye, from July 6 to 9, jointly organized by the Bayburt Governorship, Bayburt Municipality, and Bayburt University.

Assoc. Prof. Telman Nusratoglu, Head of the Department of History and Archaeology at Khazar University, participated in the symposium alongside university rectors, members of parliament, and scholars from across the Turkic world. Actively engaging in the scientific and cultural programs organized within the framework of the event, Assoc. Prof. Telman Nusratoglu delivered a comprehensive paper on the topic "The Role of Great Historical Figures in the Formation of the Spiritual, Political, and Historical Unity of the Turkic World."

The paper emphasized the significance of the Dede Qorqut heritage in uniting the Turkic peoples around a common history, culture, and spiritual values, while also analyzing, on the basis of historical evidence, the contributions of prominent historical figures to the strengthening of the political and spiritual solidarity of the Turkic world throughout history.

It should be noted that the International Dede Qorqut Symposium is regarded as one of the most prestigious scientific platforms for the study and promotion of the common history, language, culture, and spiritual heritage of the Turkic world.

DEPARTAMENT MÜDİRİ MƏRMƏRƏ UNIVERSİTETİNDƏ HEAD OF DEPARTMENT AT MARMARA UNIVERSITY

Xəzər Universiteti Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri, dosent Telman Nüsrətoğlu iyulun 10-da Türkiyənin Mərmərə Universitetinin Türkiyə Araşdırmaları İnstitutunda təşkil olunan Yaz Söyləşləri proqramı çərçivəsində elmi məruzə ilə çıxış etmişdir.

Dosent Telman Nüsrətoğlu məruzəsində Birinci Dünya müharibəsi dövründə Qafqaz cəbhəsində baş verən hadisələri, eləcə də Azərbaycan türklərinin Osmanlı əsirlərinə göstərdikləri humanitar və mənəvi dəstəyi arxiv sənədləri və dövrün mətbuat materialları əsasında geniş şəkildə təhlil etmişdir.

Məruzədən sonra keçirilən müzakirələr zamanı tədbirdə iştirak edən akademik heyətin və dinləyicilərin sualları cavablandırılmış, mövzu ətrafında fikir mübadiləsi aparılmışdır.

On July 10, Telman Nusratoglu, Assoc. Prof. and Head of the Department of History and Archaeology at Khazar University, delivered an academic presentation as part of the Summer Talks program organized at the Institute of Turkish Studies of Marmara University in Türkiye.

In his presentation, Assoc. Prof. Telman Nusratoglu extensively analyzed, based on archival documents and press materials of the period, the events that took place on the Caucasian front during World War I, as well as the humanitarian and moral support provided by Azerbaijani Turks to Ottoman prisoners.

During the discussions held after the presentation, questions from the academic staff and attendees present at the event were answered, and an exchange of views was conducted on the topic.

DEPARTAMENT MÜDİRİ TÜRKİYƏDƏ ORDU KOMANDANI İLƏ GÖRÜŞÜB

Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri, dosent Telman Nüsrətoğlu, Türkiyəyə səfəri çərçivəsində iyulun 10-da 44 günlük Vətən müharibəsindən dərhal sonra Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Türk Silahlı Qüvvələri Azərbaycan Görən Gücünün ilk komandanı, hazırda isə Türkiyənin Birinci Ordu Komandanı olan general Bahtiyar Ersay Paşa ilə görüşmüşdür.

Görüş zamanı dosent Telman Nüsrətoğlu Xəzər Universiteti Nəşriyyatı tərəfindən çap edilən "Birinci Dünya savaşında Nargin adasında Osmanlı əsirləri və Azərbaycan türklərinin əsirlərə yardımları" adlı kitabını Orgeneral Bahtiyar Ersay Paşaya təqdim etmişdir.

Səmimi şəraitdə keçən görüşdə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı, ortaq hərbi tarix, eləcə də iki qardaş ölkə arasında hərbi əməkdaşlığın keçmişi, bu günü və gələcəyi ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Bahtiyar Ersay Paşa, Telman Nüsrətoğlu

HEAD OF DEPARTMENT MEETS ARMY COMMANDER IN TÜRKİYE

As part of his visit to Türkiye, Telman Nusratoglu, Assoc. Prof. and Head of the Department of History and Archaeology, met on July 10, with General Bahtiyar Ersay Pasha, the first commander of the Turkish Armed Forces' Azerbaijan Task Force, which operated in Azerbaijan immediately after the 44-day Patriotic War, and who currently serves as Türkiye's First Army Commander.

During the meeting, Assoc. Prof. Telman Nusratoglu presented General Bahtiyar Ersay Pasha with his book "Ottoman Prisoners on Nargin Island during the First World War and the Assistance of Azerbaijani Turks to the Prisoners," published by Khazar University Press.

Held in a warm atmosphere, the meeting featured a wide-ranging exchange of views on Azerbaijani-Turkish brotherhood, shared military history, as well as the past, present, and future of military cooperation between the two brotherly countries.

III TÜRK DÜNYASI YAY FORUMU

Türkiyənin İstanbul şəhərində yerləşən İbn Haldun Universitetinin Heydər Əliyev Avrasiya Araşdırmaları Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 6-15 iyul aralığında III Türk Dünyası Yay Forumu keçirilib. Forum Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT), Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TIKA) və Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqraba İcmlər Başqanlığının (YTB) tərəfdaşlığı ilə təşkil olunub.

Artıq ənənəvi beynəlxalq akademik platformaya çevrilən Türk Dünyası Yay Forumu bu il də geniş coğrafiyanı əhatə edən iştirakçı tərkibi ilə diqqət çəkib. Forumda 26 ölkədən 150-yə yaxın alim, təd-

III TURKIC WORLD SUMMER FORUM

The III Turkic World Summer Forum is being held from July 6 to 15, organized by the Heydar Aliyev Eurasian Research Centre of Ibn Haldun University in Istanbul, Türkiye. The Forum has been organized in partnership with the Organisation of Turkic States (OTS), the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA), and the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB).

Having already established itself as a traditional international academic platform, the Turkic World Summer Forum once again draws attention this year

qiqatçı, ekspert, dövlət rəsmisi və siyasət üzrə mütəxəssis iştirak edib. Tədbir yalnız Türk dünyası ölkələrinin nümayəndələrini deyil, həmçinin, ABŞ, Böyük Britaniya, Rusiya, Çin və müxtəlif Avropa ölkələrindən olan alim və ekspertləri bir araya gətirərək, Türk dünyasının siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik, təhsil, mədəniyyət və regional əməkdaşlıq məsələlərinin elmi müstəvidə müzakirəsi üçün mühüm beynəlxalq platforma rolunu oynayıb.

Forumun açılış mərasimində İbn Haldun Universitetinin rəhbər heyəti, Heydər Əliyev Avrasiya Araşdırmaları Mərkəzinin müdiri Prof. Yaşar Sarı, Türk Dövlətləri Təşkilatı Baş katibinin müavini Nuru Qu-

with a participant composition spanning a broad geography. The Forum brings together nearly 150 scholars, researchers, experts, government officials, and policy specialists from 26 countries. The event unites not only representatives of Turkic world countries, but also scholars and experts from the United States, the United Kingdom, Russia, China, and various European countries, serving as an important international platform for the scholarly discussion of political, economic, security, educational, cultural, and regional cooperation issues of the Turkic world.

The opening ceremony of the Forum was attended by the senior leadership of Ibn Haldun University, Prof. Yaşar Sarı, Director of the Heydar Aliyev Eurasian

liyev, tərəfdaş təşkilatların nümayəndələri, eləcə də müxtəlif ölkələrdən gəlmiş alim və ekspertlər iştirak ediblər. Xəzər Universitetinin Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri, dosent Orxan Vəliyev forumun təşkilat komitəsinin üzvü olmaqla yanaşı, artıq üçüncü dəfədir ki, tədbirdə məruzəçi qismində iştirak edib. Bu, Xəzər Universitetinin Türk dünyasında formalaşan akademik əməkdaşlıq platformalarında fəal iştirakının və universitetin beynəlxalq elmi nüfuzunun daha da möhkəmləndirilməsinin göstəricilərindən biridir.

Dosent Orxan Vəliyev forum çərçivəsində "Milli integrativ siyasət kontekstində Cənubi Qafqazın yenidən dəyərləndirilməsi: Azərbaycan nümunəsi" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Məruzədə Azərbaycanın milli integrativ siyasət modeli nəzəri və praktik aspektlərdən təhlil olunub, post-münaqişə dövründə Cənubi Qafqazda formalaşan yeni geosiyasi reallıqlar, regional integrasiyanın perspektivləri, dövlətlərarası əməkdaşlığın inkişaf imkanları və Azərbaycanın bölgədə oynadığı strateji rol elmi yanaşma əsasında qiymətləndirilib. Məruzə iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb, təqdimatdan sonra mövzu ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb və müxtəlif ölkələrdən olan tədqiqatçıların sualları cavablandırılıb.

Forum çərçivəsində iştirakçılar Türk Dövlətləri Təşkilatının İstanbul şəhərində yerləşən qərargahını da ziyarət ediblər. Ziyarət zamanı təşkilatın Baş katibinin müavini Nuru Guliyev və Orhun Mübadilə Proqramında ali təhsil məsələləri üzrə məsləhətçi Dr. Zəbiniso Kamal ilə görüş keçirilib. Forumun proqramı çərçivəsində "SOCAR Türkiyə"nin Baş icraçı direktoru (CEO) Elçin İbadov da çıxış edərək, Türk dünyasında enerji əməkdaşlığı, iqtisadi integrasiya və elmi-tədqiqat fəaliyyətinin dəstəklənməsi istiqamətində həyata keçirilən layihələr barədə iştirakçılara məlumat verib. Qeyd olunub ki, İbn Haldun Universiteti nəzdində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Avrasiya Araşdırmaları Mərkəzi məhz "SOCAR Türkiyə"nin dəstəyi ilə yaradılmış və hazırda Türk dünyasına dair elmi tədqiqatların aparılması, beynəlxalq akademik əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, ortaq elmi platformaların formalaşdırılması istiqamətində mühüm fəaliyyət göstərir.

Xəzər Universitetinin bu nüfuzlu beynəlxalq tədbirdə fəal şəkildə təmsil olunması universitetin beynəlmilləşmə strategiyasına, eləcə də Türk dünyasının aparıcı ali təhsil və tədqiqat institutları ilə əməkdaşlığının daha da genişlənməsinə mühüm töhfə verir.

Research Centre; Nuru Guliyev, Deputy Secretary-General of the Organisation of Turkic States; representatives of partner organizations; and scholars and experts from various countries. Assoc. Prof. Orkhan Valiyev, Head of the Department of Political Sciences and Philosophy at Khazar University, is participating in the Forum as a presenter for the third consecutive time, while also serving as a member of the Forum's organizing committee. This is one of the indicators of Khazar University's active participation in the emerging academic cooperation platforms of the Turkic world and the further consolidation of the university's international scholarly standing.

Assoc. Prof. Orkhan Valiyev delivered a paper within the Forum's framework on the topic "Re-evaluating the South Caucasus in the Context of National Integrative Policy: The Case of Azerbaijan." The paper analyzed Azerbaijan's national integrative policy model from both theoretical and practical perspectives, and assessed on a scholarly basis the new geopolitical realities taking shape in the South Caucasus in the post-conflict period, the prospects for regional integration, the opportunities for developing interstate cooperation, and the strategic role played by Azerbaijan in the region. The paper was received with great interest by participants, and following the presentation, an extensive exchange of views was held on the topic, with questions from researchers from various countries being addressed.

Within the framework of the Forum, participants also visited the headquarters of the Organisation of Turkic States in Istanbul. During the visit, meetings were held with Nuru Guliyev, Deputy Secretary-General of the Organisation of Turkic States, and Dr. Zəbiniso Kamal, advisor on higher education matters at the Orhun Exchange Program. Within the Forum's program, Elchin Ibadov, Chief Executive Officer (CEO) of SOCAR Türkiye, also delivered a presentation, informing participants about projects being implemented in the areas of energy cooperation in the Turkic world, economic integration, and the promotion of research activities. It was noted that the Heydar Aliyev Eurasian Research Centre, operating under Ibn Haldun University, was established with the support of SOCAR Türkiye and is currently engaged in significant activities in the areas of conducting scientific research on the Turkic world, developing international academic cooperation, and forming joint scientific platforms.

Khazar University's active representation at this prestigious international event makes a significant contribution to the university's internationalization strategy and the further expansion of its cooperation with the leading higher education and research institutions of the Turkic world.

“XƏZƏR”İN NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİNİN TÜRKİYƏDƏ İŞGÜZAR GÖRÜŞLƏRİ

Xəzər Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Dr. Firuz Süleymanov və şöbənin koordinatoru Seyran Əliyeva Türkiyənin nüfuzlu ali təhsil

BUSINESS MEETINGS OF KHAZAR'S DELEGATION IN TÜRKİYE

Dr. Firuz Suleymanov, Head of the International Relations Department of Khazar University, and Seyran Aliyeva, the department's coordinator, held a business

Seyran Əliyeva, Firuz Süleymanov, Feyza Nur Tuncer, Ayşegül Ünal

müəssisələrindən olan Sabancı Universitetində işgüzar görüşdə olublar.

Görüş zamanı universitetlər arasında akademik əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb. Tərəflər tələbə və işçi heyəti mübadilə proqramları, beynəlxalq mobillik imkanları, ikili diplom proqramlarının yaradılması, eləcə də gələcək institusional tərəfdaşlıq perspektivləri üzrə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

Bununla yanaşı, tarix və siyasi elmlər sahələrində əməkdaşlıq imkanları, doktorantların iki universitet arasında birgə elmi rəhbərlik modeli əsasında tədqiqat aparması perspektivləri, akade-

meeting at Sabancı University, one of Türkiye's prestigious higher education institutions.

During the meeting, views were exchanged on expanding academic cooperation between the universities. The parties agreed to develop cooperation in the areas of student and staff exchange programs, international mobility opportunities, the establishment of dual diploma programs, as well as future prospects for institutional partnership.

In addition, views were exchanged on opportunities for cooperation in the fields of history and political science, prospects for doctoral students to conduct research based on a joint academic

mik əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və birgə layihələrin həyata keçirilməsi imkanları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin, doktorantura proqramları üzrə gələcək əməkdaşlıq istiqamətlərindən də danışılıb.

Tərəflər əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində müzakirələrin davam etdirilməsini yaxınladırlar. Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Dr. Firuz Süleymanov və şöbənin koordinatoru Seyran Əliyevanın İstanbul Gedik Universitetində keçirdikləri işgüzar görüş zamanı ali təhsil sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi əsas müzakirə mövzusu olub.

Tərəflərlə tələbə və akademik heyətin mübadiləsi, Erasmus+ proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq, mobillik layihələri, ikili diplom proqramlarının yaradılması və beynəlxalq layihələrdə birgə iştirak imkanları üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə razılığa gəliblər. Həmçinin, universitetlərin beynəlxalqlaşma strategiyaları, təcrübə mübadiləsi və gələcəkdə institusional əməkdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Dr. Firuz Süleymanov və koordinator Seyran Əliyeva Türkiyənin İstanbul Universitetində də işgüzar görüşdə olublar. Görüş zamanı universitetlər arasında akademik əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Tərəflər mübadilə proqramları, Erasmus+ proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq, beynəlxalq mobillik imkanları, ikili diplom proqramlarının yaradılması, birgə təhsil və tədqiqat layihələrinin həyata keçirilməsi, eləcə də gələcək institusional tərəfdaşlıq perspektivləri üzrə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

Bununla yanaşı, qısamüddətli akademik mübadilə proqramları, tədris və tədqiqat sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, müəllim və tələbə heyəti arasında təcrübə mübadiləsi və birgə beynəlxalq təşəbbüslərin həyata keçirilməsi imkanlarından da danışılıb.

Görüşün yekununda Xəzər Universiteti ilə İstanbul Universiteti arasında Anlaşma Memorandumu və Mübadilə müqaviləsi imzalanıb.

Tərəflər əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində əlaqələrin davam etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

supervision model between the two universities, the development of academic cooperation, and opportunities for implementing joint projects. Future directions for cooperation in doctoral programs were also discussed.

The parties agreed to continue discussions on expanding cooperation. At a business meeting held by Dr. Firuz Suleymanov, Head of the International Relations Department, and coordinator Seyran Aliyeva at Istanbul Gedik University, the development of mutual cooperation in the field of higher education was the main topic of discussion.

The parties agreed to expand cooperation in the areas of student and academic staff exchange, cooperation within the framework of the Erasmus+ program, mobility projects, the establishment of dual diploma programs, and opportunities for joint participation in international projects. Views were also exchanged on the universities' internationalization strategies, exchange of experience, and the future expansion of institutional cooperation.

Dr. Firuz Suleymanov and coordinator Seyran Aliyeva also held a business meeting at Istanbul University in Türkiye. During the meeting, views were exchanged on expanding academic cooperation between the universities.

The parties agreed to develop cooperation in the areas of exchange programs, cooperation within the framework of the Erasmus+ program, international mobility opportunities, the establishment of dual diploma programs, the implementation of joint educational and research projects, as well as future prospects for institutional partnership.

In addition, opportunities for short-term academic exchange programs, expanding cooperation in teaching and research, exchange of experience between faculty and students, and the implementation of joint international initiatives were also discussed.

At the conclusion of the meeting, a Memorandum of Understanding and an Exchange Agreement were signed between Khazar University and Istanbul University.

The parties agreed to continue relations aimed at developing cooperation.

*Aynurə Talıblı, Leyla Yadigarova,
Aygül Qurbanova, Humay Hüseynova*

XƏZƏR UNİVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞLARI GAZİ UNİVERSİTETİNDƏ

Xəzər Universiteti rektorunun icraçı assistenti Humay Hüseynova, Keyfiyyətin Təminatı Mərkəzinin koordinatoru Leyla Yadigarova, İnsan Resursları üzrə baş mütəxəssis Aynurə Talıblı, Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəlimi Dr. Aygül Qurbanova Erasmus+ İşçi Heyətinin Mobilliyi (Staff Training) proqramı çərçivəsində 20-24 iyul aralığında Türkiyənin Ankara şəhərində yerləşən Gazi Universitetində keçirilən peşəkar inkişaf proqramında iştirak ediblər.

Mobillik proqramı çərçivəsində iştirakçılar Gazi Universitetinin müxtəlif inzibati və akademik struktur bölmələrinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olublar.

"Xəzər" in nümayəndələri Gazi Universitetinin rektorluğu, Keyfiyyət koordinasiya və Beynəlxalq əlaqələr ofisində keçirilən görüşlərdə iştirak edərək, universitet idarəçiliyi, keyfiyyət təminatı sistemləri, beynəlmilləşmə strategiyaları və inzibati iş pro-

sesləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Tərəflər arasında universitetlərin idarəetmə təcrübələri və tətbiq etdikləri yanaşmalar barədə qarşılıqlı məlumat və təcrübə mübadiləsi olub.

Proqramın sonunda iştirakçılara Erasmus+ İşçi Heyətinin Mobilliyi proqramını uğurla başa vurduqlarını təsdiq edən sertifikatlar təqdim edilib.

STAFF OF KHAZAR UNIVERSITY AT GAZI UNIVERSITY

Humay Huseynova, Executive Assistant to the Rector of Khazar University; Leyla Yadigarova, Coordinator of the Quality Assurance Center; Aynura Talibli, Chief Specialist of Human Resources; and Dr. Aygul Gurbanova, lecturer at the Department of Languages and Literatures, took part in a professional development program held at Gazi University, located in Ankara, Türkiye, from July 20-24, within the framework of the Erasmus+ Staff Mobility (Staff Training) program.

Within the framework of the mobility program, participants became closely acquainted with the activities of various administrative and academic structural units of Gazi University.

Khazar's representatives took part in meetings held at Gazi University's Rectorate, Quality Coordination Office, and International Relations Office, sharing their views on university management, quality assurance systems, internationalization strategies, and administrative work processes.

The parties exchanged mutual information and experience regarding the management practices and approaches applied at the two universities.

At the end of the program, participants were presented with certificates confirming their successful completion of the Erasmus+ Staff Mobility program.

YENİ TƏDRİS İLİNƏ HAZIRLIQ İCLASI

Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentində sentyabrın 7-də yeni tədris ili ilə bağlı geniş tərkibli iclas keçirilib.

İclasda departamentin professor-müəllim heyəti, eləcə də yeni tədris ilində universitetdə fəaliyyətə başlayan tarixçi müəllimlər iştirak ediblər.

İclası giriş sözü ilə açan Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri, dosent Telman Nüsrətoğlu yeni müəllimləri Xəzər Universitetində fəaliyyətə başlamaları münasibətilə təbrik edib, onlara akademik fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb. Çıxışında "Xəzər"də tədris prosesinin spesifik xüsusiyyətlərindən bəhs edən departament müdiri müasir dövrdə tarix fənni tədrisinin qarşısında duran yeni çağırışlara diqqət çəkib. O, tarix dərslərinin yalnız ənənəvi mühazirə formatı ilə məhdudlaşmamasının, müasir, innovativ və interaktiv metodlardan, vizual materiallardan, xəritələrdən, rəqəmsal resurslardan və digər tədris vasitələrindən geniş istifadə edilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Dosent T. Nüsrətoğlu semestrə hazırlıq məsələlərinə də toxunaraq, fənn proqramlarının və sillabusların keyfiyyətli hazırlanması, dərslərin tələbəyönümlü təşkili, tələbələrin müstəqil düşünmə və analitik təhlil bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, həmçinin, onların elmi-tədqiqat fəaliyyətinə cəlb olunmasının əhəmiyyətini qeyd edib. İclasda yeni tədris ilinin əsas prioritetləri, fənlərin tədrisinin təşkili, müəllimlər arasında akademik əməkdaşlığın gücləndirilməsi və tədrisin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra departamentin müəllimləri çıxış edərək, Xəzər Universitetinin Azərbaycanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən biri olduğunu, universitetdə daim yeniliklərə və müasir təhsil yanaşmalarına açıq akademik mühit formalaşdığını bildiriblər. Müəllimlər yeni tədris ili ilə bağlı öz təklif və fikirlərini bölüşüb, qarşıdakı semestrə görüləcək işlər ətrafında geniş müzakirə aparıblar.

PREPARATORY MEETING FOR NEW ACADEMIC YEAR

An extended meeting related to the new academic year was held at Khazar University's Department of History and Archaeology on September 7.

The meeting was attended by the department's faculty members, as well as historian lecturers who will begin working at the university in the new academic year.

Opening the meeting with introductory remarks, Telman Nusratoglu, Associate Professor and Head of the Department of History and Archaeology, congratulated the new lecturers on beginning their work at Khazar University and wished them success in their academic activities. In his speech, discussing the specific features of the teaching process at Khazar, the head of the department drew attention to the new challenges facing the teaching of history as a subject in the modern era. He emphasized the importance of history classes not being limited solely to the traditional lecture format, and of making broad use of modern, innovative, and interactive methods, visual materials, maps, digital resources, and other teaching tools. Associate Professor Nusratoglu also touched upon matters of preparation for the semester, noting the importance of the quality preparation of course programs and syllabi, the student-centered organization of classes, developing students' independent thinking and analytical skills, as well as engaging them in research activities. At the meeting, views were exchanged on the main priorities of the new academic year, the organization of teaching subjects, strengthening academic cooperation among lecturers, and further raising the quality of teaching.

Afterward, the department's lecturers spoke, noting that Khazar University is one of Azerbaijan's leading higher education institutions, and that an academic environment open to constant innovation and modern educational approaches has been formed at the university. The lecturers shared their proposals and views regarding the new academic year and held a broad discussion on the work to be carried out in the upcoming semester.

BÜTÜN QUŞLAR EYNİ “DİL”DƏ OXUYUR

Dünyadakı quşlar müxtəlif mahnılar oxusalar da, hamısı eyni 8 əsas səs növündən istifadə edir. “Qafqazinfo” xəbər verir ki, bu barədə tədqiqatın nəticələri “*Science*” jurnalında dərc olunub.

Belə ki, Fransa və ABŞ alimləri 3160 sərçəkimilər növünün 117 minə yaxın səs yazısını təhlil edərək, bu qənaətə gəliblər.

İnsan nitqindəki hecalara bənzəyən bu səslərə müxtəlif sürətli cəvəlləmələr, fitlər və harmonik notlar daxildir. Bir quş növü ortalama 4-5 səs tipini kombinasiya edir.

Alimlər müəyyən ediblər ki, səs seçimi quşun yaşadığı mühitdən və bədən ölçüsündən asılıdır. Sıx tropik meşələrdə uzağa çatması üçün sadə fitlər, mülayim iqlimdə isə daha mürəkkəb və sürətli səslər üstünlük təşkil edir. İri quşlar sadə, kiçik quşlar isə daha sürətli və mürəkkəb səslər çıxarmağa meyllidir.

QƏBUL QAYDALARI

DÜNYA MƏKTƏBİ

Məktəbə qəbul müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir. Müsabiqədə iştirak etmək üçün məktəbə gəlməklə, bizə zəng etməklə və ya online qeydiyyatdan keçə bilərsiniz. <http://e.dunyaschool.az/sagirdqebulu>

Müsabiqədə şagirdlərin təhsil aldıkları sinfə uyğun bilik səviyyəsi, sağlamlığı, maraq dairəsi əsas götürülür. Hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün valideynlərlə söhbətlər aparılır.

Qəbul imtahanında ən yüksək nəticə göstərən VIII-XI sinif şagirdləri təqaüd imkanı qazanırlar.

İngilis bölməsində tədris Beynəlxalq Bakalavr Təşkilatının (IB) ibtidai (PYP), orta məktəb (MYP) və Diplom proqramları (DP) əsasında qurulur.

Diplom proqramında təhsil müddəti iki ildir (X, XI siniflər).

Azərbaycan və rus bölmələrinə ingilis dili ikinci dil kimi beynəlxalq standartlara uyğun tədris olunur. Şagirdlərin seçimi ilə fransız, alman və ya çin dili də öyrədilir.

Dünya məktəbində fikirləşməyi öyrətmək prinsipi əsas götürülür və tədris prosesinin təşkili bu yönümdə qurulur. Siniflərdə şagird sayının az olması hər bir şagirdə fərdi yanaşmağa imkan yaradır.

Sağlam əsaslar üzərində qurulmuş ciddi nizam-intizam təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkilinə kömək edir.

DÜNYA
ANA
MƏKTƏBİ

Ana məktəbinə qəbul zamanı hər bir uşağın fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün məktəbin psixoloqu valideynlərlə fərdi söhbətlər aparır. Uşaqlar psixoloji müayinədən və həkim müayinəsindən keçirilir.

Uşaqların sağlamlığı, normal qavrama qabiliyyəti, səlís nitqi və maraq dairəsi əsas götürülür.

Məktəbə qəbul ediləcək şagirdlər "Şagird qəbulu üzrə məktəbdaxili komissiya"nın rəyi əsasında müəyyən edilir və məktəb rəhbərinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

QƏBUL ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR:

- Ərizə
- 4 ədəd fotosəkil (3x4, rəngli)
- Doğum haqqında şəhadətnamənin surəti
- Şəxsiyyət vəsiqəsi
- Tibbi arayış
- Yaşayış yeri haqqında arayış
- Valideynin iş yeri haqqında arayış

Ünvan: Binəqədi rayonu,
Əcəmi Naxçıvani 9
Tel: +994 12 563 59 40/47/48

Xəzər
Universiteti

HƏR GÜN, HƏR SAAT MÜKƏMMƏLLİYƏ DOĞRU!

NİYƏ XƏZƏR UNIVERSİTETİ?

- Diplomların bütün xarici ölkələrdə tanınması
- Dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq imkanı
- Eyni vaxtda 2 ixtisas üzrə təhsil almaq imkanı
- Təhsil haqqının Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinin (keçmiş TQDK) imtahanlarında yığılan ballara uyğun olaraq ödənilməsi
- Təhsil haqqının hissə-hissə ödənilməsi
- Zəngin kitabxana, innovativ laboratoriyalar, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunun varlığı
- Dövlət sifarişi və ya ödənişli təhsil almalarından asılı olmayaraq, təhsildə göstərdikləri nailiyyətlərə görə təqaüd almaq imkanı
- Əlavə ödəniş etmədən təhsilinin bir hissəsini Amerika, Avropa və Asiyanın tanınmış ali məktəblərində davam etdirmə imkanı
- Keyfiyyətli və əhatəli tələbə xidmət sistemi (həkim, psixoloji mərkəz, karyera-işə düzəlmə mərkəzi və s.)
- Yüksək standartlara cavab verən müasir yataqxana

TƏHSİL HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİNDƏ GÜZƏŞTLƏR

650-700 bal - təhsil haqqından tam azad edilir
600-649 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 50% güzəşt edilir
550-599 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 40% güzəşt edilir
500-549 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 25% güzəşt edilir
450-499 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 20% güzəşt edilir
400-449 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 15% güzəşt edilir
350-399 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 10% güzəşt edilir

Uğurlu karyera qurmaq,
təhsildən zövq almaq və
yadda qalan tələbə
həyatı yaşamaq istəyirsən?
**Xəzər Universitetini
seç!**

BAKALAVR SƏVİYYƏSİNDƏ İXTİSASLARIMIZ

- * Kompüter elmləri
- * Kompüter mühəndisliyi
- * İnşaat mühəndisliyi
- * Neft-qaz mühəndisliyi
- * Kimya mühəndisliyi
- * Mexanika mühəndisliyi
- * Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi
- * Fizika müəllimliyi
- * Riyaziyyat və informatika (rəqəmsal bacarıqlar) müəllimliyi
- * Elektrik və elektronika mühəndisliyi
- * Memarlıq
- * İnformasiya təhlükəsizliyi

1 QRUP

**2
QRUP**

- * Biznesin idarə edilməsi
- * İqtisadiyyat
- * Maliyyə
- * Marketing
- * Menecment
- * Mühasibat
- * Turizm işinin təşkili
- * Coğrafiya müəllimliyi
- * Tarix-coğrafiya müəllimliyi

- * Filologiya (ingilis dili və ədəbiyyatı)
- * Tərcümə (ingilis, ərəb, fars və Çin dilləri)
- * Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili üzrə)
- * Filologiya (Azərbaycan dili və ədəbiyyatı)
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi
- * İbtidai sinif müəllimliyi
- * Tarix müəllimliyi
- * Politologiya
- * Beynəlxalq münasibətlər
- * Regionşünaslıq

3 QRUP

**4
QRUP**

- * Biologiya müəllimliyi
- * Kimya və biologiya müəllimliyi
- * Psixologiya
- * Baytarlıq təbabəti
- * Biotexnologiya

**5
QRUP**

- * Dizayn (qrafik dizayn, interyer dizaynı və landşaft dizaynı)
- * Təsviri incəsənət müəllimliyi